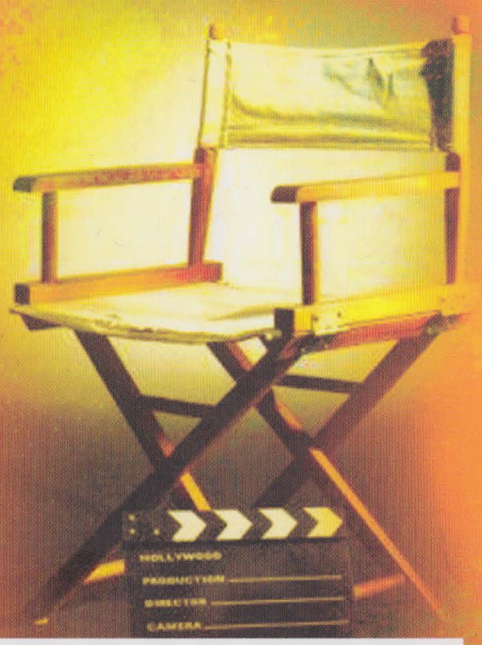

MAHİR KAYNAK

Bugünü Dünden Okumak

2. BASKI

beklenen neydi, ne oldu?...

strateji-analiz

profil

BUGÜNÜ DÜNDEN OKUMAK

Beklenen Neydi, Ne Oldu?

MAHİR KAYNAK

1934 yılında Gaziantep'te doğdu. İlk ve orta öğrenimini burada tamamladıktan sonra 1948 yılında Kuleli Askeri Lisesi'ne girdi. 1953 yılında Harp Okulu'nu bitirdi ve 1957'de askerlikten ayrıldı. 1961 yılında mezun olduğu İstanbul Üniversitesi İktisat Fakültesi'ne asistan oldu. 1965'te doktor, 1971'de doçent oldu. 1971'de MİT'e atandı ve 1980'de buradan emekliye ayrıldı. 1982'de üniversiteye döndü. 1989 yılında iktisat profesörü olduğu Gazi Üniversitesi'nden 1993 yılında emekliye ayrıldı. Evli ve üç çocuk babasıdır.

Kitapları

Yeni Dünya Düzeni (Profil, 2006)
Yeni Ortadoğu Haritası-Emir Gürses'le birlikte (Profil, 2007)
Nokta Atışları (Profil, 2007)
Gizli Servisler - Ömer Lütfi Mete ile birlikte (Profil, 2007)

BUGÜNÜ DÜNDEN OKUMAK

Beklenen Neydi, Ne Oldu?

Mahir Kaynak

PROFİL

© Mahir Kaynak, 2008
© PROFİL YAYINCILIK

Kitabın Adı / Bugünü Dünden Okumak
Yazarı / Mahir Kaynak

Genel Koordinatör / Münir Üstün
Genel Yayın Yönetmeni / Cem Küçük
Redaksiyon / Elif Avcı
Kapak Tasarım / Kenan Özcan
İç Tasarım / Adem Şenel
Baskı-Cilt / Kitap Matbaası
Davutpaşa Cad. Emintaş Kazım Dinçol San. Sit. No.81/21
Topkapı -İstanbul Tel: 0212 567 48 84

1. BASKI 2006 (Güçlü Yayıncılık)
GÖZDEN GEÇİRİLMİŞ 2. BASKI ŞUBAT 2008

978-975-996-125-1

PROFİL: 75
STRATEJİ-ANALİZ: 11

PROFİL YAYINCILIK
Çatalçeşme Sk. Meriçli Apt. No: 52 K.3
Cağaloğlu - İSTANBUL
www.profilkitap.com / bilgi@profilkitap.com
Tel. 0212. 514 45 11 Faks. 0212. 514 45 12

Profil Yayıncılık Maviağaç Kültür Sanat Yayıncılık Tic.Ltd.Şti markasıdır.

© Bu kitabın tüm yayın hakları Mahir Kaynak ve Profil Yayıncılık'a aittir. Yazarın ve yayıncının izni olmadan herhangi bir formda yayınlanamaz, kopyalanamaz ve çoğaltılamaz. Ancak kaynak gösterilerek alıntı yapılabilir.

İÇİNDEKİLER

Önsöz 7

1. Bölüm
BÜTÜN DARBELERE KARŞIYIM 11

2. Bölüm
DIŞARIDAN DESTEK OLMADAN İÇERİDE DARBE OLMAZ 21

3. Bölüm
AVRUPA, TÜRKİYE'DE İHTİLÂL PEŞİNDE 47

4. Bölüm
BÖLGENİN HARİTASI DEĞİŞECEK 55

5. Bölüm
TERÖR AVRUPA KAYNAKLI 69

6. Bölüm
MADDÎ DELİLLER TEZGÂHLANABİLİR AMA
AKLİ DELİLLER TEZGÂHLANAMAZ 73

7. Bölüm
YILLARDIR AYNI FİLMİ SEYREDİYORUZ 89

8. Bölüm
SUİKASTLAR PROVOKASYON 105

9. Bölüm
ASKER POLİTİKA BELİRLEYEMEZ 109

10. Bölüm
ZORLA İRTİCA OLMAZ 115

11. Bölüm
MAHİR KAYNAK'LA KÖRFEZ, ORDU VE
ÖZAL ÜZERİNE SICAK SENARYOLAR 127

12. Bölüm
KONTRGERİLLA İLE HİÇ İŞİM OLMADI 141

13. Bölüm
ÖZAL'IN ORTADOĞU POLİTİKASI BAŞARILI 163

14. Bölüm
OPERASYONDAKİ MİT-CIA İLİŞKİSİ 173

15. Bölüm
İSLAMÎ TERÖR OYUNU TUTMADI 179

ÖNSÖZ

Türkiye jeo-politik konum itibariyle dünyanın en zor bölgesinde bulunuyor. Hem tarihin hem de dünyanın seyrini değiştiren olaylar sürekli bu bölgede cereyan ediyor. Ekonomik krizler, darbeler, rejim değişikliği, savaşlar, çatışmalar ve tüm bunların sonuçlarından minimum zarar ve maksimum kârla çıkmak, bu bölgede söz sahibi olmak ve olayları öngörebilmek için iyi stratejistlere, fikir adamlarına ihtiyaç duyarsınız.

Türkiye çok zor şartlar altında insan yetiştiren, ama yetiştirdiklerini de bir o kadar kolay harcayan bir ülke. Yetiştirdiğimiz değerlere sahip çıkmak hiçbir zaman alışkanlığımız olmadı. Bizden üstün olana tahammülümüz yok denecek kadar az.

Batı dünyası kendi içinden çıkardığı stratejistlere hep güvendi. Değer verdi. Bu değerin karşılığını da fazlasıyla aldı. Arnold Toynbee, Bernard Lewis, George Kennan, Zbigniew Brzezinski vb Amerika'nın son yüzyılına damgasını vuran büyük stratejistlerdi. Haritaları değiştiren, ülkelerin rejimleriyle oynayan, gerektiğinde savaş çıkartan hep bu isimlerdi. Başkanların görünmeyen yüzleriydiler. Her şeyi iyi yaptılar demek doğru değil, ama ülkeleri için çalıştıklarına, onların yararını birinci amaç haline getirdiklerine şüphe yok.

Elinizdeki kitap ülkemizin yetiştirdiği en önemli stratejistlerden Mahir Kaynak'la 1985 ile 1991 yılları arası yapılmış röportajlardan oluşuyor. Mahir Kaynak daha o yıllarda gerekirse Saddam Hüseyin'in idam edilebileceğini, Irak'ta bir kaos

ve istikrarsızlık çıkacağını, ABD'nin bir Kürt devleti oluşumu için bastıracağı iddialarında bulunuyor. Çoğu iddiasında da haklı çıktığını göreceksiniz.

Mahir Kaynak ülkemizde vuku bulmuş siyasi cinayetlerin perde arkasını daha o yıllarda izah etmiş. Muammer Aksoy, Bahriye Üçok gibi cinayetlerde herkes İran parmağı ararken ve Türkiye'de irtica hortladı çığlıkları atarken, Mahir Kaynak bu işin büyük gizli servisler tarafından planlandığını açıklıyor.

Mahir Kaynak'ın bundan tam 20 sene önce olayları nasıl öngördüğünü, ortaya koyduğu stratejileri ve neler yapılması gerektiğini okurken büyük bir şaşkınlık yaşayacaksınız.

Cem Küçük
Ocak 2008
Cağaloğlu

1. Bölüm

BÜTÜN DARBELERE KARŞIYIM

NOKTA DERGİSİ - 9 ŞUBAT 1986

12 Mart'ı izleyen günlerde MİT hesabına çalışan ve sol görüşlü öğretim üyelerini ihbar eden Mahir Kaynak, Madanoğlu Davası olarak bilinen 12 Mart dönemi davasında önce sanıktı. Dava sırasında MİT tarafından kimliği deşifre edildi. Kaynak, 1960'lı yıllarda öğretim üyesi olarak görev yaptığı İstanbul Üniversitesi İktisat Fakültesi'nde solcu olarak nam almıştı. 1953 yılında Kara Harp Okulu'ndan mezun olan Kaynak, 1956'da "ilmî yetersizlik (bilgi yetersizliği)" gerekçesiyle ordudan atılmış, 1961 yılında İstanbul Üniversitesi İktisat Fakültesi'nden mezun olmuş ancak 1970 sonrası üniversiteden ayrılmıştı. Kaynak, 1982 yılında Konya Selçuk Üniversitesi'nde göreve başladı. 1983'ten beri de Ankara Gazi Üniversitesi'nde geçici görevli iktisat doçenti olarak ders veriyor. Mahir Kaynak'la arkadaşımız Nergiz Bozkurt aşağıdaki söyleşiyi gerçekleştirdi:

- ***Neden MİT içinde görev aldınız?***

Bu faaliyeti bilerek isteyerek takip ettim ve bertaraf edilmesinden yanaydım. Bunun nedenini iyice izah edebilmek için o dö-

nemdeki solu incelemek lazımdır. O dönemdeki sol, klasik bildiğimiz dünya ölçüsündeki sol tarifine uymuyordu. Türkiye'de sağ-sol farklılaşması temelde ekonomik nedenlere bağlanması gerekirken, böyle bir olay yoktu. Sağ ve sol ayrımları esas itibariyle sosyokültürel temellere dayanıyordu.

- ***Siz darbeciliğe karşısınız. 12 Mart'ta da bir darbe oldu. Siz darbenin hangi yönüne karşısınız?***

Beni 12 Mart'ta darbe yapanlarla özdeşleştirmenizi anlamıyorum. Ben darbe olmasın diye uğraşmış, bir tarafı engellemiş ama öbür tarafla hiç ilgim olmadığı için gelişlerine karşı herhangi bir şey yapamamış bir insanım. Bu benim onlarla beraber olduğum anlamına gelmez.

- ***12 Mart'taki darbenin önlenmesi için görev alsaydınız çalışır mıydınız? 12 Mart hareketine karşı mısınız?***

Kesinlikle karşıyım. Bütün darbelere karşıyım.

- ***12 Eylül için görev alsaydınız engellemeye çalışır mıydınız?***

Kesinlikle. 12 Eylül darbesi olduktan sonra da görevimden istifa ettim.

- ***Emekli oldunuz?***

Emekli oldum. Kendim isteyerek oldum. İstifa anlamındadır.

- ***12 Mart öncesi sol darbeyi önlemek için görev aldığınızda ve içlerine girdiğinizde hiç yadırganmadınız mı?***

Beni hiç yadırgamadılar. Çünkü ben üniversite içerisinde zaten sol gruptan telâkki ediliyordum. Solcu olmanın hiçbir ön koşulu yoktu. Radikal olmak ve mevcut iktidarın görüşlerine karşı olmak yeterliydi.

- ***Bunları inandığınız için değil, görev gereği yaptınız?***

Benim aşırılıkla hiçbir ilgim yok. Eğer aşırı gruplara girdiysem bunlar görevle ilgilidir. Benim aşırılık tabiatımda yoktur.

- ***Size göre o dönemde aşırı olmayanlar dediğiniz kimler?***

Esas itibariyle Cumhuriyet Halk Partisi paralelinde olan çevreler. Onun dışında diğer derneklere, cephe teşekküllerine görevli olarak gittim.

- ***O kesimlerde de konferanslarınızı sürdürdünüz mü?***

Konferanslar vardı tabii ama hepsi de günlük konularla ilgilidir.

- ***Romanya Komünist Partisi Gençlik Kolu toplantısında Türkiye'nin NATO'dan çekilmesi gerektiğini savunmuştunuz. Bunu görev gereği mi savunuyordunuz?***

Heyet başkanı bir yazı yazdı. Yetki ondaydı. Yazıyı çok ağır buldum, biraz hafiflettim ve söyledim. Ama Romanya Komünist Partisi Gençlik Kolu toplantısına gidip daha farklı bir konuşma yapmak mümkün değildi. Üstelik istihbaratçı olarak gitmiş bir kimsenin böyle bir konuşmaya karşı çıkmasının bir sebebi de yoktu. Kapalı bir toplantıydı. Avrupa'daki komünist gençler toplantısıydı. Kendi aramızda görüş teatisinde bulunuyorduk. Türkiye'yle kesinlikle ilgisi yoktu. Türkiye'ye de neşredilmedi, bildirilmedi.

- ***Ne kadar süreyle sol darbecilerle birlikte oldunuz?***

Dört yıl... Bu süre içinde sürekli rapor verdim.

- ***Dört yıl süreyle birlikte olduğunuz, tanıdığınız insanların, sonunda başlarına olumsuzlukların gelmesine neden olmanızdan dolayı vicdanen etkilendiğiniz oldu mu?***

Şimdi tabii, istihbaratçılık dünyadaki en tatsız mesleklerden bir tanesi. Yalnız ben şunu söylemek istiyorum: olay siyasîdir. Siyasî meseleler, siyasî olarak çözülür. Bir siyasî meselenin mahkemelerde hâlledileceğini hiçbir zaman düşünmedim. Esasen mahkemelerde de ifade ettim şehadetim esnasında. Ben raporların günün birinde delil olarak kullanılacağını hiç düşünmedim dedim. Çünkü her zaman şunu kabul ediyorum: siyaseten yenemediğiniz insanları mahkemede mağlup edemezsiniz. Bir grubu ya da kişileri siyaseten mağlup ettiyseniz, hiç suçu yokken bile asarsınız.

- ***Bu durumda siyaseten mağlup olmadıklarını mı söylüyorsunuz?***

Siyaseten mağlup olmadılar. Onu mahkemelerde bertaraf etmeyi düşündüler. Bunun başarısız olacağını, o zamanki en yüksek kademedeki kimselere de söyledim. Bunun yanlış bir yol olduğunu o zaman da ifade ettim. Fakat onların düşüncesi bir insan suç işlemişse, anayasayı ihlal etmeye çalışmışsa bunun bir cezası vardır. Herkes cezasını çekmelidir, düşüncesi hâkim oldu. Ben aynı kanaatte değilim. Güç mahkûm edilemez. Sonuçta o oldu. Sonuç olarak şunu söylemek istiyorum: benim istihbarat anlayışım mahkemede bitmez. Böyle bir olay da kesinlikle mahkemede bitmez. Mahkeme benim için tatsız bir sürprizdir.

- ***Siz ne bekliyordunuz?***

Ben o grubun başarısız ve sonuç olarak dağılan bir darbe teşebbüsü olarak kalacağını düşünüyordum. Gereken önlemler alınacaktı. Böyle bir teşebbüs sonuçsuz bırakılacaktı.

- ***Sanıyorum siz bu görevi üstlenirken, daha sonra yapılacaklar önceden planlanmıştı?***

Olabilir ama ben bilmiyorum. Son anda böyle bir teklifle karşılaştım. Şahitlik teklifiyle karşılaştım. Tepki gösterdim. Bana önce söylenen şey, o grubun içinde bulunarak itirafta bulunmaktı. Bu şehadeti ancak kimliğim ortaya çıkarılması hâlinde kabul edeceğimi söyledim. Türkiye'nin menfaatleri kişilerin menfaatlerinin ötesindedir, üstündedir. Kaldı ki bütün bu sonuçlar sadece bana atfedilemez. Türkiye'nin genel şartlarından doğmuştur. O insanların hoş olmayan durumlara düşmesinin sebebi ben değilim. Ben devlet değilim.

- ***Bugüne kadar kaç kişi hakkında istihbarat topladınız?***

Şahıslar için bilgi toplamadım. Hareket için bilgi topladım.

- ***Kaç hareket için?***

Bu hareket ve bununla bağlı olan hareketlerle ilgili. Mesela Mihri Belli grubu. Onun dışında teker teker kişilerin ideolojik eğilimleri, yaptıkları, ettikleri, işledikleri suçlarla ilgili hiç istihbarat yapmadım.

- ***Gruplar hakkında bilgi verirken, kişiler hakkında bilgi vermeden bunu nasıl yapıyordunuz?***

Şüphesiz bilgi veriliyordu ama grubun içine girdikleri için.

- ***Madanoğlu Davası'nda şahitliğiniz sürerken hakkınızda paranoyak olduğunuza ilişkin bir rapor okunmuştu. Göreviniz gereği mi psikolojik olarak rahatsızlandınız?***

Olay şöyle geçti. Çevremde bir doktor vardı. Ona bazı zamanlarda şiddetli bir hâlsizlik ve terleme hissettiğimi, hafif bir baygınlık geçirdiğimi söylemiştim. O da kendisi psikiyatrist olduğu için bunu sinirsel nedenlere bağlı olabileceğini söyledi. Muayene etti. "Bir sara ihtimali var mı?" diye düşündü. Beyin elektromu aldı. Çıkmadı. Esasen ben askerî mekteplerde uzun süre kaldım. Böyle bir ihtimal vârit bile değildi. Bu sırada jet pilotu olmak için gerekli muayenelerden de geçtim. Türkiye'nin en sağlıklıları arasındaydım. Buna rağmen böyle bir muayeneye tâbi tuttum. Sonuçta stres ve yorgunluk olarak belirlendi. Sonra başka bir meslektaşı onun bu teşhisini komik buldu. Bunun bir şeker düşüklüğü vakası olduğunu söyledi. İlacı da hâlsizlik hissettiğim zaman bol miktarda şeker yemekten ibaret. Aslında sinirsel değil. Fizyolojik ve aşırı yorgunlukta terleme, baygınlık ve zihinsel faaliyetlerde zayıflık şeklindeydi.

- ***İnsanlar sizin durumunuzu öğrendikten sonra size karşı nasıl bir tepki gösterdiler?***

Son derece olumsuz tavır gösterdiler. Bazıları yazılarıyla bazıları da etkiledikleri kişilerin yazılarla beni kapitalizmin, emperyalizmin ajanı ruh hastası, kötü adam, İsviçre'de paraları olan bir adam olarak gösterdiler. Askerlikten çok olumsuz nedenler ile atılmış bir adam olarak gösterdiler. Bilgisiz olarak gösterdiler. Akıllarına gelebilecek bütün olumsuz sıfatları yakıştırdılar.

- ***Siz kendinizi kapitalizmin ajanı olarak görmüyor musunuz?***

Onların mantığında şunu görüyorum. Biz sosyalistiz. Anti Amerika'nız, öyleyse bizim karşımızda olan solcu değildir, Amerikan yanlısıdır.

- ***Yakın çevrenizden tepkiler oldu mu?***

Ben bütün Türkiye'den tepki gördüm. Yani o dönem tamamen izole edildiğim bir dönemdir. Türkiye'de istihbaratçıya karşı yakınlık duyan hemen hemen hiç kimse yoktur. Ne sağ ne de sol çevreler benimle bir arada yan yana bulunmak istemediler. Ailemin tepkisi olmadı.

- ***Daha önceki görüşmemizde siyasî yaşama atılmak istediğinizi söylemiştiniz. Sizin en yakın olduğunuz siyasî parti nedir?***

Şu anda devlet memuruyum. Siyasî bir eğilim belirtemem. Girme kararı verdiğimde üniversiteden ayrılmış olurum. İstihbaratçı olarak büyük engellerle karşı karşıya kaldım. Bu engellerin devam ettiği kanaatindeyim. Kalktığıma dair bir intibam yok. Çünkü Türkiye'de istihbaratçıyı herkes dışlıyor. Herkes güvenmiyor. Ben şöyle bir benzetme yapıyorum: cepheye giden bir insan bir sürü adam öldürdüğü zaman kahraman olarak karşılanır. Kimse onun çevresindeki insanları öldüreceğini zannetmez veya düşünmez ama bir adam Türkiye'de istihbaratçılık yapmışsa herkese karşı yalan söyleyeceği, bilgi toplayacağı yönünde kanaat vardır. O bakımdan önümde birçok engel olduğunu düşünüyorum. Bir girişimim de olmadı.

- ***Hâlâ liberal mi düşünüyorsunuz?***

Evet. Demokrasiyi savunuyorum. Türkiye'de ciddi bir sol faaliyet olduğuna inanmıyorum. Yani, ekonomik içerikli, programlı bir

sol olduğuna inanmıyorum. Sol daha ziyade sosyo-kültürel temellere dayanmaktadır. Bunun ekonomik içerikli temellere dayanmasını Türkiye'nin büyük yararına olduğuna inanıyorum. Türkiye'de iktidar değişmeleri ekonomik politikaların değişmelerine neden olamamaktadır, maalesef. O nedenle dış dünyada ikisi arasındaki tercihler kolaylıkla yapılabilmekte ve bunun hiçbir müeyyidesi olmamaktadır. Herhalde aşağı yukarı aynı şeyi yapmaktadır. Çünkü onları sınırlayan ortam, şartlarla bellidir. Bu ortam içerisinde adeta kendilerine açılmış bir kanalın içerisinde akıp gitmektedirler. Türkiye'deki gelişmelerin liberalizm içinde yapılacağına inanıyorum.

- ***İş aradığınızda bazı sorunlarla karşılaştınız mı?***

Tabii. Çok çıktı. Türkiye'nin bazı büyük iş yerlerine başvurdum. Gazetelerde adımız çıkar diye iş vermek istemediler. Sonuç olarak para kazanmak zorunda kaldım. Onun dışında hiçbir imkânım, alternatifim olamadı.

- ***Sonunda devlet sahip çıktı?***

Devlet sahip çıkmadı. Üniversiteye dönmem tamamen bir kişiye bağlıdır. Selçuk Üniversitesi'nin rektörü arkadaşımdı. O beni işe aldı. Onun dışındaki bütün üniversiteler beni reddetti. Bursa Üniversitesi'ne müracaat ettim, beni kabul etmedi. 12 Eylül'den sonra, emekli olduktan sonra birçok üniversite beni almadı.

- ***Emekli olana para verilmez mi?***

Emekli maaşıyla geçinebilirsen geçin.

- ***Yani emekli maaşı alıyorsunuz?***

Tabii. Hayır. Emekli olarak kalsaydım maaş alacaktım. Ama şimdi üniversiteye döndüğüm için doğrudan maaş alıyorum.

2. Bölüm

DIŞARIDAN DESTEK OLMADAN İÇERİDE DARBE OLMAZ

BULVAR GAZETESİ - 14-18 MART 1988

- ***Sizin istihbaratçılığınız hangi yılları kapsıyor?***

1965 ile 1980 arası. 15 sene kadar.

- ***Madanoğlu Davası'nda açığa çıktınız. Dışarıdan yönlendirilen darbelere karşı olduğunuzu söylüyorsunuz. Madanoğlu Hareketi dışarıdan mı yönlendiriliyordu?***

Madanoğlu Hareketi o dönemki darbe hareketinin bir parçasıdır. Darbe olacağını herkes bilir, darbe hazırlıklarını duymayan yoktur. Dışarıdan yönlendiriliyordu.

- ***Amerika tarafından mı?***

İngiltere idi esas itibariyle. 12 Mart 1971 âdeta kısa devre olmuştur. Başarılamadığı için. Şöyle olacaktı 12 Mart: sol bir darbe ve bir reaksiyon olarak sağ bir karşı darbe. Ve bugün yapılan işler o zaman yapılacaktı.

- ***Amerikan karşı darbesi mi?***

Evet, karşı darbe, o zamanki darbe yapılmayınca, 10 yıl gecikti. O zaman küçük bir sağ hareket yapıldı. 70'ten sonra sol yeniden güçlendi. Milliyetçi veya sağcı güçlerce bertaraf edilemeyince sol tekrar tahrik edildi, o zaman yapılamayan iş 1980'de yapıldı.

- ***O zaman siz gene istemediğiniz bir yerde bulunmuş oluyorsunuz. Amerikan kaynaklı bir darbenin içinde?***

Benim hareketlerim günün birinde Amerika ile İngiltere ile Sovyetler'le aynı paralelde görülebilir. Problem değil. Objektif olarak Türkiye'nin menfaatlerini savunuyorum. Bana kimse 'Şunun adamısın' diyemez.

- ***12 Mart Türkiye'nin lehine miydi?***

Hayır, müdahale hayır. Hiçbir müdahale lehine değildir.

Feda Edildim

- ***Açığa çıkmanız nasıl oldu, bu doğru bir iş miydi?***

Böyle bir operasyonda rol almış bir gizli servis adamının afişe edilmemesi lazımdır. Prensip odur. Ama o zaman afişe edilmekten devletin beklediği menfaatler o kadar önemliydi ki, bir Mahir Kaynak'ın afişe edilmesi hiç önemli gelmedi. Ve ben feda edildim.

- ***Siz bunu istemiyordunuz değil mi?***

Tabii. Açıkçası bir insan olarak böyle bir duruma düşmeyi kesinlikle istemem. Türk halkı istihbaratçıyı sevmiyor.

- ***Siz sevmemesine hak veriyor musunuz?***

Evet. Bugünkü hâlde sevmiyor. Ama sevmelerini istiyorum. Ben istiyorum ki soldaki, sağdaki, dinci bir adamla gidip konuşayım, ondan ülkemin menfaati için istihbarat alayım. Esasen MİT ürkütücü olmaktan memnun. Bu yanlış. Halkıyla bütünleşmeyen bir teşkilat haber alamaz. Ürkütücü olmak, bazı insanlara şahsi bir tatmin veriyor.

- ***İstihbarat teşkilatlarının tarihini, yaptıklarını düşünürsek ürkmekte haklı, değil mi insanlar? Bir Ziverbey Köşkü...***

Tabii, o olmasa bile adama, benim hakkımda şöyle derler, beni fişlerler, hayatımı mahvederler, diyor.

- ***Son MİT Raporu'nda devlet sırrı niteliğinde bir bilgi gördünüz mü?***

Hiç görmedim. Devletin uğraşacağı bir konu değil aslında. Devletin kendisine yönelik organize hareketi ortaya çıkarması lazım. Adam rüşvet alıyorsa polis uğraşsın. Kadınla yatıyorsa karısı ilgilensin. Hiç kimseyi ilgilendirmez kaldı ki.

- ***Bir de işkence var tabii.***

O zaten olmayacak bir şey. İşkence ile bilgi de alınamaz. İşkence ile bir adama bildiğini değil, senin söyletmek istediğini söyletebilirsin.

- ***Bu fikirlerinizin mücadelesini verdiniz mi MİT'te, Daire Başkanlığı'na kadar geldiniz.***

Ben MİT'te hiçbir önemli görevde bulunmadım. Bu, belki durumu açıklar. Üstelik öyle pısırık bir insan da değilim. Görüşlerim demek ki beğenilmedi. Fikirlerimi her yerde, her zaman, herkese karşı söyledim. Herhâlde çok hayalî ya da komik buldular. Çok tehlikeli bulmuş olabilirler. Ayağı yere basmayan, sapıtmış falan. Bunlardan biri ama hangisi bilmiyorum.

Katil Olsaydınız Savunursunuz, Benim Durumumu Savunamazsınız

- ***Açığa çıkmış bir istihbaratçının yaşamı nasıl oluyor?***

Böyle biri için hayat son derece zordur. Çekilmez ölçüde zordur. Bunu tahmin edemezsiniz. Bunun, insan hayatında yaratacağı bir sürü sonuçlar vardır. Mesela katil olsanız bunu pekâlâ savunabilirsiniz de benim durumumu toplum içinde savunmak hemen hemen mümkün değildir. Çünkü kalleş bir insan, güvenilmez bir insan imajı uyandırıyorsunuz. Bütün toplum size böyle bakıyor. Bir aile hayatının içinde yaşadığınız için çocuklarınıza baba olarak vereceğiniz imajı da veremiyorsunuz.

- ***Kaç çocuğunuz var?***

Üç tane Allah bağışlarsa. Mesela karım, devlet için bile olsa istihbarat yapmayacak bir insandı, karakteri müsait değildi.

- ***Biliyor muydu sizin istihbaratçı olduğunuzu?***

Son zamanlarda biliyordu. Aslında ben bu işi hiç ortaya çıkarmadan geçiştirmek istiyordum ama...

- ***Zor değil mi, karınıza bile söyleyemeden?***

Yapısı müsait değil böyle bir işe. Son zamanlarda açığa çıkacağımı anladığımda söylemek zorunda kaldım. Tanıdığım en iyi insanlardan biri hem ülkesine çok bağlı hem de insan olarak çok iyi. Ama ona da benim yüzümden istihbaratçı muamelesi yaptılar. Bunun dışında kimse size iş vermiyor. Herkes korkuyor.

- ***Öyle mi gerçekten?***

Sağcısı, solcusu kimse iş vermiyor. Oysa iyi bir bonservis gibi kullananlar da oluyor. Büyük patronların yanında eski istihbaratçılar var. Ben tabii o kişilerin ne hizmet verdiklerini bilmiyorum. Ama bir ticarî şirkette ne verebileceklerini siz düşününüz. Benim müktesebatım bir ticaret şirketine bir şey verebilir. Ama beni iktisatçı hüviyetimle kullanmıyorlar. Ben de MİT'çi olarak bir şey vermek istemem açıkçası.

- ***Mehmet Eymür için güçlükler bunlar mı? Doğrusu ben tam düşünemiyordum. Siz anlatınca anladım. Bir tecrit ortamı doğuyor. Ama Eymür öyle algılamayabilir değil mi?***

Bir süre sonra benim gibi algılamak zorunda kalacaktır. Yani etrafında şu anda bazı insanlar yardımcı olabilirler ama bir süre sonra atarlar. Bir iş adamı Mehmet Eymür için fedakârlığa girmez. Mesela ben hiç iş bulamadım.

- ***Tehditler de oldu mu?***

Oldu tabii. Ama günlük hayatımı hiç değiştirmedim. Açıkçası insan her şeyi göze aldığında rahatlığa kavuşuyor. Ben iyiye doğru her gidişimi kâr saydım. Kendimi yıkılmış bir insan kabul ettim. Sonra da kurtulma mücadelesi verdim. Onun için her gün bana daha iyi geliyor. Şu ana gelebileceğimi tahayyül bile edemezdim.

Bir insanın oturup benimle ülke meselelerini konuşacağını düşünemezdim. O psikolojik şartları düşünemezsiniz. Mesela kızım üniversitede okuyordu. Hüviyetine baktım. Baba adı, Mustafa diye yazıyor. Benim adımı bile kullanamıyor. Neden? Lanetlenmiş bir adam.

- ***Peki Teşkilat sizin durumunuzu biliyor. El uzatamıyor mu, el uzatmak işine mi gelmiyor?***

Bunda benim de kabahatim var. Kendimi himayeye muhtaç biri gibi göstermedim. Böyle bir talepte bulunmadım. İş yapmak istedim.

Tecrit Daha MİT'teyken Başladı

- ***Tecrit havası MİT'teyken mi ortaya çıktı, ayrıldıktan sonra mı?***

MİT'teyken de. Oradaki tecrit havasının sebebi de söylediğim gibi benim anlayışımla oradakilerin anlayışları farklıydı.

- ***Açığa çıkarılmaya direnmediniz mi, o dava için tayin edici miydi?***

Tayin ediciydi. Siz bir darbeye karşı mücadele etmişsiniz ve darbe gelmiş. Hatta o darbeye yakın kişiler teşkilatın kontrolünü üstlenmek üzereler. Böyle bir zamanda zaten hüviyetim gizli kalamaz. İstihbarat istikrarlı bir devlet içinde yapılabilir. Diyelim ki siz devleti ele geçirecek bir güce karşı istihbarat yapıyorsunuz, o güç devleti ele geçirirse ne olursunuz? Örneğin; Sadi Koçaş'ın, On Birler'in bana sempati duyabileceklerini düşünebiliyor musunuz? Benim yüzümden hapse girenleri bakan arabalarıyla gidip ziyaret ettiler. Benim için hiç iç açıcı bir durum değildi açıkçası.

- ***Yani biraz da otomatik olarak mı açığa çıktınız? Teşkilat istemeden.***

Hayır onlar istediği zaman teşkilatın başı Fuat Paşa'ydı. Fuat Paşa, Koçaş'a bağlıydı. MİT Müsteşarı açıkladı. Sadi Koçaş sonradan müsteşarı bertaraf etti ve kendisi hakim oldu. O zaman da benim için çile devri başladı.

- ***Bir MİT mensubunun kendi isteğiyle ayrılamayacağı söylenir.***

Hayır, kendi isteğiyle ayrılır. Öyle olunca da tapu dairesinden ayrılanla hiçbir farkı yoktur.

- ***Sizin düzeyinizdekiler için bir sorun olmayabilir ama örneğin bir gençlik teşkilatından bilgi toplayan bir ajan için durum galiba farklı.***

O zaten ben hizmet etmiyorum derse, biter gider. Ne olacak?

- ***Bunun hesabını sormuyorlar mı?***

Kim soracak?

- ***Baskılar olduğunu biliyoruz. 12 Eylül'den sonra böyle çok olay var. Her içeri düşene istihbarat görevi yapması teklif ediliyor, kabul etmeyince baskılar yapılıyor. Böyle çok öykü dinledik gazeteci olarak. İşkence, tehdit oluyormuş.***

Olabilir. Şu andaki metodları nedir bilmiyorum. Baskıyla böyle bir işe girilmesinden yana değilim. Çünkü ters teper. Bana biri baskıyla yaptırmak istesin, onu parmağımda oynatırım.

- ***Açığa çıkmanızdan sonra hep dışlayan bir tutumla mı karşılaştınız?***

Son zamana kadar evet öyle.

- ***İş vermeme, çay ocağını düzenlettirme vb. gibi işler. Nasıl tahammül ettiniz?***

Başka alternatifim yoktu. Biraz çek git mesajıydı. Uygun zamanda çekip gittim. Eymür'e de aynı metodların uygulanıp uygulanmayacağı oraya hâkim olacak güce bağlı. Gözde de olabilirdi. Ama şimdi gözde olmayacağını gösteren bir durum var. Hükümet sırtında kambur telâkki ederse atar.

Operasyon Mükemmeldi, ama Bertaraf Edildim

- ***Benim ilgimi çeken bir çelişki var. Sizin durumunuzda da ortaya çıkıyor. MİT'te birtakım kader arkadaşlıkları oluşuyor. Örneğin; Mehmet Eymür'le Hiram Abas arasındaki arkadaşlıktan çok söz ediliyor. Fakat bir noktaya geliniyor sanki vefasızlığa dönüşüyor. İstihbaratçıların kaderi mi bu? Yoksa orada oluşan değişik bir ahlâk mı?***

Aslında haklısınız. Bu her yerde görülebilir ama MİT'te daha çok. Adam tapu dairesinden atılsa, diğer tapucular onunla arkadaşlık etse kimse rahatsız olmaz. Ama MİT'te sakıncalı görülmüş veya itilmiş biriyle bir MİT mensubu konuştuğunda hoş karşılanmaz. O bakımdan insanlar savunmaya geçiyorlar. Üzerime sıçramasın çamur, bana laf söylenmesin diye ilişkilerini keserler. Yalnızlaşır, yanlış bir şey, ama böyledir.

- ***Bu, MİT'i zor durumda bırakmaz mı, mesela içinde kalanlar şöyle düşünmezler mi? Bir gün gelir ben de aynı duruma düşebilirim. Göreve karşı bir soğukluk oluşmaz mı?***

Tabii birtakım çekinmeler olacaktır. Bu şartlarda bir gizli servis mensubunun çok fazla riziko alması da mümkün değildir. Bazı şeyleri yapmamak lazım. Kanunun istemediği şeyleri yapmamak lazım. Ben kendi açımdan söyleyeyim, benim meselemde dışarısı ayrı ama teşkilat açısından eleştirilecek tek nokta yoktur. Mükemmel bir operasyondu. Ama ben bertaraf edildim. Ben kendim girmem teşkilata ikinci defa, açık söyleyeyim. Bir kusurum olsa kendimi suçlarım. Ama gösterilenleri harfi harfine yapmışsınız, şimdiye kadar olmadık biçimde yapmışsınız. Sonra cezalandırılıyorsunuz. Bunu seneler sonra orayla hesabım bittikten sonra söylüyorum. Şunun için bir daha yapılmaması lazımdır.

- ***Ama yapılıyor işte bir Eymür olayı...***

Bunda kişisel inisiyatifler var.

- ***Öyle mi acaba?***

Her neyse öyle diyorlar şu anda. Orayı temsil eden kişini haberi yok en azından.

- ***Ama sonradan haberi olduğu anlaşıldı. Cumhurbaşkanı da açıkladı.***

Olabilir ama bu rapor ona gitmeyecekti, gitseydi böyle çıkmazdı açıkçası.

- ***Başbakana mı gidecekti?***

Gitmiştir bile herhâlde.

MİT'İN Kredisi Düştü

- ***Son MİT raporu olayının ortaya çıkması zararlı mı oldu, yararlı mı sizce?***

Türkiye ve MİT için son derece hayırlı oldu. Bir tartışma ortamı açıldı. Açıkça ifade ediyorum iyi oldu. Fikirler getirildi. Orası bir şekle girecektir. Ya şimdiki gibi dinci takip eden, komünist takip eden bir kuruluş olarak kalacak ya da bütün bunları bir tarafa bırakıp diyecek ki benim hasmım dış güçlerdir.

- ***Böyle bir ihtimâl var mı?***

Fikir doğruysa savunucularının çıkacağına inanıyorum.

- ***MİT'in görüntüsü nasıl oldu bu olayda, halk açısından?***

Halkta kredisi düştü. Halkta mevcut şikayetleri ortaya çıkardı. Halkta dinlenme, fişlenme korkusu vardı. Bu korkulardan dolayı çoğu kimse kızıyordu. Şimdi birçok kimse, "Bu işler Üruğ'un da başına geliyor." diye kendileriyle Üruğ'u bir tuttular. Rahatladılar. En üst kademedeki insandan, en alt kademedeki insana kadar herkes MİT'in takibinden korkuyor. Böyle bir imaj yaratılmış olması yanlış. Adam devleti yönetiyor ama MİT'ten korkuyor. Olacak şey değil. Bir bakan, bir genel müdür telefonunu rahatça konuşabilmelidir. Korkuyu silmek lazım.

- ***Nasıl silecek?***

Yapmayacağını söyleyecek. Bunu açıkça ifade edecek. Bunu bir prensip, bir ahlâk telâkki edecek.

Raporlarla Hükümet Arasındaki Özel İlişki

- ***Efendim son MİT raporu, MİT açısından ne ifade ediyor? Eski bir istihbaratçı olarak raporun ortaya çıkışını nasıl tahlil ettiniz?***

"Bir ön çalışmadır, nihâi rapor hâline gelmemiştir" deniyor. Ama rapor hâline geleceğini de zannetmiyorum. Şöyle düşündüm derginizde raporu okuyunca: rapor daha ileri kademelere zaten sunulmayacaktı, bu hâliyle kullanılacaktı ve kullanılmıştır. Böyle kullanılması problemin ciddiyetini ortaya koyuyor. Aslında hiçbir kademenin böyle bir raporu kabul etmemesi gerekirdi. Bunu kullanarak bir işlem yapmaması gerekirdi ama yapıldığı anlaşılıyor.

Şimdi böyle bir olay olunca, ister MİT içinde olsun, isterse başka bir teşkilatta olsun orada yetki ihtilâfları kaçınılmaz hâle gelir. Bunu hazırlayan ve üst makamlara sunabilen kişiler kendilerini herkesten güçlü telâkki ederler. O zaman bunların karşısında reaksiyonlar doğar.

- ***Raporu hazırlayanlarla hükümet arasında özel ilişkiler mi doğmuş oluyor böylece?***

Öyle sanıyorum. Bilgi olarak değil, değerlendirme olarak söylüyorum. Raporu hazırlayanlarla hükümet arasında özel bir ilişki var sanıyorum. Bu raporları hazırlıyorlar, hiçbir kademeden geçirmeden hükümete sunabiliyorlar. Hükümet de buna göre işlem yapıyor.

- ***Şimdi hükümetin tuttuğu, bir anlamda görevlendirdiği bir insan, Mehmet Eymür harcanmış oluyor.***

Böyle bir raporun hazırlanmasını tek kişiye bağlamamalı. Mehmet Eymür dışında kimseler vardır. Bu olay bir kurban istiyor. Mehmet Eymür kurban edilerek, diğerleri korunmak isteniyor. Olay budur.

- ***O peki kozlarını oynamayacak mı? En azından kendisine emir verenleri açıklamaz mı? Bir skandal tehlikesi...***

Doğru ama sanırım Eymür'den bir garanti almışlardır. Yani Eymür kendini fedaya hazır. Karşılığının ne olduğunu bilemiyorum. Bu bir ahlâk kuralı da olabilir, kendisini bu açıdan bunu yapmak zorunda görebilir.

- ***Böyle biter mi? Rapor sessizliğe mi gömülür sizce?***

Hayır bitirilemez. Bu, bir aksaklığın delili. Aksaklık tedavi edilmezse bitirilemez. Aksaklık Mehmet Eymür'den kaynaklanıyor olsa onun harcanmasıyla biter. Ama ben daha köklü olduğunu zannediyorum. Eymür'ün harcanmasıyla meselenin örtülmesi satıhta kalacaktır. Asıl mesele içten içe devam edecektir.

Sivil MİT'çi Darbeye Oynarsa...

- ***Nedir o köklü meseleler?***

Problem hükümetle MİT'ten bazı kimselerin özel olarak ilişki kurabilmesi meselesidir. Hükümet MİT'ten bir müessese olarak istifade edemediğini düşünüyor. Onun yerine kişilerle ilişki kurmayı tercih ediyor. Köklü olay budur. Bu durum devam ederse çatışma devam eder.

- ***MİT'in hükümetlerle ilişkileri hep böyle midir?***

Hayır, zannetmiyorum. Ben çalıştığım sürede hiç böyle bir duruma rastlamadım.

- ***Özal'ın getirdiği yeni bir üslup mu?***

Zannederim. Bizim zamanımızda son sözü müsteşar söylerdi.

- ***Bir de Özal'ın sivilleştirme projesi konuşuluyor sık sık. Sizin kafanızdaki MİT reformuyla aynı şey mi bu?***

Sivil iktidarlar askerî darbeleri haber alamadıklarından yakınıyorlar. Eğer MİT'in başına sivil getirirsem, daha kolay haber alırım sanıyorlar. Bu düşünce tamamen yanlış. O sivil kişinin darbeye oynayamayacağını kimse garanti edemez. Bu, darbelerin kökenini yanlış anlamaktan kaynaklanıyor. Aslında MİT personelinin çoğu sivildir. Darbeye karşı haber alma söz konusu olduğunda teşkilat içinden, şu anda görüldüğü gibi iktidara yandan bilgi verecek adamlar çıkar.

Önemli olan çalışma usullerinin değiştirilmesidir, hedeflerin değiştirilmesi, demokrasiye inanmak meselesidir. Bu kişiler geldiği zaman zaten darbelere ihtiyaç kalmayacaktır. Çünkü iyi çalışan bir istihbarat teşkilatı darbeleri önemli ölçüde önler. Darbeye yol açan ortamın oluşması MİT'in etkin olmamasından kaynaklanıyor.

Darbeler Hep Dış Kaynaklı

- ***Dış kaynaklı olduğu için mi?***

Dış kaynaklı olduğu için. Dışarısı bu ortamı Türkiye'ye rahatlıkla hazırlayabiliyor. MİT orada etkili olamıyor. Dıştan yapıyorlar.

Buna kesinlikle eminim. Açıkça söylüyorum: Türkiye'yi kaosa sürükleyen hiçbir olay iç kaynaklı değil, toplumun sosyal yapısından kaynaklanmıyor. Öyle olsa bugün herkesin ayağa kalkması gerekirdi. Bugünkünden daha kötü ekonomik durumla karşılaşmamız belki mümkün değil.

- ***Şimdi dış güçler darbe istemiyorlar mı?***

Şu anda istemiyorlar. İsteseler Türkiye'de insanlar ayağa kalkar, teşkilat bunu önleyemez.

- ***Dış mihrak Amerika mı?***

Son dönemde öyle idi.

- ***Bugün de askerî müdahale tehlikesi?***

Şu var, Türkiye'de ANAP iktidarı çözülürse ve derli toplu bir SHP iktidarına varılamazsa alternatif askeri müdahaledir. Bir DYP iktidarına tahammül edileceğini zannetmiyorum. Çünkü Demirel devrilmiş adamdır. Yaralı kaplan telâkki ediyorlar. İntikam almasından ürküyor olabilirler. Bir darbe olabilir. Bu darbe belki yönlendirme şeklinde olur... Yani arkadan. Açıkça el koyma şeklinde değil.

- ***Bu çevrede Sayın Evren'le Özal arasındaki ilişkileri nasıl değerlendirirsiniz?***

Organik bir bağ olduğunu söyleyemem ama ortada bir amaç beraberliği var. Kaderleri biribirine bağlıdır. Daha açık bir ifade ile Kenan Evren orduya ya da Özal'a oynamak seçenekleri arasındadır. Özal'ın orduya hâkim olduğunu sanmıyorum. Üst kademedeki insanlarla sıkı ilişkiler kurabilir, metodları odur zaten. Yukarıdan hâkim olmak, tabana hâkim olmak diye bir metodları yoktur.

Ben ordunun kendi içerisinde tutarlı ve bütün olarak hareket ettiği kanaatindeyim. Herhangi bir tavır almışlarsa bu kendi politikalarıdır. Yani "Özal hâkimdir, Kenan Evren hâkimdir." sözleri son derece yanlıştır.

12 Eylül Amerika'nın İsteğiyle ve Desteğiyle

- ***Demirel şöyle bir değerlendirme yapıyor: 12 Eylül Darbesi yapılır yapılmaz devlet ortalığa hâkim oldu. Terörü bir anda bastırdı. Peki 12 Eylül öncesinde niçin bastırmamıştı? Yani söylediklerinden, darbeyi yapanlar, ortalığın karışmasının pususuna yatmışlardı gibi bir anlam çıkıyor. Bu çerçevede MİT'in pasif kalışını nasıl değerlendiriyorsunuz?***

Sorunuzu çok ilgi çekici buluyorum. Bu konuda bir bilinmezlik vardır. MİT her şeyi biliyordu. Başbakana bildirmedi, sonra gidip olayların faillerini topladılar, yok böyle bir şey. Her darbede militan olarak kullanılan kişileri, onu kullanan bilir ve saklar. Gizli servisten de saklar. Darbe olduktan sonra onları kurban eder, onların asılmasıyla, öldürülmesiyle ilgilenmez. Hatta onları ele vermek suretiyle iktidara itibar kazandırır. Burada itham edilmesi gereken olayın tertipçisidir. MİT'i itham ediyorsak yanılıyoruz, Süleyman Bey de yanılıyor.

- ***Darbeyi yapanlar?***

Onlar da farkında değiller. Anarşiyi devlet gerçekten önleyemez. Darbe yapıldıktan sonra önleyebilir. Çünkü bilgi akmaktadır. Çünkü onu kullanan adam bu bilgileri bir şekilde ulaştırmaktadır. Bu bilgiler sızdırılır, bakmışsınız teşkilat önceden alamadığı haberlerin hepsini almaktadır.

- ***12 Eylül rejimini siz yolları Amerika tarafından açılmış ve başarısı da garanti altına alınmış bir rejim olarak görüyorsunuz.***

Evet öyle görüyorum.

- ***12 Eylül'den sonrası.***

Türkiye, Batı açısından bizim anladığımızdan da değerli bir ülke. Sovyet kontrolüne veya bağımsızlığa kaymasına izin vermezler. Ekonomik bakımdan ağlamak birinci metoddur. İkincisi ise ideolojik olarak Sovyetler'in karşısına dikmektir. 12 Eylül her iki amaca da hizmet etmiştir. Şimdi PKK'ya Kürtçü hareket diyemezsiniz. Çoluğu çocuğu hedef alan bir PKK, belli ki kendisine karşı nefret yaratıyor. Halka kendisini kurtaracak hâmi arattırıyor. O zaman PKK'ya değil, halkın sığınacağı yere bakacaksınız. Olayı yaratan odur. 12 Eylül'de de öyle olmuştur. Halk terörden kaçmıştır, bir yere sığınmıştır. O zaman terörü yaratan, sığınılan yer olmuştur.

- ***Sığınılan yer, generaller olmadı mı?***

Generallerin bir geçiş dönemi. Asıl önemli olan, generallerden sonraki dönemdir. Türkiye ekonomik bağımlılık bakımından büyük mesafe kaydetti, sol ideolojik bakımdan büyük yara aldı. Daha başka ne yapılabilirdi bilmiyorum.

- ***Siz bağımlılığın artık secdeye varmak şeklini aldığını düşünüyorsunuz?***

Evet öyle.

- ***O zaman MİT açısından da bir ümit kalmıyor. Bütün bu olayları ABD yönlendirdiğine göre ona bu kadar***

bağlı olduğumuza göre yapacak bir şey kalmıyor MİT açısından.

Efendim ümit olmasa konuşmanın da gereği olmaz.

- ***Nerede ümidiniz? ANAP'ın ABD planı çerçevesinde iş başında olduğunu düşünüyorsunuz. Bir de SHP var. Son kriz çerçevesinde Amerika'nın SHP'ye karşı tutumu ne olur?***

Amerika büyük bir ihtimalle SHP'ye oynayacaktır. Çünkü SHP tutarlı bir parti durumunda değildir, etkin değildir. Ekonomik politikası, dış politikası söylediğimiz çerçeveyi aşmaz. Şimdi SHP üzerinde bir bağımlılaştırma operasyonu görüyorum.

- ***Bu operasyon çerçevesinde Deniz Baykal...***

Amerika için abes kaçmaz, problem olmaz, rahat kabul edilebilir.

CIA'in Darbelerdeki Rolü

- ***Darbelerin dış kaynaklı, Amerikan kaynaklı olduğunu söylüyorsunuz. Bunu MİT haber alamıyor. MİT'in dış kaynaklara tâbi olduğu gibi bir fikir yok mu bunun altında?***

Şunu söylemek lazım: MİT uçtaki adamlarla oynuyor. Karşılaştığı adamlar ise sol görünümlü, sol militanlar. Bunu atfedeceği yer ise belli: Sovyetler Birliği. Bunun arkasında kim var, kim finanse ediyor, bu işi nasıl yapıyorlar, sorusunu sormuyor.

O bakımdan diyorum ki çalışma metodları değiştirilmelidir. Uçtaki adamla uğraşmayın. Mesele sistem olarak düşünülsün.

Sovyetler Birliği bugün Türkiye'de darbeden ne fayda umar, sorusunu sorun. Veya bu darbeden kim fayda umar, sorusunu sorun. Ama genelde bir varsayımdan hareket ediyoruz: Sovyetler Birliği Türkiye'de sadece kötülük yapmak istemektedir. Böyle siyasal tahlil yapılmaz. Bu, bir ülkeye, bir devlete yakışmaz. Sovyetler'in Türkiye üzerinde şüphesiz bir sürü projeleri vardır. Ama bu projeler şöyle özetlenemez: Türkiye'de ne olursa olsun ortalığı karıştıralım?

- ***Şu soru açıkta kaldı yalnız: MİT Sovyetler'e karşı ne kadar şartlanmış olursa olsun, şüphesiz antenlerine bilgiler ulaşıyor. Birtakım bağlantılar yüzünden mi dış müdahaleleri önleyemiyor? Efendim CIA'yi dış düşman kategorisine sokuyor musunuz?***

KGB ile CIA arasında benim açımdan fark yoktur. İkisinden birini biraz daha yakın bulmuyorum. Sadece şu fark vardır: CIA'in operasyonları daha günceldir, daha fazladır, KGB'ninki daha stratejiktir. CIA, Türkiye'de bakanın düşürülmesine, genel müdürün değiştirilmesine kadar karışabilir. Orada menfaatleri vardır. Aralarındaki fark budur.

Tehlikeyi Göze Alıyorum

- ***Şimdi 12 Eylül'de diyorsunuz ki ABD darbe istedi. Bunu da bazı tahriklerle ortaya koydu. Bu durumda MİT'i âtıl bırakan nedir?***

Bir düzenleme meselesi var. Bir de zihniyet meselesi. Şimdi konuştuğumuz konuyu, bu şekliyle 12 Eylül öncesinde iktidara bile anlatamazdık. Darbeye muhatap olanlar bunun bir komünist komplo olduğunu söylüyorlardı. Karşıda Ecevit bunun bir faşist komplo olduğu kanaatindeydi. Şimdi bu durumda çıkıp "İki tarafı

birbirine kırdıran aynı güçtür ve Türkiye'de darbe yapmak istiyor." diyen adama gülerek bakarlardı. Bu, toplumdaki zihni gelişmeyle ilgili bir husustur.

- ***MİT'de bu durumun kurbanı oldu diyorsunuz.***

MİT de bu durumun kurbanı oldu. Eline gelen bilgileri o şekilde yorumlayamazdı. Buna cesaret edemezdi, bu cesaretin iktidardan gelmesi gerekirdi. Bir başbakanın istihbarat konusunda hiçbir görevi yoktur, sadece alır, diyemeyiz. Başbakanlar, devleti yönetenler, MİT'i yönlendirmek zorundadırlar. Hedeflerini söyleyeceklerdir, yorumlarına iştirak edeceklerdir. O zaman onlar da cesaret bulurlar. Hâlbuki Türkiye'de iktidarlar istihbarat konusunda sürekli pasiftir. Bu böyle gittiği takdirde düzelecek hiçbir tarafı yoktur teşkilatın. MİT'in kendisini düzeltmesini beklemek veya onu itham etmek son derece yanlıştır.

Türkiye'de "Kötülükler zaten bir yerden gelir, o da bellidir" denirse teşkilatın kendiliğinden fikir değiştirmesi mümkün değildir.

- ***Başka türlü CIA'yi takip edemez.***

Evet edemezsiniz.

- ***Bu durumda bir reform beklemiyorsunuz MİT'te.***

Hayır beklemiyorum, iktidarın zihniyetinde bir değişiklik görmüyorum. Bunu ilk defa söylüyorum. Türkiye'de CIA ile KGB'yi aynı kefeye koymak bir rizikodur. Bu riski göze alıyorum ve diyorum ki ikisi de aynı şeydir, hiç farketmez. Gizli servislerle aynı mesafedeyiz.

Kerkük Batağı ve ABD'nin Kürt Senaryosu

- ***Güncel olarak tartışılan Kerkük-Musul tartışmasına nasıl bakıyorsunuz?***

Papandreu'nun tutumundan başlayalım isterseniz. Ortada hiçbir neden yokken Türkiye ile savaşmayacağını söyledi. "Türk ordusu kendisini iki cephede sıkışmış hissetmesin." diyordu. Yani Kerkük'e rahat girebilsin, demek istiyor. Yani "Gidin orada belanızı bulun." Yoksa Türkiye ile barış falan istediği yok. Papandreu'nun tavrı Batı'dan bağımsız değil.

- ***Gene Amerika mı var?***

Batı var. Genelde yani, isteyenler az değil Kerkük'e girmemizi. "Türkiye'nin yolunu açmasını" Papandreu'ya söylediler. Türkiye'yi Kerkük batağına sokmak istiyorlar. Oraya gittiğimizde bir defa Kürtlerle savaşmak durumunda kalacağız. Dışarıdaki Kürtlere içeridekiler de katılacak. İran'la düşman hâle geleceğiz. Bu, Türkiye'nin yapabileceği en budalaca harekettir.

- ***Biliyorsunuz Pentagon'un bir Kürt senaryosu var. Amerika'ya biz bu kadar bağlı iken bu planın rasyonel bir yanı yok mu?***

Bu plan olabilir. Fakat içeriden destek görmedi. Büyük ölçüde oldu bittiye de gelinebilir. Bir plan var ve gerçekleşmesi için çalışılıyor. Bu yapabileceğimiz en kötü iştir. Bunun olması ihtimalinden ürküyorum.

Sovyetler'i Çökertmede Rol Rahibi Olmayalım

- ***Fuat Doğu, Türkiye'nin "Yurtta sulh, cihanda sulh" ilkesini artık terk etmesi gerektiğini açıkça savunmuştu. "Sovyet İmparatorluğunu parçalamada" misyon üstlenmek yanlısı. Sovyetler'deki milliyetler meselesi, Kerkük-Musul sorunu. Türk-İslam sentezi. Bütün bunlar bir arada ele alınınca...***

Bu konudaki strateji şu: Sovyetler'in askerî ya da iktisadî bakımdan çökertilemeyeceği anlaşılınca, tek yol olarak imparatorluk içindeki milliyetlerin çatışması yolu kalıyor. Bu çatışmada da en önemli unsur Türkler tabii. Türk-İslam sentezinin amacı bu zaten. Türk ırkıyla Rus ırkını çatıştırmak, bu sayede Sovyet İmparatorluğu'nu çökertmek. Bu doğru bir strateji ama Türk halkının da Rus halkının da sonu olur.

- ***Ama nasıl doğru oluyor o zaman?***

Amerika açısından, Batı açısından doğru bir strateji.

- ***Siz Sovyetler'le bir problemimiz olmadığı, olmaması gerektiği kanısında mısınız?***

Evet. Sovyetler, Türkiye ile çatışmaya girerse bunun akislerini kendi içinde görecektir. Bu bakımdan girmek istemez. Sovyetler'in Türkiye'yi işgal ettiğini, asıp kestiğini düşünmek hayal olur. Sovyetler'i bir dünya savaşı, yani NATO ve Varşova Paktı çatışması çerçevesinde karşımıza almak, özel olarak karşımıza almamaktan yanayım. Sovyet İmparatorluğu'nu çökertmek konusunda bir rol sahibi olmayalım istiyorum.

Sovyetler, Refah Partisi'ni Destekler

- ***Doğu bölgesinde Sovyetler'in Refah Partisi'ni destekleyeceğini ileri sürüyorsunuz.***

Söylüyorum çünkü, anti Batı, antiemparyalist, hatta antikapitalist, Sovyetler'in desteklememesi için bir neden yok. Öbürleriyle mücadele edecek kanat olarak Refah'ı görüyorum güneydoğuda. Amerikan planına karşı çıkacak güç olarak.

- ***O zaman PKK'yı Amerika'nın desteklediğini düşünüyorsunuz.***

Derginizin son sayısında TİKKO'cuların PKK'yı gerici Arap ülkelerinin aleti olarak gördükleri yazılıyor. Dolayısıyla ben TİKKO'nun görüşlerine katılıyorum.

Bunu duyarlarsa belki onlar fikir değiştirirler.

Kürtler'in Varlığı ve Haklı Talepleri Kabul Edilmeli

- ***Kürt sorununu nasıl görüyorsunuz?***

Silahla hâllolmaz. Bir ülke içinde etnik gruplar varsa var olduklarının kabul edilmesinden yanayım. "Bunlar kökenleri itibariyle şudur." demeye gerek yok. Adam öz kardeşi olsun desin ki "Ben Kürt'üm." meselesi bitmiştir artık. Asıl mesele millî birlik etrafında uzlaşmaktır. Onların mevcut taleplerinden haklı olanların karşılanması lazım. Geri kalmışlığa mahkûm etmenin gereği olduğu kanaatinde değilim. Türkiye'nin batısı refaha kavuşurken onlar toprak altında yaşayamazlar. Birçok Batı ülkesinde farklı diller ko-

nuşulur. Bir sorun çıkmaz. Konuşsunlar. Bu konudaki engellemeler onları radikalizme iter.

- ***Sizin görüşlerinizin örneğin bir ordu tarafından benimseneceğini sanıyor musunuz?***

Ama siyasî partilerde de farklı bir görüş olduğunu zannetmiyorum. Ordudaki tutuma gelince, bölünmekten korkuyorlar. Onların kendi dillerini konuşmasının ayrılığa neden olacağını zannediyorlar. Kesinlikle herhangi bir şekilde baskıdan yana değilim. Ama ayrılıkçılığa karşı kanunî önlemler alınmalıdır.

3. Bölüm

AVRUPA, TÜRKİYE'DE İHTİLÂL PEŞİNDE

YENİ DÜŞÜNCE GAZETESİ - 23 MART 1990

12 Mart olaylarındaki rolüyle tanınan eski MİT'çi Mahir Kaynak, Türkiye'nin Avrupa tarafından tezgâhlanan bir darbe tehlikesiyle karşı karşıya bulunduğunu söyledi. Kaynak yeni bir darbeye gerekçe olarak dinci gelişmenin, bölücülüğün veya Türkiye ile bir dış gücün çatışmaya girmesinin gösterileceğine ihtimal verdiğini belirtti. Son günlerde ortaya atılan 'laiklik tehlikede' görüşlerinin bu amaç doğrultusunda geliştirildiğini belirten Kaynak, muhtemel bir darbe öncesinde laik ve dinci güçlerin çatışmasının beklendiğini ancak darbe gerekçelerini hazırlayan güçlerin, 'ilk hareketin' dincilerden gelmesini beklediğini ileri sürdü.

Mahir Kaynak, dinci gelişmenin inkâr edilemeyeceğini ancak bu gelişmenin halkın ihtiyacı olarak değil büyük finans kurumlarının, üst yöneticilerin isteği ve desteğiyle geliştiğini iddia etti. Kaynak, Türkiye'de laik gelişmeyi Avrupa'nın, dinci gelişmeyi ise ABD ve Sovyetler'in istediğini belirterek şöyle konuştu:

"Yeni bir darbe tehlikesi olabilir. Ancak bu defa darbe isteyen güçlerle darbe gerekçelerini destekleyen güçler aynı değildir. Yani 1980'deki gibi bir gelişmeden söz edemeyiz." Kaynak, 1980 darbesinin Türkiye'yi Avrupalılaşma yolundan çevirmek isteyen ABD tarafından terörün kışkırtılması yoluyla ve terörü önleme gerekçesiyle yaptırıldığını ancak asıl amacın gizlendiğini söyledi.

Son günlerde meydana gelen terör olaylarına da değinen Mahir Kaynak, terörün, kitleleri yıldırmak ve paniğe sokmak için geçerli bir yol olduğunu, bu sebeple terör olaylarına başvurulduğunu ifade ederek terör olaylarının uluslararası boyutları bulunduğunu ancak bu güçlerin Suriye, İran gibi güney komşularımız olmadığını söyledi. Kaynak bu görüşünü şöyle açıkladı:

"Türkiye'nin idarî yapısı ve coğrafyası Suriye, Irak ve İran gibi ülkelerden önce ABD, Avrupa ve Sovyetler Birliği'ni ilgilendirir. Bu sebeple her biri Türkiye'den çok küçük ve güçsüz olan komşu ülkelerin Türkiye'ye yönelik faaliyette bulunduğunu ve bu faaliyetlerin tehlikeli boyutlara ulaştığını söylemek gülünçtür. Suriye, Türkiye'de bu amaca yönelik bir cinayet işler ve orada kalır. Daha ileri giderse ABD, Avrupa ve Sovyetler'le karşı karşıya gelir."

Mahir Kaynak'la darbeler ve terör üzerine yaptığımız söyleşi:

- ***Çetin Emeç cinayetini nasıl değerlendiriyorsunuz?***

Çetin Emeç olayını Hürriyet gazetesine yapılan bir baskı olarak değerlendiriyorum. Terör ve laiklik konusunda yaptığı yayınlara bir baskı olarak yapılmıştır. Ancak bunu yapanlar dinci gruplar değildir. Olayın arkasında uluslararası güçler vardır. Türkiye'yi belirli bir noktaya getirmek için tamamen dışarıdan tezgâhlanmıştır.

Burada ne yapandan yanayım, ne yapılandan yanayım. Sadece olayı tahlil ediyorum.

- ***Olayın arkasında uluslararası güçler vardır, dediniz...***

Özellikle siyasîler etrafımızdaki güçlerin Türkiye üzerine oyunlar oynadıklarını söylüyorlar. Ben bu kanaatte değilim. Çünkü Türkiye'nin hem stratejisi hem coğrafyası onlardan evvel büyük güçleri ilgilendirir. Onlar Türkiye ile savaşırken hem 55 milyonluk Türkiye ile hem de Doğu ve Batı'daki güçlerle savaşmak zorundadırlar. Şimdi 10 milyonluk Suriye'nin Türkiye'nin yönetimini değiştireceğini kabul etmek ayıptır. İran da Suudi Arabistan da yapamaz. Hem güçleri yoktur hem cesaret edemezler. Suriye bu amaçla bir adam öldürüyorsa sadece adam öldürmekle kalır, dolayısıyla cinayet işlemiş olur.

- ***Muammer Aksoy ve Çetin Emeç cinayetlerini muhtemel bir darbe ile irtibatlandırmak mümkün mü?***

Aslında temelde iki güç vardır. Darbeyi isteyenler ve istemeyenler. Bu hep böyle olmuştur. Darbe isteyenler terörü arttırmışlar, kışkırtmışlardır. Akla şu soru geliyor: bu defa darbeyi isteyenlerle dinci gelişmeyi artıranlar aynı mıdır? Bu sorunun cevabı hayırdır. Güçler ayrılmıştır. Türkiye'de laikliği savunan güç esas itibarıyla Avrupa'dır, Avrupalıdır. Dinci gelişmenin ise hem Sovyetler hem Amerika tarafından desteklenebileceğini düşünüyorum. O hâlde şimdi 1980'le paralellik kurmuyorum. Yani darbe isteyen güç ile darbe gerekçelerini hazırlayan güç aynı değildir bugün.

- ***Dikkatleri Avrupa üzerine çekiyorsunuz.***

Avrupa, Sovyet ve Amerikan nüfuzundan çıkıyor. Avrupa doğal kaynaklarını ekonomik kaynaklarını kontrol etmek istiyor.

Almanya, Avrupa'da büyük bir güç olacaktır ve Ortadoğu'ya inmek isteyecektir. Bu yol da Türkiye'den geçer. ABD ve Sovyetler, Türkiye ile Avrupa arasına mesafe koymak isterler. Bu nasıl olacaktır? Türkiye ile Avrupa'nın ideolojisi farklı olmalıdır. Avrupa'nın ideolojisine sosyal demokrat diyebiliriz, öyleyse Türkiye İslamcı olmamalıdır.

- ***Size göre Türkiye'de yeni bir darbe nasıl gerçekleşir?***

Türkiye'de bundan sonraki darbenin senaryosu şöyle olabilir: dinî akımlarla laikler ve ordu arasında bir çatışma meydana gelir. Bu senaryoda ilk hareketin dincilerden gelmesi beklenir. Dinciler sokağa dökülürse "Laiklik elden gidiyor." diye ordu darbede bulunur. İkinci senaryo da dış çatışma veya bölünme tehlikesidir. Bütün bunlar aslında asıl amaç değildir. 1980'de olduğu gibi... 1980'de amacın terörü önlemek olduğu söylendi ama yapılan şey çok başkaydı. Bu senaryoya ilişkin veriler şunlardır: bir defa bir yıldır Türkiye'de dinci gelişme olduğu, laikliğin tehlikede olduğu öne sürülüyor. Dinî bir gelişme var, bunu kimse yadsıyamaz. Ama bu şu anlamdadır. Türkiye'de dinî gelişmenin önündeki setler kaldırılmıştır ve dinî gelişme olması gereken yere gelmiştir. Dinî gelişme üstten başlatılmıştır. Yani halkın isteği olarak değil yukarının isteğiyledir. Bakın dinci gelişme büyük finans kaynakları ve yönetim tarafından desteklenmektedir. Zaten Türkiye'de bütün düşünceler yukarıdan aşağı gelişmektedir. Solcu gelişme 1960'larda çok hızlıydı ki Avrupa'da da aynıdır. Dinci gelişme de böyledir. Tohum ekiyorsunuz, şüphesiz bu doğrultuda bir ürün alacaksınız. Onun için Türkiye'deki gelişmelerin arkasında hep uluslararası güçleri arıyoruz.

- ***Ne dersiniz, darbe yakın mı?***

Bence ihtilâl tehlikesi şu anda çok yüksek boyutlarda değil. Ama biz geçmişte ihtilâl ararken hata etmiyorduk. Darbelerin her

zaman gösterdiklerinin dışında hedefleri vardır. 1980 harekâtının sebepleri ile uğraştığı hedefler arasında en ufak bir bağ yoktur. Anarşiyi sebep olarak göstermişler, fakat bunu önlemek için yeni hiçbir metod getirmemişlerdir. Aynı askerler var, aynı sıkıyönetim var, aynı polis var. İhtilal olunca anarşi duruyor. Çünkü anarşi görevini bitirdi, onun için durdu. Anarşinin görevi ihtilâl yaptırmaktı.

Türkiye'deki sol anarşinin kaynakları ise NATO'daki müttefiklerimizdi.

- ***ABD ve Avrupa'nın Türkiye üzerindeki çekişmesini vurguladınız. Peki ya SSCB..?***

Türkiye, tarihinde ilk defa bağımsız olacaktır. Tam bağımsızlık mümkün değildir. Ama daha bağımsız olacaktır. Sovyetler'le ilişkisi olan bir ülke haline gelecektir.

Doğu bloku ülkeleriyle ilişkiye girecektir. Sovyetler'deki Türk cumhuriyetleriyle ilişkileri olacaktır.

- ***SSCB ile Türkiye arasındaki ilişkilerin gelişmesi geleceğe dönük olarak ne gibi sonuçlar doğurabilir?***

Türkiye'nin doğal pazarları Sovyetler ve Doğu Bloku ülkeleridir. Türkiye tüketim maddeleri satabilir. Bunun en çok kıtlığını çeken ülkeler de bu ülkelerdir. Türkiye ile bu ülkeler arasında karşılıklı bağlılık olacaktır. Türkiye'nin tek taraflı bağımlı olması söz konusu değildir. Bu ilişkiler Türk cumhuriyetlerinin Sovyetler Birliği'nden uzaklaşması sonucunu doğuracak, Türkiye de Sovyetler'e yaklaşacaktır. Dolayısıyla Türkiye ile Türk cumhuriyetleri arasında yakınlaşma olacaktır. Sovyetler Birliği kendi cumhuriyetlerini bağımsız hale getirirken bunları düşman güçlerin eline vermek istemez. Bu cumhuriyetlerin Amerika'nın, Avrupa'nın eline geçmesine izin vermezler.

4. Bölüm

BÖLGENİN HARİTASI DEĞİŞECEK

PANEL DERGİSİ - 15 EYLÜL-15 EKİM 1990

- ***Irak'ın Kuveyt'i işgalini duyduğunuz zaman neler hissettiniz, neler düşündünüz?***

Irak'ın Kuveyt'i işgalini duyduğum zaman, bu benim için bir sürpriz olmadı. Şunu çok daha önce bekliyordum: Irak'taki rejimin tasfiyesi ve Irak'ın bölünmesi olayının mümkün olduğunu, siyasî açıdan daha evvel de tahmin ediyordum. Çünkü Irak-İran Savaşı'ndan sonra askerlerini terhis etmemişti ve en yakın zamanlarda da kuzeyden güneye doğru zırhlı birlikler sevk ediyordu. Bu zırhlı birliklerin sevk edilişi Irak'ın Kuveyt'i işgal olarak yorumlamadım. İşgali bekliyordum...

- ***Hocam sizin hissettiklerinizi ve beklediklerinizi ABD yönetimi beklemiyor muydu?***

Evet, şunu kesinlikle söyleyeyim: ABD harekâtın her safhasından haberdardı. Yani şu anda bu bizim için sürpriz oldu sözleri kesinlikle propagandaya yöneliktir ve doğru değildir. ABD bu oyunun oynanmasını istemiştir. Bunu engellemek istememiştir.

ABD'nin herhangi bir devletteki bu çapta bir harekâtı tespit etmemesi mümkün değildir.

- ***Amerika ortada askerî güç bulundurarak mı petrolü kontrol altında tutacaktır?***

Hayır! Bunu askerî güç olarak düşünmüyorum. Ancak şu vardır; petrol sevkiyatını kesintiye uğratmayacak ve bunu Batı'ya şantaj olarak kullandırmayacak birtakım rejimlerin orada bulunması yeterlidir. Askerî işgalle bu ilelebet devam ettirilemez. Onun için askerî işgalin geçici bir çözüm olduğunu, bir süre sonra oradaki rejimlere çeki düzen verilerek Batı'ya petrol akışının muntazam hâle getirileceğini düşünüyorum. Burada bir sorun ortaya çıkmaktadır.

Kuveyt ve Suudi Arabistan tipi devletlerin artık günümüzde yaşama şansları azalmıştır. O hâlde yeni birtakım şeyler vermek lazımdır. Orada düzenler kurmak lazımdır.

- ***Ortadoğu hâlâ krallıklar, şahlıklar, şeyhlikler klasik çizgide devam eden kamuoyuna fazla nefes aldırmayan yönetimler zinciri. Şimdi bunlara gelelim...***

  Acaba ABD ve bugün yekvücut gibi görünen dünya kamuoyu buradaki statükoların bozulmasından yana mıdır? Bu statükonun değişmesi yeni dünyaya neler sağlayacaktır?

Bu statükoları devam ettirmek mümkün değildir. O bakımdan ABD askerî gücünü, doğrudan doğruya Irak'a saldırıcı güç olarak değerlendirmek de yanlıştır. Bu önümüzdeki dönemde bölgeye verilecek yeni siyasî şekil için, yeni yönetim düzenlerini kurarken karşılaşacakları mukavemetleri bertaraf etmek için vardır ve belirli bir süre var olacaktır. Ama önce de söylediğim gibi, askerî gücün devamlı olması da mümkün değildir. O şekil verildikten sonra as-

kerî baskı azaltılacaktır. O hâlde söylemek gerekirse Ortadoğu'ya yeni bir siyasî düzen geliyor. Bu kriz onun bir habercisidir. Daha evvel krallıklara dayanan düzen yerine yeni bir düzenin kurulacağını beklemek doğru olur. O açıdan Amerika'nın veya Batı'nın amacı Kuveyt'teki emirliğin, şeyhliğin iadesinden ibaret değildir. Onu beklemek bile yanlıştır. Ama yeni bir şekil verilecek.

- ***Ortadoğu denilince akla İslam geliyor. Bu operasyon uluslararası bazda daha önceleri fazlaca bir etkinliği olmayan İslam faktörünü bütünüyle devre dışı bırakmaya yönelik bir operasyon olarak da düşünülebilir mi?***

Batı için önemli olan buradaki çıkarlarının bertaraf edilmemesidir. İslam işte bu çıkarlara karşı hareket edecek insanların ortak ideolojisi haline gelebilir. O bakımdan İslam'ın ikinci dereceye düşmesini veya etkisizleşmesini isterler. Nitekim İran'daki hareketi o açıdan boğmuşlardır. İşin ilginç yanı aslında Batı'nın son derece çekindiği radikal İslamcı hareket olan İran Devrimi'ni, Saddam'a boğdurmuşlardır. Çünkü Saddam'ın İran'la savaşmasının nedeni oradaki coğrafi iddiaları değildir. Esas amacı, İran'daki, Batı'yı son derece rahatsız eden İslam hareketini boğmaktı. Ve Batı, Saddam'ın eliyle boğdurdu. Eğer sonucuna bakarsanız. Irak'ın, yaptığından elde ettiği bir şey vardır ki o da İran'daki İslamî hareket kısırlaştırılmıştır. Yok edilmiştir. Sonunda İran bile varlığını, bütünlüğünü koruyamayacak duruma düşmüştür. O bakımdan geçmişte Irak ve Saddam rejimi Batı hesabına bir taşeron gibi çıkmıştır. İslamcı radikalizmi, İslam'ın, Batı'ya tehdit oluşturan yanını törpülemek için. Bunun bedelini Batı'nın desteğiyle almıştır. Milyarlarca dolara varan para yardımı almıştır. Şu anda aynı oyun kendisine oynanıyor.

- ***Bir de Saddam'ın tasfiyesine yönelik birtakım girişimler var ki ABD Başkanı Bush bunu onayladı. Saddam'ın gitmesi Irak ve Ortadoğu'da ne anlam ifade eder?***

Saddam'ın tasfiye edileceği, Saddam'ı öne çıkaran BAAS rejiminin de tasfiye edileceği açık bir gerçek. Bundan sonraki "Irak rejimi" öyle anlaşılıyor ki çok partili bir rejim olacak. Ama Irak'ın bugünkü bütünlüğünü ve büyüklüğünü koruması da mümkün değil. Öyle anlaşılıyor ki kuzeyde Arap olmayan Kürtler ve Türklere kendi bölgelerinde hâkim olma imkânı da tanınacaktır. Böylece Irak coğrafî açıdan küçültülecektir. Fakat tahminim Kuveyt'in de buna karşı Irak'a bırakılacağı ve Irak toprakları içinde kalacağıdır. Kuveyt'i kurtarmaya çalışmalarına rağmen onu Irak'a vermeleri çelişkili gibi görünse de değildir. Çünkü yeni gelecek Irak rejimini tatmin etmek, Batı'nın önde gelen amaçlarından biri olması lazımdır. O rejimin tutunabilmesi için. Bu rejim bir yerden kaybettiğini bir başka yerden dengeleyecektir. Bu suretle kendi halkı üzerinde nüfuzunu devam ettirecektir. O zaman bu rejim Saddam'ın petrol üzerindeki hakimiyet iddialarını sürdürmeyecek ve Batı böyle bir tehditten kurtulmuş olacak. Yalnız bunların ötesinde bir sorunun cevabını bulmaya ihtiyacımız var. Ortadoğu'daki krizlerde sürekli olarak Amerika asker mi gönderecek veya dışarıdan bir güç mü gelecek ve buradaki krizleri çözecek? Bu sorunun cevabı şu:

Böyle operasyonlar tehlikeli operasyonlardır. Bölge halklarının husumetini çeker. O hâlde burada Batı'nın tedirgin olmayacağı bir gücün olması lazımdır. Eskiden bu güç Osmanlı'ydı. Şimdi tahmin ediyorum veya şartlar onu gösteriyor ki, buna en büyük aday Türkiye'dir. Türkiye istikrarlı reel politika güden, aşırı davranışları olmayan bir ülkedir ve ileride de öyle olacaktır. Bu bakımdan Körfez'de sorun çözen ülke olarak Türkiye'nin seçilmesi

Batı açısından normaldir. Bunu Sovyetler Birliği de tercih eder diye düşünüyorum.

- ***Şimdi şu sorunun cevabına gelelim. Kürt meselesi ne olacak?***

Kürt devleti bu konjonktürde kurulacaktır. Bunu engelleyemeyiz. Bunun Türkiye için mutlaka tehlike olur ifadesi yanlıştır. Kürt devleti, Türkiye için neden tehlike oluştursun? Türkiye kurulacak bu devletle acaba iyi ilişkiler içinde bulunamaz mı? Ben Kürt devletinin kurulacağını bir vakıa olarak kabul ediyorum. Bugün bütün dünyadaki gelişme, toplulukların kabilelere kadar ayrışması istikametindedir. Türkiye buna karşı çıkamaz. Ama bu ayrışma birçok ülke için tehlikeli olmamaktadır. Çünkü iktisadî, siyasî ilişkiler onları bir arada yaşamaya zorlamaktadır. Bizim topraklarımızda olmasa bile, Irak topraklarında kurulacaktır. O hâlde bizim tavrımız bu devletin Türkiye aleyhine gelişmesini önlemek, onun kuruluşunu engellemek değil, Türkiye aleyhine bir tavır almasını engellemek olmalıdır. Türkiye eğer Kürtlere şöven bir tavır içerisinde bulunmaz ise yeni kurulacak Kürt devleti ile Türkiye arasında çok sıkı bağlar olacaktır. Çünkü temelde menfaatlerimiz aynı yöndedir, tarihsel olarak yan yanayız, kültürlerimiz birbirine benzemektedir ve çok küçük bir dil değişikliğinden ibarettir farkımız. Bu farkın abartılmasından yana da değilim. Yani Kürt kültürü ve dilinin, zamanın akışına karşı koyarak bağımsız bir kültür ve dil olarak yaşama şansı azdır.

O hâlde ona karşı hasmâne bir tavır değil, dostane yaklaşım bence en iyi tavırdır. Kaldı ki Kuzey Irak'ta kurulacak devletin adı Kürt devleti olmayıp Kürt-Türk Federasyonu da olabilir ve en doğrusu da budur. Çünkü orada sayıca Kürtlere yakın Türk vardır.

- ***Saddam için muhtemel önlem olarak ya da ABD'nin oynayabileceği oyunun figüranları olarak Talabani grubu ya da oradaki potansiyel Kürt güç.***

Bundan önce, İran-Irak Savaşı'nda Türkiye'ye birtakım telkinler yapıldı. "Kerkük ve Musul'u işgal ediniz." diye. O zaman Kürtler Saddam aleyhine çalışıyordu. Saddam'a destek olmak için böyle bir şeyi önerdiler bize. Ben buna kesinlikle karşı çıktım. Buradaki teklifim şuydu: Türkler ve Kürtler karşı karşıya gelmemelidir.

Bugün aynı şeyleri ifade ediyorum: Yine karşı karşıya gelmemelidirler. Şu anda Saddam'ın tarihsel olarak Kürtleri kullanması şansı çok az (Geçmişte Halepçe gibi belirli düşmanlıkları var). Onlara karşı tavırları var. Bugünkü taktik dönüşleri çok fazla bir şey ifade etmez. O hâlde Türkiye'nin yapacağı şey bundan evvel çizdiği çizgiyi devam ettirmektir.

- ***Bazı çevrelerin Türkiye'ye telkinleri var. Musul ve Kerkük'ün işgali gibi... Bu konuda ne düşünüyorsunuz?***

Birtakım kişilerce Türkiye'nin Musul ve Kerkük'ü işgal edeceği ve ilhak edeceği hakkında sözler sarf edilmektedir. Bu çok yanlıştır. Bütün dünya Kuveyt'in işgaline karşı çıkarken Türkiye'nin gidip bir toprak işgali abestir. Olmaz böyle bir şey. Bunu hesaba bile katmamak lazım. Bütün dünyanın karşı çıktığı bir hareketin aynısını Türkiye yapamaz. Böyle bir hesap yapılamaz.

Yapılacak şey bellidir. Irak bölündükten sonra orada kurulacak Kürt ve Türklerin oluşturacağı devletin Türkiye ile iyi ilişkiler içinde bulunması Türkiye'nin o ülke üzerinde birtakım garantili ilişkilere sahip olmasından ibarettir. Bunu yaptığında da orada kurulan devlet eğer Türkiye hata yapmazsa kendi açısından tehlikeli olmaz. O hâlde biz şunu kabul etmek zorundayız. Orada bağımsız

bir devlet kurulacaktır ve bu devlet Türkiye ile iç içe yaşayacaktır. Sınırlarımız, menfaatlerimiz müşterek, kültürlerimiz yakın ve hatta bir çoğuyla müşterek ve birbirine hasmâne hiçbir tavrı olmayan iki devlet olarak varız görünür gelecekte.

- ***Bir de Türkiye'nin topraklarına yabancı asker sokması veya dışarıya asker göndermesi var. Bunu, bedel olarak düşünebilir miyiz? Bu bir bedelse bu hadisenin birazcık bizim kontrolümüzden çıkması anlamına gelmez mi?***

Ben bedelle başka şey kastediyorum. Yani bedel şu idi: güneyimizde bir Kürt-Türk Federasyonu Devleti'nin kurulması ve onun bizim üzerimizdeki etkileri idi. İzin meselesine geldiğimiz zaman, bun bunu şöyle telâkki ediyorum: Şu anda Amerikan askerleri güneyde Suudi Arabistan'da zor durumdadır ve orada büyük bir sıkışıklık vardır. Buna karşılık Irak bütün gücünü güneydeki savunmaya tahsis etmiştir. Burada çıkacak bir savaşta Amerika'nın vereceği kayıp büyük olacaktır. Belki başarılı olurlar ama kayıpları büyük olur. O hâlde bu güneydeki sıkışıklığı dağıtmak gerekir. Dağıtmanın en kolay yolu da Türkiye'deki havaalanlarını kullanmaktır. Çünkü esas itibariyle Irak'a yapılacak olan hareket havadan yapılacaktır. Şu halde ABD'nin bizden beklediği ve bizim de ona verdiğimiz başkadır. Türkiye'nin Güneye sembolik bir asker göndermesi falan değil.

Irak'a karşı harekâtta havaalanlarını kullanma iznidir ve hükümet bu izni verecektir. Bunda hiç şüpheniz olmasın. Sadece İncirlik'le sınırlı olmayıp Ankara da dâhil olmak üzere tüm Orta Anadolu'daki havaalanları Amerika'nın faydalanmasına açılacaktır. Bizden asıl beklenen vaat budur. Bizi, şüphesiz Irak'la savaşa sokar. Ama bundan daha, sonucu belli bir savaş da düşünülemez. Yani NATO'dan garanti almış Amerika'nın büyük ölçüde hava desteğine sahip, kendi

güçlü ordusu olan ülkenin, Irak'a askerî harekâtında hâlâ sonucun belirsizliğini düşünmek anlamsız olur. Sonucu bellidir. Bu sonuç da Irak'ın hasımlarına karşı vereceği zarar da çok büyük değildir. O hâlde Türkiye, böyle bir hareketle beklediği şeye yardım ve hizmet etmektedir. Bunu çok ciddi bir şey olarak telâkki etmem.

- ***Bu operasyonun başlamasıyla birlikte Saddam'a yeni bir öneri paketi getirilecektir ve bu pakette Kuveyt'in Irak'ta bırakılması var diyorsunuz.***

Burada muhatap olarak Saddam'ı düşünmüyorum. Saddam sonrası Irak'a bir lütufta bulunulacaktır. O da Kuveyt'i idare etmesine izin verilecektir. Yeni rejim de kuzeyde bir Kürt devletine izin vererek halkına karşı zayıf durumda olmayacaktır. Çünkü Kuveyt'in kaynakları en az, kaybettiği kadardır.

- ***Burada ABD'nin kapalı kalan kanaatlerini açıklamış oldunuz. Fakat hadiseler Japonya'ya kadar uzanan devletlerin tavrı ne olacak?***

Olaylar Sovyetler Birliği'nin aleyhine değildir. Sovyetler'in esas politikası şudur: Birincisi, bundan önceki soğuk savaş dönemini kesinlikle arzu etmiyor. Doğu, Batı çatışmasında kendisi bütün dünyaya karşı hasım olmak istemiyor. O bakımdan ABD ve Batı Bloku ile karşı karşıya gelmek istemeyecektir. İkincisi, ABD böyle bir müdahaleden sonra ister istemez Arap kamuoyunda müstevli olarak görülecektir. Sovyetler Arap kamuoyunun bundan sonraki tepkilerini kontrol edecektir. O bakımdan bugün Sovyetler açısından herhangi bir kayıp söz konusu değil.

Kuveyt'i bir emirin idare etmesi veya bir başkasının idare etmesi kendisi açısından bir kayıp da değildir.

- ***Bu noktadan hareketle Helsinki'deki pazarlık için bir spekülasyon yapmak mümkün mü?***

Helsinki'deki pazarlık için spekülasyon yapmak tabii ki doğrudur, mümkündür. Helsinki'de konuşulanlar, aslında Ortadoğu'ya verilecek yeni şekil üzerinde bir mutabakat aramaktır. Bu mutabakatın da şu çizdiğimiz çerçevenin dışında bir şey olacağını zannetmiyorum.

Tabii bu bağlamda belki Filistin Kurtuluş Örgütü ve Ürdün'ün akıbeti belli olabilir. Belki Filistinlilere Ürdün üzerinde bir ödün verilebilir. Belki bu arada Filistin Devleti'nin kurulması imkânı da doğar.

- ***Filistin Devleti söz konusu olunca ABD'nin İsrail politikası ne olacak? İsrail daha büyük bir pay kapmadan buna razı olur mu?***

Amerika'nın İsrail için yapabileceği tek şey, oradaki topraklarını garanti altına almaktır. Bu anlaşma sağlanabilir. Zaten sorunun, görünür gelecekteki çözümünü İsrail'i oradan atmak üzerine yapmak yanlış olur. Bu Arap dünyasının zarara uğramasına neden olmaktadır. O hâlde ilk yapılacak iş İsrail'i izole etmektir (Yani bulunduğu yerde muhafaza etmektir.). Şu andaki İsrail'i ortadan kaldırmak şeklindeki davranışlar, bir provokasyondan ibarettir ve Arapların lehine de değildir. İlk aşama onu bulunduğu yerde tutup Batı'nın onun üzerine oyun oynamasına imkan vermemektir.

Bu bakımdan şu günden sonra Ortadoğu politikasında, İsrail'in önemi azalacaktır. İsrail ulaşacağı noktanın maksimumuna gelmiştir artık. Bundan sonra yavaş yavaş üzerine gitmediğiniz ölçüde gerileyecektir.

- ***Avrupa ülkeleri Türkiye'nin zararını tazminde bayağı ısrarlı görünüyorlar. Fakat bundan sonra ucuz petrol pazarlığında, Türkiye'nin daha fazla söz sahibi olmaması için bir ödün olabilir mi tazminat davası?***

Evvela şunu söylemek lazım: Türkiye bu davranışı ile Ortak Pazar'a yaklaşmamış, uzaklaşmıştır. Yani şu anda Türkiye'nin politikası Avrupa'nın oradaki politikası ile tam tezat hâlindedir. Çünkü bu işin temelinde şu vardır: Sovyetler Birliği'yle ABD'yi birlikte harekete sevkeden motif de budur. Gelişen ve değişen Avrupa'nın, özellikle Almanya'nın Ortadoğu'daki nüfuzunu sınırlamaktır. Türkiye bu politikaya hizmet etmekle esas itibariyle sonraki hedefi, oynayacağı rolü Avrupa dışında bağımsız bir güç olmaktır. Bu davranışımızdan sonra Ortak Pazar'a girmemiz kolaylaşır sözü, tam bir tenakuzdur. Ve esas itibariyle İngiltere dışındaki Avrupa ülkelerinin, Türkiye'nin bu tavrını beğendiğini de söylemek yanlış olur. Onlar bir tecavüzü zaten tasvip etme imkânından mahrum oldukları için böyle davranmaktadır. Ama, eğer ellerinden gelse Saddam'ı desteklerler.

- ***Niçin?***

Amerikan ve Rus nüfuzunu o bölgeden uzaklaştıracak ve kendi kontrolleri altına alacaklar.

- ***Üçüncü bir güç olarak?***

Evet!.. Türkiye'nin pazarlık masası dışında olduğu kanaatinde değilim. Bu hareketlerin dışında şu iki görüş hakim:

Birincisi; Türkiye bütün bunların sonucunda zarara uğrayacaktır.

İkinci görüş de şudur: Türkiye bu pazarlığın sonucunda güçlenecektir.

Türkiye'nin zarara uğrayacağı kanaatinde değilim. Ama Ortadoğu'da hem Sovyetler'in hem Amerikalıların işine gelen bir nokta var. O da kendileriyle birlikte hareket eden güçlü bir Türkiye'nin varlığıdır. İslam dünyası üzerinde her ikisi de radikal bir İslamcı akımı istemiyorlar. Bu İslamcı akımın Avrupa'nın kontrolüne girmesini özellikle büyüyen Almanya'nın kontrolü altına girmesini istemiyorlar. Bu iki olay ve güce karşı duracak tek ülke Türkiye'dir. O bakımdan maceracı olmayan, kendileri için ciddi bir tehdit teşkil etmeyen Türkiye'nin, bölgede bir istikrar unsuru olmasını her iki güç de istemektedir.

- ***O hâlde ödüllendirilmek isteniyoruz.***

Ödüllendirmek değil, onların işine geldiği için Türkiye'nin zayıflamamasını istiyorlar. Bugüne kadar ki politikalardan farklıdır. Özellikle ABD tarafından, Türkiye, millî bir ekonomik gelişmeme ambargosuna tabi tutulmuştur. Bunun farkındayım. Ama artık bu politikayı sürdürmeyeceklerdir. Çünkü Türkiye Avrupa'nın kontrolünde olduğu ölçüde, bu bölge Avrupa'nın kontrolünde olduğu ölçüde hem Sovyetler Birliği'nin hem de Amerika'nın menfaatleri geniş ölçüde zarara uğrayacaktır. O hâlde burada Avrupa'yı engelleyecek bir set olarak Türkiye'yi desteklemek zorundalar. Bu bir sempati-antipati meselesi değildir. Bir zaruretler meselesidir.

- ***Muhalefet partilerinin hükümet politikası karşısında sergiledikleri tavrı nasıl değerlendiriyorsunuz?***

Efendim, muhalefette Ortadoğu ili ilgili bir senaryo yok. Yani, olaylar şöyle gelişmektedir diye bir senaryo üzerinde hareket etmiyorlar. Genel ilkelerden hareket ediyorlar. Yani diyorlar ki, savaş iyi bir şey değildir. Kan akıtmak doğru değildir. Böyle bir muhalefetin anlamı yoktur açıkçası. Şu beklenirdi: hükümetin veya Özal'ın uy-

guladığı politika irdelenebilirdi. Gelişmeler sizin gördüğünüz şekilde olmayacaktır, şu istikamette olacaktır, onun için tutumunuz yanlıştır denilebilirdi... Ya da gelişmeler sizin dediğiniz gibi olsa bunun çaresi bu değildi. Şöyle yapmak lazımdır, şeklinde olabilirdi. En büyük eksiklikleri Ortadoğu olaylarında bir senaryo çizmiş olmamalarıydı. O yüzden de genel prensipler üzerine muhalefetlerini sürdürmektedirler. Ben muhalefeti bu bakımdan doğru ve etkili görmüyorum. İlk yapacakları iş olaya teşhis koymaktır. Teşhis olmayınca muhalefetlerine herhangi bir değer atfetmemiz mümkün değildir.

Bu açıklamalarınız için teşekkür ederiz.

5. Bölüm

TERÖR AVRUPA KAYNAKLI

NOKTA DERGİSİ - 28 EKİM 1990

- ***Muammer Aksoy'un öldürülmesinden sonra, suikastın İslamcılarca işlenmiş olamayacağını öne sürdünüz. Bugün de aynı görüşte misiniz?***

Aynen koruyorum. Bir defa Türkiye'de İslam'a dayalı bir devlet kurulması söz konusu değildir. İkincisi laik güçlerle mücadele edecek kuvvetleri yoktur. Onların laik cepheye saldırmaları bu iki sebepten mantıksızdır. Olay, bunu bahane ederek Türk dış politikasını değiştirmektir esas itibariyle. Ve Türkiye'deki bütün darbelerin temelinde de Türk dış politikasının değiştirilmesi isteği yatar. Mesela 1980 darbesinden sonra esas itibariyle Türkiye'nin dış politikası ve ekonomi politikası değiştirilmiştir. Oysa bunlar 80'den önce tartışma konusu bile değildi. Ben de diyorum ki Türkiye'deki iç krizler hiçbir zaman dışarıdan bağımsız değildir ve dışarısı tarafından manüple edilir. Bu dışarısı dediğimiz ülkeler çevremizdeki küçük ülkeler değildir. Bu ülkelerin ne bilgi düzeyleri ne de birikimleri Türkiye'de yıkıcı faaliyet yapmaya müsait değildir. Böyle kabul ediliyorsa güvenlik güçleri niçin buna karşı bir operasyon

düzenleyememekte ya da engelleyememektedir? Bunu sormak lazım. Bizi aldatıyorlar. Bizim üzerimizde operasyon yapanlar mutlaka büyük güçlerdir.

- ***Kim olabilir bu büyük güçler?***

Genel olarak Türkiye'nin dış politikasından şikâyetçi olan Avrupa. Türkiye'nin dış politikasının esası itibariyle ABD – Sovyetler Birliği eksenine oturması ve Körfez kriziyle birlikte bunun daha da belirginleşmesi Avrupa'yı harekete geçirdi. Çünkü; Türkiye giderek Avrupa'nın Ortadoğu'ya sızmasını engelleyen bir duvar görünümü almaktadır. Oysa Avrupa'nın, özellikle Almanya'nın çıkarları Ortadoğu'ya sızmayı gerektirmektedir. Enerji ihtiyaçlarını kendi siyasî hakimiyetlerine almak istemektedirler ve bu doğaldır. Onların Türkiye'deki doğal müttefikleri laik cephedir. Bu tarihsel olarak böyledir ve bu cepheyi birleştirerek Türkiye'yi ABD-Sovyetler çizgisine sokan politikaların sorumluları olarak gördükleri ANAP içinde birçok sayısal değişiklik olacak. ANAP içinde Avrupa'ya yakın kimselerin iktidarı düşürmek için istifa etmeleri söz konusudur.

- ***Yarınki gazeteler Savunma Bakanı Safa Giray'ın istifa ettiğini yazacaklar.***

Devamı gelecektir.

- ***Avrupa, sözünü ettiğiniz bu inisiyatifi gerçekleştirebilecek kontaktlara sahip mi Türkiye'de?***

Avrupa'nın Türkiye'deki kontaktları çok fazladır. Mesela Türkiye'nin en büyük ticarî ortağı Almanya'dır. Fransa'yla tarihî ilişkileri vardır. Bu kontaktlar Türkiye'de operasyon yapmalarını kolaylaştırır.

6. Bölüm

MADDÎ DELİLLER TEZGÂHLANABİLİR AMA AKLİ DELİLLER TEZGÂHLANAMAZ

TEVHİD-KASIM, 1990

- ***Sayın Kaynak, söyleşimize, genelde dünyada özelde de Türkiye'de Amerika, Batı ve Batıcı çevrelerin İslam'a ve Müslümanlara karşı sürdürdükleri saldırı ve sindirme tavırlarından girelim. Bu gelişmeleri nasıl değerlendiriyorsunuz? Ayrıca, Batı'nın, İslam ve Müslümanlara yönelik tavırlarında fundamentalist/radikal Müslümanlar ile ılımlı/uysal Müslümanlar gibi ayrımlar yaptığı da gözlenmektedir. Bu durumu izah eder misiniz?***

Ben olayı olabildiğince mantıklı ve slogandan uzak analiz etmeye çalışacağım. Batı'nın İslam'a karşı topyekûn bir hareketi olduğu iddiasına katılmıyorum. Bazı İslam ülkeleri vardır ki bunlar Batı ile ihtilâf hâlinde değil. Mesela doğal kaynaklarını, petrollerini Batı'nın emrine vermişlerdir. O zaman orada İslam ile bir çatışmaya niçin girsin Batı? Bunun bir örneği Suudi Arabistan'dır. Görü-

nüş itibariyle Suudi Arabistan'da bir İslamî düzen olmasına rağmen Batı'nın herhangi bir şikâyeti yoktur. Oradaki düzenin değişmesini istemiyor, hatta o düzeni değiştirmek isteyenlerin karşısında olduğunu belirtiyor. O hâlde mesela gene İslamî bir devlet olan İran'a karşı Batı'nın tavrı son derece olumsuzdur. Çünkü bu tavrın temelinde, Şah rejiminin, yani onları sömüren Şah rejiminin gidip yerine kendi imkânlarını kendisi için kullanmak isteyen bir rejimin gelmesi bulunmaktadır. Bundan dolayı da bu rejim aleyhinde Batı sınırsız bir olumsuz tavır sergilemiştir.

Buradan şu sonucu çıkarmaktayız, esas itibariyle Batı ülkelerinin kendi çıkarları önemlidir. Bunun dışında bir ilgileri yoktur. Nitekim Saddam Hüseyin, İran İslam Cumhuriyeti'ne karşı savaştığı zaman büyük ölçüde Batı'dan destek aldı. Hatta Saddam da bunu kendisi ifade ediyor, diyor ki: "Ben bu savaşı körfez ülkelerinin hesabına yaptım. Ondan sonra da bana vaad ettikleri imkânları, paraları sağlamıyorlar." O bakımdan ben şöyle söylüyorum. İran bir örnek olduğu için söylüyorum, o ülkenin rejimi şöyle veya böyle, bu onların iç işleridir bizi ilgilendirmez. Ama o toplum bütünüyle büyük bir kitle hâlinde kendini kurtaracak, kendisi için iyi olduğuna inandığı bir rejimi ortaya koymuştur. Karşı çıkılamaz ama bizim de onlara benzememiz gerekmez.

- ***Son zamanlarda Amerikan kamuoyunda, stratejik araştırma merkezlerinde İslam dünyasına yönelik araştırmalar yapılmakta ve İslamî gelişmelere ilişkin raporlar hazırlanmaktadır. Bu raporlarda, özelde Türkiye için, ılımlı İslam'ın desteklenip radikal İslam'ın sindirilmesi gerektiği vurgulanmaktadır. Aynı şekilde, Carter dönemi Amerikan ulusal güvenlik danışmanı Brzezinski, "İslam, dostlarımızda bastırılmalı, düşmanlarımızda kışkırtılmalıdır." tezini***

ileri sürmüştür. Buna göre ABD yandaşı ve dostu olan bir Nato ülkesi Türkiye'de, Amerika'nın radikal olarak tanımladığı İslamî oluşum ve hareketi sindirmek, buna mukabil de ılımlı İslam'a legalite kazandırıp onu güçlendirmek (İslamizasyon) hesapları noktasında neler söylersiniz?

Evet bu fikirleriniz genel itibariyle doğru. Mesela Sovyetler Birliği'ne karşı bir 'yeşil kuşak projesi' vardır. Yani bu bölgenin güneyinde İslam'dan oluşan bir kuşak oluşturmak ki bunlara ılımlı İslam diyorlar, ılımlı İslam'ın tarifi şudur: Mesele İslam'da köktenciliğe gidip gitmeme meselesi değil. Esas mesele, Amerika'ya karşı tavrı olumsuz ise bunun adı köktenci İslam'dır. Eğer Amerika'ya karşı olumsuz bir tavır içerisinde değilse bunun adı ılımlı İslam'dır, onlara göre kendi, tarifleri öyle. Yeşil kuşak projesini oluşturmak istediler. Ancak İslam'daki gelişme bir süre sonra kendi kontrollerinden çıkınca, bunlara karşı da tavır aldılar. Şu anda da Türkiye'de İslamî gelişmeyi büyük ölçüde destekleyeceklerini sanmıyorum. Ama ılımlı dediğimiz İslamcılara da olumsuz bir tavır takınmayacaklardır. Şunu belirtmek istiyorum. İslam'daki gelişme her zaman Batı'nın umduğu ölçüler içinde olmaz. Ilımlı diye desteklediklerı, zamanla radikal olur. O bakımdan Türkiye'deki İslamcılığa uzun boylu destek olacakları kanaatinde değilim. Biraz evvel belirttiğim gibi onlar İslam'ı kendileriyle iş birliği yapacak bir ideolojiye dönüştürmek istiyorlar. Eğer bu ideoloji kendi bölgelerindeki insanların çıkarlarını düşünen, Batı karşıtı bir tavır takınırsa o zaman da buna karşı çıkıyorlar.

Zaten 12 Eylül konusunda da böyle tartışmalar olmaktadır. Aslında 12 Eylül rejimi irticayı ilerletti diye laik kesimde bir iddia var. Bir anlamda doğru. Batılılarla birlikte tartışılarak Türkiye'deki sol gelişmeyi engelleyebilmek için İslam'ın desteklenmesi düşünülmüştür.

- ***Diğer taraftan da Amerikancı politikalar İslamî harekete karşı tahammülsüz ve şedit bir tavır takınmaktadır.***

Fundamentalizm Batı açısından kabul edilemez bir durumdur. Sadece ABD değil Avrupa da aynı tavır içerisindedir. Yani, kendileriyle iş birliği yapmayacak bir İslam'ı bloke etmek istemektedirler. O bakımdan Batı'yı bir çıkmazın içinde görmekteyiz. Bir yandan İslam'ı komünizme karşı kalkan olarak kullandılar, diğer yandan İslamî gelişme anti-emperyalist bir tavır aldığı zaman da bunu ezmeye kalktılar. Tavırları ikilidir ve böyle bir açmazları vardır.

- ***Sayın Kaynak, konuya Türkiye gerçeğindeki laiklik-İslam karşıtlığı bağlamında bir soruyla devam etmek istiyorum, Müslümanlar kendilerini, (sorumlu hissettikleri şeyden hareketle) içinde yaşadıkları sistemin değerleriyle çatışma ortamında hissediyor. Dolayısıyla içinde bulundukları laik rejimin ilkelerine bağlansalar, kendilerini bağlı oldukları dini ilkelerinden taviz vermiş durumda görüyorlar. Kendi dinlerine bağlı olarak hareket ettiklerinde de (ki İslam bir yaşam biçimidir; sosyal, siyasal ve ekonomik alanları kapsayan bir yaşam biçimi öngörüyor), laik sistemin uygulamalarıyla çelişiyor ve engellemelerle karşılaşıyorlar; siz bu konuda ne söylersiniz?***

Şimdi, İslam'ın diğer dinlerden ayrı bir yanı olduğu iddia ediliyor. Deniliyor ki İslam şümullüdür ve insanın bütün hayatını şekillendiriyor. O bakımdan bir kişinin kâmil bir Müslüman olması İslamî bir devlette yaşamasıyla mümkündür deniliyor. Olabilir ama mümkün görünmüyor. Kaldı ki Osmanlı döneminde bile Osmanlı padişahları aynı zamanda halife olmasına rağmen, Osmanlı İmpa-

ratorluğu topraklarında bile böyle bir yaşam biçimi göremiyoruz. Her düşünce sahibine kendi düşüncesi içerisinde yaşama imkânı verilmiştir. Birisi bir başkasına karışmamıştır. Eğer birisi laik olmak istiyorsa veya Hıristiyan olmak istiyorsa buna imkân verilmeli ama aynı şekilde, İslam'ı kendi ölçüleri içinde yaşamak isteyene de imkan verilmelidir. Yani sınırlamalar her iki taraf açısından da geçerlidir. Her iki taraf da kendisini, diğerlerinin yaşam tarzına karışmayacak şekilde ayarlamalıdır. Bu Türkiye'nin siyasî konumu açısından da önemlidir. Çünkü Türkiye esas itibariyle birçok ülkenin menfaatlerinin çatıştığı bir yerdir. Burada başka devletlerin çıkarlarıyla çatışacak bir yönetim kurmak maalesef mümkün değildir.

- ***Hâlihazırda laik-demokratik sistem içinde yaşamını sürdüren sistemin okullarına devam eden Müslüman bacılarımız dinî inançlarından dolayı örtünmek istediğinde, karşısında sistemin giyim kuşam kurallarını bulmaktadır. Başını açmadığında da okula gitmemek gibi bir durumla karşılaşıyor. Ayrıca, Türkiye'deki Kemalist-laik ve sol çevreler de Müslüman kız öğrencilerin başörtüsü takıp okullara gitmesine allerji gösteriyor. Müslümanların siyasî taleplerinin ötesinde, namaz, oruç, başörtüsü gibi tavırlarını laikliğin ihlâl edilmesi olarak gösterip karşı çıkıyor. Bu tepkiyi nasıl değerlendiriyorsunuz?***

Bu tepkiyi doğru karşılamıyorum. Bir insan inançlarından dolayı başını örtmek istiyorsa ona müsaade edilmelidir. Öteki durumda, ona eziyet etmiş olursunuz. Bir insanı, inançlarıyla davranışları arasında çelişkiye sokmak ona eziyet etmektir. O bakımdan buna müsaade edilmelidir. Kaldı ki bu konuda Müslümanlara yapılan tavır haksızdır ve adaletsizdir. Ama şunu söylemek istiyorum.

Bunları yapmak istemeyene de kimse karışmamalıdır. Her iki taraf birbirine karşı müsamahakâr olmak zorundadır. Birisi ben başı açık olmak istiyorum diyor, ben bu işin dışındayım diyor, buna da hoşgörüyle bakmak gerekmektedir.

- ***Türkiye'de laik bir uygulama var. Kavramsal açıdan Batı'daki biçimiyle ele alacak olursak, laiklik; dinin devlet işinden, devletin de din işinden ayrı olması, bunların birbirine karışmaması şeklindedir. Oysa Türkiye'de cumhuriyet kurulduğundan bugüne, dinin devlet işlerine hiçbir şekilde karıştırılmadığını ama devletin dini bizzat kontrol ettiğini ve dini, kendi geleceği için kullandığını görüyoruz. Bu laiklik açısından bir çelişki ve bir çifte standart değil mi?***

Doğrudur, bir çifte standarttır. Devletin yönlendirdiği din politikasının dışına çıkmak isteyenler olabilir, bunu yeterli görmeyenler olabilir, o zaman onlara da imkân verilmelidir diyorum.

- ***Yani devlet din işlerine karışabilir, bunda hakkı vardır mı diyorsunuz?***

Hakkı vardır demek istemiyorum. Şunu söylemek istiyorum: eğer devlet dine karışıyorsa, bunu bir politika olarak yapıyorsa, devlet bunu fonksiyonlarına dâhil etmişse bu devletin bileceği iştir. Çünkü her şeyden sorumlu hisseder kendisini. Ama şunu söylemek istiyorum: kendi dışında dinî anlayışlara karşı müsamaha göstermek zorundadır.

- ***Şimdi ben, bir mahallede yaşayan bir Müslüman'ım. Ve ben kendi mahallemde, devletin bana bizzat maaşlı olarak tayin edip gönderdiği görevli bir imamı***

istemiyorum. İstemediğimi nasıl, hangi kanallardan göstereceğim, bunu ben bizzat halk olarak, maaşını kendimin vereceği bir imamın namaz kıldırmasını istiyorum diyebileceğim. Bu kanallar Müslümanlara tıkanmış görünüyor...

Evet öyle görünüyor.

- ***163. madde çıkartılıyor hemen karşısına. Burada şunu belirtmek istiyorum. Devlet bizzat müdahale edince, Müslümanlar kendilerini kısıtlanmış ve bastırılmış hissediyorlar.***

Bunun çözümü şundadır: eğer devletin çizdiği sınırlar dışında ibadetini yapmak isteyenler var ise bunlara imkân verilmelidir. Ama eğer devlet kendisi de birtakım imamlar tayin ediyor, dine yardımcı ve müdahil olmak istiyor ise bunun çoğunluğun rızasıyla yapıldığını kabul etmek gerekir demokratik bir rejimde. Yani halk siyasî partilere oy vermekle ve onları iktidar olarak tayin etmekle dine yaptığı müdahaleleri de tasvip ediyor anlamı çıkıyor. Ama şu vardır, bir de bunun dışında kalmak isteyen insanlar var ise kendi cemaatlerini oluşturmalarına, kendi ibadet şekillerini yapmalarına imkan verilmelidir ki halk acaba alternatifsiz kaldığı için mi yapıyor sorusunun cevabını bulalım. Ben bunu söylüyorum.

- ***Fakat Sayın Kaynak, şimdiki Cumhurbaşkanı Özal'ın dediği gibi Türkiye'de seçilenler ile atananlar arasında bir yetki çatışması vardır; bir Anayasa Mahkemesi meclisin aldığı kararları, çıkardıkları yasaları iptal edebiliyor. Buna göre meclis milletin idaresinin ifadesi olabiliyor mu? Acaba, Türkiye'deki devletin işleme tarzının bütünüyle millî iradenin tezahürü olduğunu söylemek mümkün olabilir mi?***

Efendim bu Türkiye'nin kuruluşundan beri olan bir kavga ve mücadeledir. Yani bir kanat diyor ki, Türk halkının eğilimleri Türkiye'de her şeye kâdirdir. Oysa laik kesim diye adlandırdığımız kesim cumhuriyetin kuruluşunun bazı esaslara dayandığını, bunun dışına halk da dâhil hiç kimsenin çıkamayacağını söylüyor. Yani diyor ki halkın yüzde yüzü de herhangi bir fikrin peşinde olsalar, bu fikir, cumhuriyet kurulduğunda tespit edilmiş olan esaslara aykırı ise bunu yapamaz diyor. Yani Türkiye Cumhuriyeti şartlı kurulmuş bir devlet hâline geliyor. Tayin edilmiş şartların dışına halk da çıkamaz diyor. Türkiye'de bu kavga yeni değil. Eskiden beri devam eden bir kavga. Umuyorum zaman içerisinde Türk halkının büyük çoğunluğunun istediği, Türkiye'nin yapması gereken şeyler hâline gelir. Ama bugün o yerde değiliz. Bugün cumhurbaşkanımızı sınırlayan faktörler vardır. Bunun örneklerini günümüzde de görüyoruz.

- ***Türkiye'de genel bir İslamî yöneliş söz konusu. Bugün, "Doğu Bloku'nun çözülmesi, Polonya, Romanya, Doğu Almanya, Çekoslavakya vs. Doğu Bloku rejimlerinin müzeye kaldırılması doğal bir seyirdir, halkın iradesi her gücün üstündedir." diye alkışlayanlar Türkiye'de halkın İslam'a yönelmesini, kız öğrencilerin başörtüsü takıp üniversitelere gitmesini 'demokrasi'nin tehdit altına girmesi, olarak değerlendirip demokrasi adına şiddetle karşı çıkmaktadırlar. Halkın İslamî eğilimlerini arz etmesi ve bunu sosyopolitik planda göstermesi "laiklik" açısından tehdit oluşturuyor. Ayrıca son öldürme olayları ile İslamî kesim arasında irtibat kurularak bir "İslamî terör" den söz ediliyor ve İslam ve Müslümanlara karşı bir "terör" havası estiriliyor. Nedir sizce bu gelişmenin anlamı?***

Efendim, şimdi, Türkiye'deki yöneticilerdeki kanaat şudur: Halk yanılır, Türk halkı yanılır. Bu halkı serbest bıraktığınız zaman bütün kötü eğilimler nerede ise oraya gider. O kadar gariptir ki bu anlayışa göre "Türk halkı dünya haklarına benzemiyor; bir bakmışsınız komünizme gidiyor, üç beş gün sonra bir bakıyorsunuz ki irticaya doğru doludizgin yol almış." Oysa toplum kanunları bellidir. Böyle büyük değişiklikler olmaz. Bunların hepsi bahanelerdir. Türk halkının sağduyusuna güvenmek lazım. Yani bırakacaksınız, halk yanılmaz. Bunu kabul etmek lazım. Oysa Türkiye'deki yönetim halkın yanılacağı esası üzerine kurulmuştur. Halk sürekli korunup kollanması gereken, ne yaptığını bilmeyen bir kalabalık ve güruhtan ibarettir ve her esen rüzgâra boyun eğmektedir. Bu çok yanlış bir düşüncedir. Ben o bakımdan size kesinlikle katılıyorum. Bir düşünce ne kadar bazılarına aşırı gelirse gelsin, Türk toplumu tartışabilmelidir ve ona imkân verilmelidir. Ben birçok halk tanıyorum. Ama Türk halkı kadar ülkesine ve vatanına bağlı bir halk tanımıyorum, ben görmedim. Türk halkı kadar kendisinden fedakârlık edip ülkesinin ve düşüncelerinin gelişmesini isteyen bir halk görmedim. Bu halka sürekli olarak aslan terbiyecisi gibi kamçı sallamanın bir haksızlık olduğuna inanıyorum. Sizinle kesinlikle hemfikirim. Ancak bu toleransı her konuda göstermek lazım. Türk halkı İslamiyet'i başkasından öğrenmemeli, kendisi müçtehidlerini yetiştirmelidir. Türk halkının, solu, kapitalizmi kimseden öğrenmeye ihtiyacı yoktur. Onların gelişmesine imkân vermek lazımdır. Düştüğümüz çıkmaz da orada. Her fikir bize dışarıdan geliyor. Gelmesi, Türk halkının yeteneksizliğinden kaynaklanmıyor; Türk halkının iyi düşünmesini yasaklıyorsunuz. Türk halkının Müslüman gibi düşünmesini yasaklıyorsunuz. Türk halkının bir sol aydın yetiştirmesini yasaklıyorsunuz. Her şey, bütün kültür hareketleri, bütün düşünceler dışarıdan ithal malı olarak geliyor. Ben buna şüphesiz karşıyım. Diyorum ki eğer İslamiyet'in dünyada bir yeri

olacaksa ki olacak, bunun müçtehidleri Türkiye'den yetişmelidir. Bunu budamayınız. Türk halkı başkalarından bir şey öğrenmek zorunda kalmasın. Din ve Allah ihtiyacı onun gönlünde vardır, bunu niye kapatıyorsunuz?

- ***Sayın Kaynak, geçtiğimiz günlerde MİT müsteşarı Teoman Koman'ın basın mensuplarıyla yaptığı görüşmede, basın mensuplarının, son öldürme olaylarında "İslamî terör damgasını vurmamız hata mıydı?" şeklindeki sorusuna "Hata değildi ancak erkendi." şeklinde cevap vermesi kamuoyu açısından bir sürpriz oldu. Türkiye kamuoyunda ise genel kanaat bu öldürme olaylarının ardında Müslümanların olmadığı ve bu olayların Müslümanlara yıkılmak istenip laik kesimin kışkırtıldığı şeklinde. Buna göne MİT müsteşarının bu kadar kesin bir şekilde konuşmasını nasıl değerlendiriyorsunuz?***

Son derece yadırgadım o konuşmayı. Öyle bir hüküm vermek, İslamcı kesimin terör eylemlerinin içinde olduğunu söylemek için evvela güçlü delillere ihtiyacınız vardır. Bundan da önce aklî delillere ihtiyacınız vardır, maddî delilden çok. Çoğu zaman maddî deliller tezgâhlanabilir ama aklî deliller tezgahlanamaz. Şu anda İslamcı kesim en rahat dönemini yaşamaktadır. İslamcı kesim bu rahattan bıktı mı da kavga edecek. Bir uçları iktidardadır. Çünkü bugün iktidar İslamcı kesimle ihtilâf hâlinde değildir. İkincisi Türkiye'de laik kesimle mücadele edecek kadar güçlü değildir. Çünkü; laik kesimin arkasında koskocaman Batı dünyası var. Bütün bunlara rağmen İslamcı kesimin kendisini ezdirmek için böyle bir harekete girmesi mantıksızlıktır. Hiçbir mantığı yok. Şöyle olabilir, birisi "İslamcı" kisvesi altında bu işi yapabilir. Hatta, kendini "İslamcı" zanneden birtakım adamlara da yaptırılabilir. Fakat bu, tüm İslamcı kesimi

itham altında bırakmamıza sebep olmaz. Çünkü genel kitlenin terörün karşısında olduğunu biliyoruz. Bir yuva oluşturup bu yuvayı destekler, teröre bulaştırsanız bile bu İslamcıların teröre girdiği anlamına gelmez. Bunu bir gizli servis yöneticisinin bilmesi lazım.

- ***Dışarıdan da görüldüğü gibi Türkiye'de İslamcı gelişmeler artmaktadır, buna karşılık bir karşı hareket geliştirilip uygulanmak isteniyor. Bu süreçte sıkça başvurulan yol Müslümanlara yönelik provokasyonlardır. Buna göre sorumluluk sahibi bir aydın olarak olaya nasıl yaklaşmaktasınız?***

Bundan evvel de gördük. O zaman da Zaman gazetesinde beyanatım çıkmıştı, türban meselesi dolayısıyla. İslamcı kesimi tahrik etmek istediler, bereket versin katılım olmadı bu tahriklere. Olaylar şöyle gelişebilir ya İslamî kesimi tahrik edip eyleme teşvik ederler. 12 Eylül'den önce kesimler bu şekilde tahrik edildiler. Şu anda İslamî kesimin bu tahrikleri kapılmadığı ve kapılmak istemediği anlaşılıyor. O zaman İslamî kesim adına yaparlar bu işi. Yani birtakım gruplara, kendi örgütledikleri gruplara yaptırırlar. Ya da İslamla ilgisi olmayan adamlara yaptırıp o süsü verdiler. Bunlar karşısında yapılabilecek pek fazla bir şey yoktur. Sürekli olarak Müslümanların bu işlere katılmadıklarını, buna ihtiyaçlarının olmadığını, böyle bir politikaları olmadığını söylemeleri lazım. Şunu kabul etmek lazım ki, terör her zaman kitleleri tedirgin eder. Eğer şuna muvaffak olurlarsa "Bu terör İslamcılar tarafından yapılmaktadır ve rastgele insan öldürmektedirler." şeklinde kanaat yerleşirse, bundan İslamcı kesim büyük zarar görür. Hatta bu durumda laik kesimin İslamcı kesimi ezmesini de halk alkışlar, bunu da söyleyeyim. Bundan kurtulmak tamamen İslamcı kesimin aklına ve sinirlerine bağlı bir olay.

- ***Acaba, Türkiye'deki İslamcı gelişmeyi kendileri açısından olumsuz bir vaka olarak gören sol ve laik Kemalist çevreler, söz konusu olayları gerçekleştirenlerin İslamî kesim olduğuna gerçekten inanıyorlar mı? Yoksa böyle bir görünüm vermeyi çıkarlarına mı uygun görüyorlar?***

Genelde kitleler buna inanırlar. Ama yöneticiler olayın farkındadırlar, bunu söyleyeyim. Bu olaylarda her zaman yönetici konumunda, politika oluşturma konumunda olanlar olayın farkındadırlar. Mesela 12 Eylül'den önce Türkiye'nin komünizmin kenarında olduğuna bütün kitleler inandılar. Ama sonra komünistler nereye gitti bilmiyorum, yok oldular birdenbire. Şimdi de böyle oluyor. Fakat size şunu söyleyeyim, şöyle bir düşünce de yanlıştır. Laik kesimler iktidarı ele alırsa dinci unsurları çok büyük baskılar altında tutar iddiası da yanlıştır. Yani onların asıl amacı iktidara geldikten sonra Türkiye'nin dış politikasını değiştirmektir. Türkiye'deki kavganın temelinde, İslam'ı engelleme veya serbest bırakma yatmamaktadır. Türkiye'nin dış politikası yatmaktadır. Şimdi şu anda dinci kesimle iyi-kötü yan yana gözüken bir iktidarın izlediği dış politikayı bertaraf etmek amaçlarıdır. Darbe olursa ya da başka tarzda iktidara gelmeleri hâlinde dinciler üzerinde büyük baskılar yapılacağını da zannetmiyorum. Asıl amaçları dış politikayı değiştirmeye çalışmaktır.

- ***Geçtiğimiz günlerde bir panelde bu olayların Müslüman kesimi sindirmek için, laik cephenin oluşturulması ve onların tahrik edilmesi amacıyla laik güçleri destekleyenler tarafından planlandığını belirtmiştiniz, öyleyse bu kutuplaşmadan amaç nedir?***

Tamamen, Türkiye'nin dış politikasıyla ilgilidir. Anavatan Partisi'nin izlediği dış politika Avrupa'nın aleyhinedir. Bu dış politikayı değiştirmek için Türkiye'deki iktidarı değiştirmek gerekmektedir. Çünkü Anavatan iktidarının ve Özal'ın politikası bellidir. Onu değiştirmek için Avrupacı güçler harekete geçmiştir ve amaç da Özal iktidarını desteksiz bırakmaktır. Bunu nasıl yapabilirler? Onun destekleyicilerinin Türkiye'deki laik düzeni boğmak istediklerini kamuoyuna yansıtıp zinde güçler dediğimiz güçleri tahrik etmek suretiyle... Avrupa'nın asıl amacı İslamiyet'i bertaraf etmek değil, şu anda ilk amaçları mevcut iktidarı değiştirmektir.

Şunu söylemek istiyorum: İnsanlar ve diğer ülkeler çoğu zaman insanların dinî inançlarıyla veya ideolojileriyle çatışma hâlinde değildir. Ama onların muhtevası onlar açısından önemlidir. Mesela ikisi de İslamcı olan İran ve Suudi Arabistan olayında olduğu gibi. Suudi Arabistan desteklenirken İran'a düşmanca tavır takınılmaktadır. Niçin, çünkü onları ilgilendiren onların ideolojileri veya düşünce tarzları değil, uyguladıkları politikanın çıkarlarına hizmet edip etmediğidir. Olay, burada düğümlenmektedir.

7. Bölüm

YILLARDIR AYNI FİLMİ SEYREDİYORUZ

İSLAM AYLIK MECMUA - ARALIK 1990

- ***Türkiye'nin gündeminde terör var, irtica var; dünyanın gündeminde Körfez var. Türkiye gündemini belirleyen yanıyla Körfez krizi için tespitlerinizi alabilir miyiz önce?***

Türkiye'de iç politika, iç kriz hiçbir zaman dış politikalardan bağımsız olarak düşünülemez. Bugünkü iç kriz de dünya koşullarına tesadüf etmektedir. Herkes Batı'yı bir bütün olarak görüyor, oysa çıkarları çatışma hâlinde, bu çatışma Türkiye'ye de yansıyor. Bizdeki siyasî krizlerin temelinde bu çatışma var. Son dünya görünümünün özeti de budur. SSCB Avrupa'daki siyasî ve ideolojik tehdidini isteyerek kaldırmıştır. Yaşanan, Avrupa ile ABD arasındaki iktisadî çatışmadır. Avrupa, petrolünü Ortadoğu'dan sağlamaktadır, ancak buradaki siyasî nüfuzu sınırlıdır. Avrupa nüfuzunu İran ve Libya gibi anti Amerikancı ülkeler eliyle artırmaya çalışmaktadır.

- ***Bu saflaşmada ve çıkar çatışmasında Türkiye'nin tutumu nedir? Avrupa ile ABD'nin çıkar çatışması içeri-***

ye nasıl yansıyor? Türkiye tavrını kimden yana ortaya koydu? Dolayısıyla bu tavrına bir bedel mi ödeyecek?

İran ve Libya gibi anti Amerikan ülkelerin Avrupa ülkeleriyle ciddi bir ihtilâfı yoktur. Sovyetler'le ilişkileri sınırlıdır. Avrupa'nın bu genişlemesine karşı Amerika ve Sovyetler birlikte hareket etmişlerdir. Türkiye bu saflaşmada Amerika-Sovyet ekseninde yer almıştır. Bir bedel ödemeye gelince, Avrupa'ya yönelik politika izleyen güçler içeride ve dışarıda harekete geçmişlerdir. Stratejileri laik bir cephe oluşturmaktır bu laik cephenin içerideki iki önemli unsuru sosyal demokratlar ve silahlı kuvvetlerdir. ANAP içinde de Avrupa'ya yönelik küçümsenmeyecek bir grup vardır. DYP'nin bu konudaki tavrı anlaşılamamaktadır.

Laik Güçler

- ***Sistemli ve organize edilmiş bir gelişme gösteren terör olaylarını bu çerçevede mi değerlendirmek gerekiyor?***

Anti Amerikan ve hükümet aleyhtarı bir cephe oluşturanın yollarından biri de ANAP. Şeriatçı bir devlet kuracakları imajıyla bunların karşısına laik güçleri bir cephe olarak çıkarmak istiyorlar.

- ***Peki bu büyük hesabı yapanlar kimler?***

Kişi olarak şunlar demek mümkün değil. Avrupa'da ve Türkiye'de bunu destekleyen güçler Türkiye'de "İslamcı bir terör" olduğu düşüncesini yaymak istiyorlar. Oysa dinciler böyle bir teröre kesinlikle destek vermemektedirler. Çünkü laik kesimle yapacakları bir çatışma büyük ihtimal aleyhlerine olacaktır. İkincisi şu anda etkinlikleri büyüktür. Rahatça gelişebilmektedirler. İslamî terör yalnızca zarar verir.

- ***Türkiye'de terör olayları Ortadoğu'daki çıkar çatışmalarından çok önce başladı. Terör çok hesaplı ve planlı olarak mı hareket ediyor, gelişme gösteriyor?***

Evet, çok hesaplı ve planlıdır terör.

- ***İç krizler dış politikalardan ayrı düşünülemediğine göre Körfez'deki hesaplar da önceden planlıydı mı demek istiyorsunuz?***

Evet biliniyordu.

- ***O hâlde öldürülen isimler özellikle mi seçilmişlerdi?***

Şahısların seçimi çok önemli değildir. Önemli olan halkı bu terörü dincilerin yaptığına inandırmak, bu imajı yaratmak yeterli görülmüştür. Bunun için herhangi bir eylem yapılabilirdi.

- ***12 Eylül öncesiyle bağlantısı nedir bu terör olaylarının, 12 Eylül öncesinin uzantısı mı?***

Şimdiki şartlar farklı, 12 Eylül'den önce kitleler çatışmaya sürükleniyordu. Dinciler bu çatışmada yer almadılar.

- ***Hocam bunlar tespitleriniz ama bir de sokaktaki insan için oluşturulan bir gündem var. Hiçbir resmî ağızdan onaylanmadığı hâlde, hiçbir katil yakalanmadığı hâlde bu sistemli terörün adresini başta gazeteler tespit etti. İslamî terör, SHP Meclis'e soru önergesi veriyor, "Neden Diyanet işleri, Bahriye Üçok'un öldürülmesini kınamadı, İslamî terör Hacıbayram'da örgütleniyor" diye açıklamalarda bulunuyor.***

Biz bu filmi 50 senedir seyrediyoruz. Ben, Türkiye'ye komünizmin geldiğini çok gördüm. Yine Türkiye'ye irticanın geldiğini de çok gördük.

- ***Çok kesin konuşuyorsunuz.***

İtirazınız varsa söyleyin, düzelteyim.

- ***Geçenlerde Hacıbayram'a gittim. Gerçekten de korkunç, bir sürü sakallı insan, çarşaflı kadınlar, dua ediyorlar, tesbih alıyorlar, kitap alıyorlar. Sonra bayağı da deli var.***

(Kahkahalar) İşte Türkiye'yi o deliler tehdit ediyor. Vaktiyle biz de gazetelerde bir çarşaflı fotoğrafı görünce tedirgin olurduk. Meğer Eminönü Yeni Camii çevresinde görülen iki çarşaflı kadının fotoğrafıymış hepsi...

- ***Amaç tehdit mi?***

Terör piyango gibidir. Bir kişi öldürülür ama herkes korkar. Amaç geniş bir kesimi korku altında bırakmak. İnsanlardan biri cezalandırılmış oluyor, herkes korkuyor.

- ***Bu tezgâh nerede yapılıyor?***

Yukarıdan. Aralarında içki içip nara atan iki komünist de, Eminönü'ndeki iki çarşaflı da hedef gösterilmeye yeter.

- ***Devletin güvenlik kuvvetleri, istihbarat birimleri için basın nasıl bir haber kaynağıdır?***

Basın her zaman ifade ettikleriyle değil, işaret ettikleriyle anlamlar çıkarılacak iyi bir haber kaynağıdır. Bir tahrik olup olmadığına bakılmıyor.

- ***Yani güvenlik kuvvetleri olsun, istihbarat birimleri olsun bu haberin doğruluk derecesini araştırıyor mı?***

Hayır, maalesef bu yapılmıyor. Haberin doğruluk derecesini araştırmıyorlar. Terör çok güçlü değildir. Onu güçlü kılan devletin iç bölünmeleridir. Türkiye'de de herhangi bir kesim terörden medet ummazsa, terörü mücadele metodlarının dışına çıkarır. Ve herkes terör olaylarının üzerine giderse terör biter. Yoksa bitmez. Terörün çaresi polisiyle tedbirler değil, siyasî tavırlardır. Daha açıkçası eğer, Bahriye Hanım'ın öldürülmesiyle laik kesim dincileri itham etmeseydi ya da bir dincinin ölümünde dinciler laik kesimi itham etmezlerse, olay herkese yönelik bir tehdit olarak görülürse terörün anlamı kalmaz.

- ***Bundan önce olup bitenleri 'film' benzetmenizle özetlediniz. Sahiden bir film mi hepsi, gönlümüzü ferah tutup müsterih olalım mı yani, bundan sonra neler olacak?***

Her zaman asıl kahraman gelip kurtaracak.

- ***Peki inançlarından dolayı rencide edilen milyonlarca insan? Geçenlerde MİT müsteşarı basın mensuplarıyla bir yemek yedi. Karşılıklı bilgi alışverişinde bulunuldu. Müsteşar da Türkiye için "Yüzde 99'u Müslüman." diyor. Bir gazetecinin kullandığı 'İslamî terör' ifadesini de aynen kullanıyor, ertesi gün malum.***

Türk halkı çok kaypak, adam gibi adam olamıyorlar. Ya komünist oluyorlar ya mürteci. (Kahkahalar)

Bütün Darbelerin İçerisinde Yabancı Gizli Servisler Var

- ***Sayın Kaynak, son bir yıldır ülkemizde tırmanan terör olaylarını amaç, gelişim ve kazanacağı boyutlar açısından yorumlar mısınız?***

Ben terör olaylarının kendiliğinden oluşan bir hadise olarak telâkki etmiyorum. Yani birtakım güçlerin mevcut rejimle ihtilâfa düşüp bu rejimi devirmek için başvurdukları bir metod değildir. Esas itibariyle terör arkasında siyasî amaçları olan bir grubun kullandığı insanlardır. Bu hep böyle olmuştur. Yani terörist ortalığı düzelten bir buldozer vazifesi görür sürekli olarak. Bu saha açıldıktan sonra mutlaka başkaları gelecektir. Ve muhtemelen o teröristlerin savunduğu fikirleri savunmayan kişiler gelir ve iktidara otururlar. O hâlde teröristin amacı bir iktidar boşluğu yaratmak ve halkta korku uyandırmaktan ibarettir. Halkı sindirmekten pasifize etmekten ibarettir. Ondan sonra da çoğu zamanda bu teröristin ileri sürdüğü fikirlerin aksini savunanlar iktidara gelirler. Olgunlaşmamış bir dinci hareket teröre başvurur. Dinciler adına bir hareket yapılırsa bunun karşısındaki güçler, kısa yoldan dinci hareket güçlenmeden, bunu temizlerler. Buna biz erken doğum operasyonu diyoruz. Yani bir hareket kemale ermeden, esas büyüklüğüne varmadan, bütün potansiyelini kullanmadan onu eyleme sevk etmektir. Eğer sevk edemiyorsanız onların kılıfına bürünerek, onların maskesini takarak eylemlere sokmak da bu insanları ezme operasyonudur. Erken doğan çocuk yaşamadığı gibi erken harekete geçen mücadele de başarısızlığa uğrayacaktır.

- ***"Erken doğum" nitelemenizi örneklendirebilir misiniz?***

Mesela bunun örneklerini Sovyetler Birliği'nde görüyoruz. Sovyetler Birliği milliyetçilik hareketlerine kendi bünyesinde erken doğum yaptırmaktadır. Azerbaycan'da milliyetçi hareketleri tahrik etmiş ve bastırmıştır. Litvanya'da da aynı şeyleri yapmıştır. Mesela Azerbaycan'da milliyetçi hareket yeterince serpilmeden ve dış destekler sağlanmadan ortaya çıkmış ve Sovyetler tarafından ezilmiştir ve elebaşıları bertaraf edilmiştir. Bu bakımdan ben terörist faaliyetlerin ileri sürdükleri fikirleri kesinlikle onların amaçları olarak kabul etmiyorum. Terörist faaliyetleri sonucunda ortaya çıkacak ortamın kime yarayacağı sorusunu soruyorum. Son zamanlarda terörist hareketleri incelerken de aynı metodu kullandım.

Dedim ki: "Acaba dincilere atfedilen terör hareketleri yapılırsa bu kimin işine yarar?" Bunun doğuracağı sonuç son derece açıktır. Silahsız olan ve bu şekilde mücadele esasına göre örgütlenmemiş olan dinci hareket bastırılacaktır. O hâlde bugün dincilik adına veya dinciler tarafından, hangisi olursa olsun yapılacak bir hareket kesinlikle dinci hareketin bastırılması sonucunu doğurur. O hâlde bunu dincilere atfetmek mümkün değildir. Bu harekete erken doğum yaptırılmak istenmektedir.

- ***Gelişen terörün, uluslararası boyutlarını da gözönüne alarak, terör olaylarında büyük istihbarat örgütlerinin rolünü irdelersek, terörün dışarıyla olan bağlantılarına değinir misiniz?***

Dünya üzerindeki istihbarat örgütlerinin rolü sanıldığından çok daha fazladır. Mesela şunu söyleyebilirim: Sovyetler Birliği'ndeki değişmelerde esas vazifeyi gören KGB'dir. Çünkü KGB dış dünya ile teması olan, dünyayı tanıyan bir örgüttür. Ve

esas itibariyle operasyonlar onun planladığı çerçevede cereyan etmektedir. Bugün Sovyetler'deki yeniden yapılanma bile. KGB'nin herhangi bir mukavemeti olmadığı gibi aynı zamanda teşviki vardır. Sovyetler Birliği'ndeki bu hareketler esas itibariyle en tehlikeli görülen yanlarından bir tanesi olmuştur. Prestroikanın sonuçları veya glastnostun sonuçları olarak bu hareketler tahrik edilmiş ve bastırılmıştır. Bütün büyük istihbarat servisleri kişisel ve teker teker olaylarla meşgul olmazlar. Büyük siyasî operasyonlar yaparlar.

Hükümet devirmek, hükümetlere şekil vermek veya hükümetleri belirli istikametlere sevk etmek için operasyonlar yaparlar. Onların oturup teker teker casusluk yaptıklarının ya da bir kişinin eline silah verip bir başkasını öldürttüklerinin zannetmek yanlış olur. Böyle yaptıkları zaman bile bu çok global geniş çaplı bir operasyonun parçasıdır. Mesela İran'da, Musaddık'ın devrilmesi, hatta Şah'ın devrilmesi operasyonlarında, hem Amerikan gizli servisinin hem de Fransız ve Rus gizli servislerinin çok katkıları vardır. O kadar ki İran milletinin ve İran'daki organların hiçbirisi o kadar işin içerisinde değildir. Şunu hatırlatmakta iktifa ediyorum, Humeyni Fransızların sağladığı bir uçakla yanında Kutubzade ve ve Beni Sadr'la beraber hava alanına girmiştir. Onlar kazandıklarını zannediyorlardı. Ama Beni Sadr ve Kutubzade'yi tasfiye etti ve onların başarılarını gölgeledi açıkçası ama bu şunu gösterir: Bu ülkelerdeki rejim değişikliklerinde ve darbelerde büyük gizli servislerin rolü var. Türkiye'deki bütün darbelerin içerisinde ben yabancı gizli servislerin olduğu kanaatindeyim. Bunun için benden maddi delil sorarsanız bulamam, çünkü hep söylediğim gibi Türk istihbarat servisleri Batı servislerinin Türkiye'de ne yaptığına dair bir araştırmaya girmemiştir, benim de görmem mümkün değil, araştırılırsa bulunur.

Ama şunu görüyoruz, aklî delillerde bu servislerin herhangi bir ülke içerisindeki operasyonları yönlendirdiğini görebiliyoruz.

Şunu söylemek istiyorum, silahlı kuvvetlerle yapılan mücadeleler son derece pahalı ve riskleri büyük olmakla beraber, gizli servis yoluyla yapılan operasyonlar hem ucuzdur hem de çok fazla etkilidir. Dünya üzerinde de menfi tesirler uyandırmaz, başarı şansı da yüksektir ve önemli bir bölümü de ekonomik operasyonlardır. Türkiye'deki darbelere bakınız, Türkiye'de darbe ortamlarında, Batı'nın Türkiye'ye yaptığı iktisadî yardımlar sürekli olarak kısılmıştır. Mesela 1980 öncesini düşünürseniz, Batı'nın şöyle düşünmesi beklenebilir normalde: Türkiye'de bir Sovyet etkisi vardır, yani komünist ayaklanma vardır. Bu hükümetleri iktisadî açıdan zorda bırakmamak gerekir, demelerini bekleriz. Ama tam tersi olmuştur. Türkiye'de içeride bir sol ayaklanma varken bütün dünyadaki finans çevreleri Türkiye'ye yardımı kesmişlerdir. O zaman şöyle mi demek lazımdır: "Sol örgütler dünyadaki finans kurumlarının içerisine sızmışlardır." Türkiye'deki teröristlerle Batı'nın finans çevreleri aynı çıkarlar istikametinde hareket etmektedirler, hükmüne varırız. Bunun için maddi delil bulamam ama akli deliller bunu göstermektedir. O bakımdan Türkiye gizli servisi artık çalışma metodlarını ve amaçlarını değiştirmek zorundadır. Türk gizli servisi tetiği çeken adam aramaktadır. Oysa biz diyoruz ki, bu olayları kim tezgâhlıyorsa ve planlıyorsa onun kanallarına gidiniz. Bir terör faaliyetinin ucundaki terörist, buzdağının dışında kalan kısmıdır. Onun için arkasında çok büyük bir teşkilatlanma vardır. İşte bu teşkilatlanmayı tespit ediniz, onun kanallarını kestikten sonra ancak teröristi durdurabilirsiniz. Yoksa 3 militan bertaraf ederseniz 33 militan arkasından yeniden gelir. Bu, ağacı budamak gibidir. Ama yapacağınız şey onun kaynağını kurutmaktır, diye düşünüyorum.

- ***Bu olaylarda MİT'in aktif rolünün olabileceği görüşü ne derece gerçektir?***

Şimdi ben Milli İstihbarat Teşkilatı'nın böyle faaliyetlerin içerisinde aktif rol oynadığı kanaatinde değilim. Yani buna gerekçe yok. Çünkü bu söylediğiniz işleri yapacak olan yabancı servislerin zaten Türkiye'de yeteri kadar örgütlenmiş elemanları vardır. Yani bunu MİT'in bu işte pek profesyonel olmayan kadrosuna bırakacaklarını da sanmıyorum, bu işlerle meşgul değildir MİT. Zaten bu işleri yapacak güçte olsa kendi dışında bunları yakalayacak güce de erişir. Çünkü bu bilgi ve teknoloji meselesidir. Eylemi yapan adam karşı eylemciyi de tahmin edebilir. Ben onun için şunu söylemeyi tercih ediyorum: esas itibarıyla MİT bu işlerin dışındadır. Yani herhangi bir provokasyonu yapmamaktadır. Ama yapılan provokasyonları da bulamamaktadır demeyi tercih ediyorum.

Ben hiçbir senaryonun içerisinde MİT'in aktif olarak katıldığını kabul etmiyorum. Ama şu söylenebilir: mesela darbeciler, 1980'den sonra darbecilerin anılarını ve beyanatlarını okursanız buradan şu sonuç çıkar: MİT müsteşarı da rütbesi itibariyle bu olayın içerisindedir, haberdardır, bilmektedir bunu hükümete bildirmeyi gerekli görmemektedir..,

- ***Son günlerde iyice yer edinen "İslamî terör" nitelenmesi var. Bu yaklaşımlı, gelişen olaylar arasında ilgi kurularak mutasavver bir İslamî terör örgütüyle Müslüman kesim itham edilmektedir. Sayın MİT Müsteşarı Teoman Koman'ın Müslümanları zan altında bırakan açıklamalarını da göz önünde bulundurarak bu tür bir yaklaşımı doğru bulup bulmadığınızı ifade eder misiniz?***

Ben bu yaklaşımı doğru bulmuyorum. Tabii eğer böyle bir şey varsa tespit edilmişse. Esasen bertaraf edilmesi de gerekli. En azından silahlanmasını biliyorsanız bu silahlanmayı ortaya çıkarmanız

gerekli. Şimdi şunu söyleyeyim: birkaç dincinin silahlanmış olması, hatta bir dincinin görünüş itibariyle adam vurması Türkiye'deki dinci kesimin suikastlara başladığı sonucunu çıkarmamıza yetmez. Pekâlâ bu grupları başkası kullanmaktadır. O hâlde silahlanmanın veya savaşmanın silahlı mücadele vermenin yaygınlaşması mı gerekir? Yoksa üç veya beş dincinin eline silah alması dincilerin kavga ettiği anlamına gelmez.

MİT Müsteşarının sözlerinde birtakım talihsizlikler var. Bu talihsizlikler şunlardır: Mesela "Sol kesimin artık mücadele edecek gücü bulunamamaktadır." dediği zaman, kastettiği militan örgütlerdir. Oysa aynı kefeye bütün dinci örgütleri koymuştur. Sanki bütün dinci örgütler silahlı eylem yapıyormuş gibi bir intiba uyandırmaktadır. Yani Türkiye'deki dinci kitlenin karşıtı sosyal demokratlardır. Solcu dediği zaman da CHP'yi kastediyor olması lazımdır. Bir tarafta küçük militan grupları almakta, onun karşıtı olarak da tüm dincileri almaktadır. Sanki dinciler silahlı bir mücadelenin içine girmiş gibi göstermektedir. Bu talihsiz bir beyandır.

Ama mesela; MİT müsteşarının iki beyanı arasında da bir tutarsızlık vardır. Bundan önceki beyanında yanlış çıktı. Kendi beyanıdır. "Bizim faaliyetlerimizin % 98'i askerîdir." demişti bundan evvelki sohbetinde. Geriye ülke içerisindeki faaliyetlere ayırdığı zaman % 2'dir. % 2 ile bu olayların çözülmesi imkânsızdır. Bunlar gizli servisin % 2'lik gayretiyle çözülecek olaylar değildir. Orada da bu tutarsızlık var.

Güneydoğu Anadolu'daki terör, esas itibariyle PKK'nın da dışarıdaki destekçisinin Avrupa, özellikle Almanya ve Fransa olduğu bilinmektedir. Irak da daha uygun şartlar içinde bulunduğu zaman, yönetimin Avrupa'ya yakınlığı nedeniyle PKK terörünü desteklemekteydi. Suriye de buna göz yummaktaydı. Şu anda uluslararası konumda değişiklik olduğu için PKK terörü durdu. Çünkü

Suriye yer değiştirdi. Amerika ile ilişkilerini düzeltti. Esas itibariyle Irak zor şartlar altında, PKK'yı destekleyememektedir. Bu yüzden Güneydoğu'daki PKK terörü azalmıştır.

Yoksa Türkiye'nin aldığı tedbirlerin etkisi çok fazla mıdır? Bunu bilemiyorum. Ancak Türkiye'deki Kürt olayı sadece PKK'dan ibaret değil. Amerika'nın desteklediği Kürt gruplar da vardır. Mesela ABD bir Kürt Devleti kurulması için orada Kürdistan Demokrat Partisi'ni desteklemekte. Kürt hareketini, sadece bir taraftan destek alıyor şeklinde göstermek yanlış olur. PKK ile KDP farklı hareketlerdir ve farklı gruplar tarafından desteklenmektedir. O hâlde şunu görüyoruz. Kürtçü hareketin PKK kolu zayıflamıştır. Ama bu KDP'nin boyutunun zayıfladığı anlamına gelmez ve Kuzey Irak'ta bir Kürt devleti kurulacaksa, öyle anlaşılıyor ki bu Kürdistan Demokrat Partisi etrafında kurulacaktır.

- ***Son olarak şunu sormak istiyorum. Türkiye'nin Ortadoğu'daki stratejik konumunu da değerlendirmeye katarak aktüalitesini hâlâ koruyan ve daha da koruyacağı tahmin edilen Körfez Krizi çerçevesinde Türkiye'nin tavrının, gelişen terör olaylarıyla da ilgisini kurarsak acaba Amerika ve burjuvanın yörüngesinde yer alan Türkiye'de "Avrupa orijinli" bir terörden söz edebilir miyiz?***

Şimdi şunu söylemek lazım, Türkiye Amerika'nın yanında yer aldı. Bütün bu olayların dışında olması söz konusu değildir. Ama şunu söylemek istiyorum: Türkiye kendi çıkarlarına uyduğu için Amerika'nın yanında yer almıştır. Yönetim Amerika'nın kontrolünde olduğu için değil, Türkiye'nin menfaatlerini orada gördüğü için Amerika'nın yanında yer almıştır. İkisi arasında fark vardır. Ben de aynı yerde olmasından yanayım, bunun bizim için daha iyi olduğu kanaatindeyim. Amerika'nın güdümünde olmak anlamına

gelmez bu. Çünkü aksi de Avrupa'nın güdümünde olmak anlamına gelirdi. Ortadoğu'daki önderlik rolümüze bu bir gölge düşürmez. Çünkü Ortadoğu bir bütün değildir. Eğer birilerinin yol göstericisi olursanız veya birinin hasmı olursanız bütünlük söz konusu değildir. Mesela Avrupa'ya yakın politika izlediğimizde, Libya, Irak arkamızdan gelir ama bu sefer de Suudi Arabistan'la Suriye veya Mısır'ın öncülüğünü yapamazsınız. Aksini yaptığınız zaman da o devletleri gözden çıkarırsınız. Onun için hepsinin birden önderi olmak mümkün değildir. Öyleyse güçlü olan tarafla veya çıkarınız olan tarafla olmaya mecbursunuz. Ben şu anda hükümetin izlediği politikanın, Türkiye'nin çıkarlarına uygun olduğu kanaatindeyim. Onun için bir kısım ülkelere önderlik edecektir. Zaten tamamı için önderlik söz konusu değildir.

8. Bölüm

SUİKASTLAR PROVOKASYON

YÖRÜNGE DERGİSİ - 2 ARALIK 1990

- ***İtalya'daki adıyla Gladio, Türkiye'deki adıyla Gizli NATO ya da Kontrgerilla örgütü hakkında neler söyleyeceksiniz?***

Öncelikle cevabını aramak zorunda olduğumuz bir soru var; bu soru terörün kimler tarafından bu hâle getirildiği ve nasıl bir anda önleniverdiğidir. Şu sorulmalı: "Acaba onların kontrolünde miydi? "Evet, Türkiye'de de bu tür bir örgüt yani Gladio var. Bu, sağcı ve milliyetçi bir örgüttür ve komünizme karşı örgütlenmiştir. Soldan kaynaklanan bir terör de söz konusudur. Peki bunu kim yarattı? Bunu yaratan da onların gerçek bir tehlikeye dönüşmelerini önleyerek salt terörist olarak göstermek isteyenlerdir, yani yine aynı kişiler.

- ***Son bir yıl içinde gerçekleşen cinayetler ile bu örgüt arasında ilişki kurulmaya başlandı. Siz ne düşünüyorsunuz?***

Mümkündür. Bunların hepsi, özellikle Bahriye Üçok'a yönelik olanı tam bir profesyonel işi. Ama bunlar için sözünü ettiğimiz

Gladio tipi bir örgüte gerek yok. O tür işler için profesyoneller kullanılır ve onların da sağcı ya da solculukları yoktur.

- ***Gladio'nun Türkiye'de komünizme karşı örgütlendiğini söylediniz. Peki, aynı örgütün başkalarına örneğin İslam'a karşı kullanılması söz konusu olamaz mı?***

Olamaz, çünkü yapılanma farklı. Zaten tam şu sırada gündeme gelmesi tesadüfî olamaz.

- ***Yani işlevinin bittiği şu sırada gündeme gelmiş olmasını, zaten tasfiye edilmesi isteniyordu şeklinde mi değerlendiriyorsunuz?***

Evet, kesinlikle. Şunu söylemek istiyorum, yeni örgütlenmelere girişilmesi için eskisinin tasfiye edilmesi gerekiyordu.

- ***Eski bir yetkilinin, "Emeç, Aksoy ve Üçok cinayetlerini laik unsurları harekete geçirmek için yapılan hareketler olarak değerlendiriyorum." şeklinde bir açıklaması vardı. Ya siz, bu cinayetlerle son günlerde yoğunlaşan "laik dalga"yı nasıl değerlendiriyorsunuz?***

O yoruma katılıyorum. Özellikle Bahriye Üçok olayı, profesyonelce işlenmiş tam bir provokasyondur. Prof. ların yürümesini ise sadece kınıyorum. Amaç, tedirginliği, huzursuzluğu, gerilimi arttırmak.

- ***İki farklı kesim arasında kıpırdanmalar, itişip kakışmalar başladı zaten...***

Evet, evet. Çabalar kavgayı ortaya çıkarmaya yetti. Zaten itişip kakışmayla başlar, yumruklaşmayla devam eder ve darbe ile de biter. Çatışmaya hele bir başlasın, tarafların eylem falan yapmalarına gerek kalmaz, onlar adına yapılır.

9. Bölüm

ASKER POLİTİKA BELİRLEYEMEZ

ZAMAN GAZETESİ - 7 ARALIK 1990

- ***Torumtay'ın istifasında, sivil iktidarı suçlayan, kraldan fazla kralcı bir kısım basım için ne diyorsunuz, bunu niçin yapıyorlar?***

Zaten onlar mevcut yönetimin aleyhinde oldukları için bunu kullanıyorlar. İşin ilginç yanı, demokrasiden yana olmalarına rağmen, askerlerin tarafını tutar bir tavır içindeler. Bu yadırganır. Çünkü bir memurun politika belirlemesi mümkün değildir. Yanlış ya da doğru politikayı siyasetçiler belirler. Yani bir memurun "Körfez politikası yanlıştır." demeye hakkı yoktur, selahiyeti de yoktur. Bu olmaz. Bunu kabul etmek demokrasi açısından yanlıştır ve gazeteler de bu tavrı sürdürüyorlar. Anlaşılmaz bir şey...

Yönetim hata yapmış olabilir ama yönetimin hatasını söyleyecek olan muhalefettir ve kamuoyudur. Ama burada askerlerin politika belirlemesi yahut hükümeti eleştirmesi –asker için şart değil, herhangi bir devlet memurunun hükümeti eleştirmesi– kabul edilemez bir olaydır. Ama Türkiye'de, askerlerin, bildiğiniz gibi ayrıcalıklı bir yeri var. Onlar politika da oluşturabiliyorlar. Daha ev-

vel Kenan Evren'in anılarından öğrendiğimiz kadarıyla Savunma Bakanı'nı da istifa ettirtebiliyorlar. Mesela cumhurbaşkanı adayını da beğenmeyebiliyorlar. Bu yanlış bir olaydır.

- ***Dış basınla bizdeki bir kısım basın arasında Torumtay'ın iddiası mevzuunda laiklik ve Atatürkçülük iddialarında ve yorumlarında bir paralellik görülüyor, biz bu paralellikten ne anlamalıyız?***

Bu paralellikten şunu anlamak lazımdır: Türkiye'deki dinci kesim esas itibariyle Batı'daki birtakım çevrelerin işine gelmiyor. Bunların işine gelmeyen yanı, dinci oluşları değil. Bunların millî oluşları, esas itibariyle. Yani bazı dinci ülkeler var. Onlarla hiçbir ihtilâf hâlinde değil Batı. Ama Türkiye'de bu kadroların bir ölçüde de millî olmaları ve Batı'ya karşı tavır almaları onları rahatsız ediyor. Türkiye, esas itibariyle içeride de birçok çevre Batı'yla bugüne kadar paralel hareket etmiştir. Aynı çevrelerin aynı şeyi sürdürmesi yadırganamaz.

- ***Güneri Civaoğlu 4 Aralık'ta Genelkurmay Başkanlığı'nın Millî Savunma Bakanlığı'na bağlanmasını tenkit ediyor ve Torumtay'a hak veriyordu. 5 Aralık'ta da Kaya Erdem, Safa Giray ve Ali Bozer'in istifalarının Torumtay'la aynı istikamette olduğu iddia edilerek sivil iktidarı suçluyor. Acaba Civaoğlu, Torumtay, Bozer, Erdem ve Giray, Türkiye'de istikrarı istemeyen Batı'nın adamları olabilir mi? (Bunları etkileyen güç odağı: Masonlar...)***

Böyle bir iddiada bulunamam. O kendi görüşleri. Bir alışkanlıklarını belki de tekrar ediyorlar. Ama Genelkurmay'ın Millî Savunma Bakanlığı'na bağlanması son derece doğaldır. Bütün dünyada da böyledir. Bütün bu söylediklerimle askerliği küçümsemi-

yorum. Askerliğin yerli yerine oturması ve kendi görevi ile meşgul olmasını istiyorum sadece. Yani bugün ordunun Türk iç politikasında büyük rol oynaması ama dışarıya karşı bir tehdit oluşturacak durumdan çıkması, her Türk vatandaşını ve de askerlerin kendisini de rahatsız etmesidir. Açıkça şöyle söylemek lazım; bir asker savaş anılarını yazar, bizim askerlerimiz sürekli darbe anılarını yazıyorlar. Bu çok kötü bir şey Türkiye açısından. Size şunu söyleyeyim: Geçende Çad'da bir darbe oldu. Türkiye'de olan şeyler aynen oldu. Yani orada da bir konsey kuruldu, Genelkurmay Başkanı Devlet Başkanı oldu ve de o ülkeyi felaketten kurtardıklarını söylediler. Ben Türkiye'nin Çad düzeyinde olmasına tahammül edemiyorum. Olay bu kadar açık...

- ***Ayrıca laiklik yürüyüşü yapan Prof.lar da bu gruptan olabilir mi? Civaoğlu, Anıtkabir'de onların fotoğraflarını çekenleri (ki, ajan olduklarını söylüyor) orada görevli subayların tartaklayıp dövdüklerini, Prof.ları da koruduklarını yazıyor. Bu yürüyüşler Batı adına zinde laik güçlere bir mesaj mı, ihtilâl mi istiyorlar?***

Önce şunu söylemek istiyorum: Bir defa Türkiye'de laik güçlerin dine karşı tavırlarındaki samimiyetsizliklerini belirtmek lazım. Mesela, 1973 yılında Türkiye'de laikliği temsil eden Cumhuriyet Halk Partisi, Milli Selamet Partisi'yle koalisyon yaptı ve İslamcılara karşı tavırlarının aslında tarihî bir yanılgı olduğunu söylediler. Şimdi bundan vazgeçiyorlar. Buradaki tavır, esas itibariyle siyasîdir. Şu anda da o zaman profesörler hiçbir zaman protesto etmediler olayı. Şimdi niye ediyorlar anlamıyorum. O zaman da laiklik elden gidiyordu. Dinci bir parti ile CHP koalisyon yapıyor. İçişleri onlara teslim ediliyordu. O zaman rahatsız değillerdi. Yani Türkiye'deki laik kesim, istedikleri zaman istediği değer ölçülerini ortaya koyuyor. O bakımdan ben onların samimiyetlerine inanmıyorum açıkçası...

- ***Sefa Giray istifa ettikten sonra Torumtay onu askerî uçakla Antalya'ya götürtmüştü. Arkadan, Giray'a yemek hatta şilt vermişti. Bu neyi ifade ediyordu?***

Politik bir tavırdır, tamamen politiktir ve yapılmaması gerekir. Bakın şunu söylemek istiyorum: Sovyetler Birliği'nde şu anda komünizm ortadan kalkıyor ama Kızıl Ordu olan yani rejimden adını alan Kızıl Ordu hiçbir şekilde müdahale etmiyor. Bugün Amerika Birleşik Devletleri ordusu Irak'ta. İçeride Ortadoğu Savaşı'na Amerika'nın katılmasına karşı ciddi muhalefet var. Ama bir tek asker bu konuda görüş belirtmiyor. Disiplinli ordular bunlardır. İkisi karşı uçta iki ordudur. Disiplin, çakı gibi selam vermek değildir. Disiplin, bir ordunun disiplini, siyasî otoriteye kayıtsız şartsız itaattir. Çünkü siyasî otorite Türk halkını veya o halkı temsil etmektedir.

Her ikisinin de örnek alınmasından yanayım Türkiye'de...

- ***Bütün bunlardan sonra, Brükselcilerin ülkeyi sarsmak niyetinde olduklarını, darbeye zemin hazırlamak için çalıştıklarını söyleyebilir miyiz?***

Bunu zannediyorum. Zaman gazetesinde 2-2,5 sene evvelinden bu yana ifade ettim, yani bir darbe ortamı hazırlanmak isteniyor. Bu arada buna muvaffak olamadılar. Çünkü Türkiye'de tahrik edilmek istenen dinci kesim bu tahriklere kapılmadı. Umarım bu tavrını sürdürür, devam ettirir... Bir tek çare kalıyor, onların dinci kılığına girerek eylem yapmaları.

- ***Bunda muvaffak olabilirler mi?..***

Buna bir şey diyemiyorum yani... Olurlar veya olamazlar, bir şey diyemiyorum ama bir tehlikedir. Ama bir de şunu gözlüyorum, uluslararası konjonktür de darbeye çok fazla müsait değil. Ama her an muhtemeldir...

10. Bölüm

ZORLA İRTİCA OLMAZ

YENİ NESİL GAZETESİ - 11 ARALIK 1990

- ***Efendim Kenan Evren'in anılarıyla birlikte kamuoyu Kontrgerilla'yı biraz öğrenmiş oldu. Ama tam aydınlanamadı herkes topu birbirine attı. Bu konuda Özel Harp Dairesi'nce brifing verildi. Böyle bir şeyin olmadığını açıkladılar. Vardı-yoktu söz yarışı ne zaman sona erecek?***

1980 yılı başbakanının "Terörü kim yaptı?" sorusunun cevabı henüz verilmemiştir. "Dış güçler yaptı." deniliyor. Hâlâ bugüne kadar Türkiye'deki terörün, kimler tarafından yapıldığına dair bir açıklama getirilmiş değildir. Genelkurmay bir açıklama yapıyor: "Askerlerin karıştığı bir olay yok." ama kimin yaptığını da kimse bilmiyor. Şunu sormak lazımdır: devleti yönetenlerden, herkesin bu cevabı alması lazımdır. 5000 insanın ölümüne sebep olan birtakım olaylar olmuştur, bunun müsebbibi ve düzenleyicisi kimdir? Cevabını almak hepimizin hakkı. Yakalanan insanlar militan düzeyindedir. Oysa Kars'tan Edirne'ye yapılan birtakım olaylar vardır.

Bunun bir beyni olması lazımdır. Bunun bir finansörü olması lazımdır. Yakalanan silahların bedelinin çok büyük meblağlara vardığını söylüyorlar da bu paranın kimler tarafından karşılandığını söylemiyorlar. Bunu açıkça ifade etmek zorundalar. Bu sorular açık kalıyor.

Yalnız bir hadiseyle bir ipucu var elimizde. Bir sıkıyönetim koordinasyon toplantısında başbakanın da katıldığı toplantıda generaller diyor ki, "Sovyetler, Kars'ı sosyalist hâle getiriyorlar. Çünkü Kafkaslar'dan taarruz edecekler ve İskenderun'a kadar inecekler, bu yolu açmak için içeride komünist bir idare kurmak niyetindeler." şeklinde konuşuyorlar. Şöyle düşünmek lazım: O dönemde Sovyetler Türkiye'yi işgal etseydi 3. Dünya Savaşı çıkardı. Fakat bakıyoruz ki 3. Dünya Savaşı'na giden hadiselerin içerisindeyiz ama ABD, İngiltere ve Batı dünyası oldukça rahatlar. Bunun bir mantığı yoktur. Kaldı ki Sovyetler'in bir günde bu çaresizlik içine düşmesi beklenemez, bunu kabul etmek lazımdır. Bir başka sebep ise hadiselerin müsebbibi olarak görülen TKP'nin yöneticileri, devletin elindeler ve terörü desteklediklerine dair bir delil elde edemediler. Zamanında yapılan bu tehdit iddiaları ciddiye alınamaz. Türkiye'deki devlet düzenini değiştirmek isteyen bu kişileri görüyoruz ki o dönemde Avrupa'da oldukça rahat bir şekilde yaşamaktadırlar. Şöyle de olabilir, size de soruyorum. Bunlar gerçekten Türkiye'yi komünist yapmak istediler. Türkiye'yi NATO'dan koparmak istediler, bu NATO ülkeleri demokrasiye âşıklar ki kendilerinin altını oyan bu insanları bile demokrasi adına hoş görüyorlar, bunun cevabını bekliyoruz.

Bu çerçeve içerisinde diyoruz ki bugün Türkiye'de İslamcılar var. Bu İslamcılık hareketi kanunlar içerisinde cereyan etmektedir. Her vatandaş kanuna uymaktan öte bir sorumlulukla karşı karşıya değildir. Eğer suç işliyorlarsa mahkemelerde hesabını verirler. Kanunlar içerisinde ister İslamcı olurlar, ister solcu olurlar, isterlerse

de ülkücü olurlar, hiç fark etmez. Onlardan ayrıca bir şey olmalarını beklememiz mümkün değildir. Vatandaşların tek görevi kanunlara riayet etmektir. Mevcut kanunlar içerisindeki bu gelişmeyi bazı insanlar normal karşılamıyorlar. Buna, hiçbir hakları yoktur.

Biz insanlara kanunlara uymanın dışında birtakım mükellefiyetler yüklüyoruz. Onu anlamıyorum. Bundan rahatsız olan kimseler benim kanaatime göre, dinci kesimin, laikliği ve cumhuriyeti yıkacağı intibaını meydana getirmek istiyorlar. Bu son cinayetlerin de Türkiye'deki gelişmeleri bertaraf etmek gayesine yönelik olduğu kanaatini taşıyorum.

Bu konuda şunu özellikle söylemek istiyorum: Türkiye'de bu olayları yapan insanlar vardır ama planlayan insanlar olduğuna hiçbir zaman inanmıyorum. Kullanılan insanlar hep Türk'tür. Bu şöyle de olabilir: Bir devlet örgütünün içine sızma olabilir. Sızma şeklinde de olabilir. Örgütün yöneticileri ve devlet bu işten haberdardır ama bazı güçler devlet örgütlerinin içinde örgütlenmiş olabilirler. Bir şey diyemiyorum. Devleti itham etmek gerçekten zor olay. Böyle bir şey yapılıyorsa son derece vahim bir olaydır. Bir yabancının yapması makul karşılanabilir ama devletin kendi vatandaşlarına tertip yapması çok vahimdir. Bunu söylemeden evvel elimizde güçlü delillere ihtiyaç vardır ama şunu söylüyorum: bu olaylar ortada bırakılmamalıdır. Mutlaka müsebbipleri aranmalı ve bulunmalıdır. Bulunmadığı sürece devlet de dâhil herkes, töhmet altında kalır. Ayrıca şu da söylenebilir: 1980 öncesi ve sonrası işlenen cinayetlerin faillerinin bulunmaması bu soruları akla getirebilir. Devlet mi yapıyor sorusunu akla getirebilir. Ben bu ithamı doğrudan yapmak istemiyorum.

- ***Sayın Kaynak, bu kara tablo tarihe mi gömülecek, bir başka yolu yok mu bunun, yapılacak olan nedir sizce?***

Yapacağımız şey budur, "Bunu bulunuz lütfen!" demektir. Bunu söyleyin 1980'den önce herkes elinizdeydi ama kimin yaptığını söylemediniz bize, Türk halkını karanlıkta bıraktınız, kim yaptı sorusunu cevapsız bırakıyorsunuz. Bugüne dönüp bakıyoruz yine kim yaptı sorusunu ortada bırakıyorsunuz. Biz devlete saygımız sebebiyle sizi itham edemiyoruz, dilimiz varmıyor ama siz de bize vatandaş olarak failler hakkında bilgi veriniz.

- ***Sayın hocam acaba bu soruların cevabı Türkiye'yi aşıyor mu?***

Bu soruların cevabı Türkiye'yi aşar, bunu söylemek lazım. Türkiye'nin bu soruların cevabını verebileceğini zannetmiyorum. Türkiye, hiçbir dönemde bu kabil soruların cevabını vermemiştir.

- ***Sizce ne zaman verebilir?***

Şu anda veremez, öyle gözüküyor, bu soruların cevabını ancak Türkiye tam bağımsızlığını, ekonomik bağımsızlığını kazandığı müddetçe bu soruların cevabını verebilir. Belki, bizi bu soruları cevaplandırmaktan alıkoyan güçler vardır. Evvela bütün vatandaşlar açısından fevkalade tedirgin edicidir. Herkes konuştuğu için. Kanunlar içerisinde hareket ettiğiniz hâlde bazı kimseler sizi hasım ilan edebilmekte, bertaraf edebilmekte, bu korku herkes için geçerlidir. İnsanların bu sebeple düşündüklerini söylememesi çok tabiidir. Bu açıdan herkesin hayatını ortaya koymasını bekleyemezsiniz. Bu açıdan durum çok ciddidir. Bu bir kişiye, üç kişiye yönelik değildir. Bütün Türk aydınlarını baskı altında tutmaktadırlar.

- ***Sayın Kaynak, Körfez Krizi'nin şu ortamdaki bir değerlendirmesini yapar mısınız?***

Başta şunu söylemek istiyorum. ABD'nin Ortadoğu'ya gelip yerleşmesini ve Irak'la aralarında ciddi bir husumet olduğunu gören Avrupa ülkeleri ve Sovyetler Birliği bunu faydalı görüyorlardı. Burada akla şu soru gelebilir: "Ama niçin?" ABD burada galip gelse bile, burada ciddi bir darbe yiyebilir. Yine galip gelse bile müstevli durumuna düşer ki, Avrupa ve Sovyetler Birliği buradaki boşluğu doldurabilir. Ortadoğu'da meydana gelebilecek Amerikan aleyhtarlığını bu ülkeler doldurur diye hesap ediliyor ama ABD satrançta çok usta bir oyun oynadı. Irak'a barış çağrısında bulundu. Bunu şöyle özetleyebiliriz: Amerika Saddam'a diyor ki "Dövüşürsek sen ve ben zarar göreceğiz, uzlaşalım başkaları zarar görsün!" Uzlaşmaları çok muhtemel ve hatta şunu söze söyleyebilirim: ABD Kuveyt'i Irak bırakabilir. Bir şüphemi de size ifade edeyim. ABD Körfez Krizi'nin ta başından beri Ortadoğu'da, bütün ipler Amerika'nın elindedir.

- ***Sayın Kaynak, hükümetin açık olarak ABD'nin yanında olmasının, aleyhine işlemeye bağladığı iddiaları var. Sayın Özal'ın geleceğini Körfez'de olabilecek savaşa bağladığını iddia edenler var, ne dersiniz?***

Açıkça ifade etmek gerekirse Körfez Krizi'nde ABD ile bir arada bulunmasını, hükümetin kendi aleyhine telâkki etmiyorum. Olaya Kuveyt olayı olarak baktığınız zaman Sayın Cumhurbaşkanı'nı çok haksız görebilirsiniz. Yani "Kuveyt'te Türkiye'nin işi nedir?" diyebilirsiniz. Politikanın ABD istikametinde olduğunu söylemek mümkündür. Eğer biz Saddam'a yakın görünseydik, yan yana görünseydik bugünkü tarafımızı almasaydık ABD Kürtleri Saddam'a karşı kullanıp murada bir Kürt devleti kursaydı baştan çekilirdi. Devletin kuzeye doğru genişlemesi son derece doğaldır. Burada bir Kürt devleti kurulursa ve bu devletle karşı kamplarda bulunursak herhalde bu cephede yer almak istemiştir, karşı karşıya gelmemek

için. Burada uzun vadeli hesabı da şudur: Kurulacak Kürt devletinin Türkiye ile ihtilâf hâlinde olmaması durumunda bununla iyi münasebetler kurabilsin. Hatta ekonomik olarak tesir altında bulundurabilir. Çünkü bu devletin geçim kaynağını teşkil edebilecek Kerkük petrolüdür. Bunu Türkiye satın alacaktır. Bunun karşılığında zaten orada hiçbir sanayi yoktur. Burada ekonomik bir bütünleşme vardır. Esasen Türkler ve Kürtler tarih boyunca bir arada yaşamıştır. Bunu, bir husumete dönüştürmemek gerekir.

Burada hükümet politikası değerlendirilirken meselenin bu tarafına bakılmaması büyük haksızlıklar meydana getirmektedir. Türkiye oturup Kuveyt hadisesini halletmek için, masada yer tutmak gayesindeymiş gibi bir intiba meydana getirilmek istenmektedir. Oysa orada bulunmanın Türkiye'ye hiçbir menfaati yoktur. Bu ölçüler bu kadar basit değildir. Türk yöneticileri çok doğru bir karar vererek Saddam karşıtı Kürtlerle çatışmayacak bir konuma gelmişlerdir. Ben şunu kabul etmiyorum, Türkiye kendi çıkarlarını ayak altına alarak ABD'nin güdümünde bir politika takip etmiştir kanaatine katılmıyorum. Türkiye'nin takip ettiği politika bence akıllıdır.

- ***Hocam, "Irak'ın kurduracağı bir Kürt devleti bize düşman olur, ABD'nin kurduracağı bir Kürt devleti bize düşman olmaz" diyorsunuz. Acaba sizce ABD, Türkiye'ye karşı düşmanlığı nasıl önleyecektir?***

Burada açık olarak şunu söylemek istiyorum: Kürtler ve Saddam karşı karşıyadır. Eğer biz Saddam'ın tarafında olursak, Kürtlerle karşı karşıya gelmek mecburiyetindeyiz. Onun için Saddam'ın yanında yer alamayız. Bizi ilgilendiren Kuveyt'in işgali değildir. Türk hükümetini ilgilendiren Kürt problemidir. Kürt hareketine bir bütün olarak bakılıyor, yanlıştır. Kürt hareketi iki cephede gelişmektedir. Birincisi PKK cephesi, bu cephe Almanya ve Fransa

tarafından desteklenmektedir. Bu arada şunu söylemek istiyorum, kamuoyumuz bu hareketin Suriye ve İran tarafından desteklendiğini biliyor. Basın devamlı bu iki ülkeyi kamuoyuna lanse ediyor. Diğer ülkeler gözden kaçıyor. Bu saydığımız ülkeler dünya haritasını değiştirecek etkinliğe sahip değiller. Olamazlar da zaten. PKK hareketinde bir zayıflama müşahede edilmektedir. Bunu Türkiye'nin aldığı tedbirlere bağlayamazsınız. Bunun sebebi şudur: Esas destekleyicisi olan Suriye, taşeron olan Suriye saf değiştirmiş ve Amerika'nın yanında yer almıştır. Bu ülke ABD yanında yer alınca Avrupa'nın desteklediği PKK hareketinin önüne set çekilmiştir. Hatta PKK ve Suriye'nin çatıştığına dair haberler vardır. Onun için, hareketin desteğini kaybetmesinden dolayı, Türkiye de zaafa uğramıştır.

- ***Efendim siz bir Kürt devleti mutlaka kurulacaktır diyor musunuz?***

Büyük bir ihtimalle Kürt devleti kurulacaktır ve bu PKK istikametinde değil, Kürdistan Demokrat Partisi istikametinde kurulacaktır. Bu kurulduğu zamana da Türkiye'nin yapacağı hiçbir şey yoktur. Irak Devleti içinde kurulan bir Kürt devletine bizim sözümüz geçmez ama böyle bir hükümet kurulduğunda tıpkı bugün hükümetin yaptığı gibi söz sahibi olmak. Birincisi budur. İkincisi, husumet hâlinde olmamak, üçüncüsü ise bunlarla birlikte tarihten gelen beraberliğimizi devam ettirmektir.

- ***Kürt devletinin kurdurulmasını özellikle ABD mi istiyor?***

Esas itibariyle Avrupa istiyor. Bu işin asıl şampiyonu Avrupa'dır. Birisi istediği zaman yapılacak olan şey, bunu engellemiyorsak bunu kontrol altına almaktır. ABD Avrupalıların kurduracağı bir

Kürt devletinin yerine kendi istikametinde bir Kürt devleti kuracaktır.

- ***Efendim "Aydınlar" adı altında bir grup öğretim görevlisi, bunlar üç büyük şehrimizde de aynı şeyi yaptılar. "Laiklik gitti gidiyor" diye yürüyüşler yaptılar. Kamuoyumuz fazla iltifat etmemesine rağmen bu hareketleri nasıl değerlendiriyorsunuz?***

Efendim şu anda laik kesimin durumunu şöyle izah edebiliriz: 1973 yılında CHP ile MSP bir koalisyon kurmuşlardı. CHP laik kesimi o zaman temsil ediyor, MSP de dinci kesimi temsil ediyordu. O zaman laikler dediler ki: "Bizim İslamcı kesime karşı olumsuz tavrımız tarihî bir yanılgıdır." Şimdi ise geçmişte "tarihî bir yanılgı" dedikleri şeyin şimdi bir yanılgı olduğunu söylüyorlar. Burada bir tutarsızlık var onun için ben burada laik kesimin bu tutarsızlığını nasıl izah edeceğini bilemiyorum. Zamanı geliyor politik gerekçelerle İslamcı kesime sempati ile bakıyorlar, zamanı geliyor antipatiyle bakıyorlar. Bunun temelinde şu vardır: Türkiye'de laik kesim esas itibariyle Avrupa'ya yöneliktir. Bugün ANAP iktidarı ve onun Körfez politikasını bertaraf etmenin yolu, onu destekleyen dinci kesimi gözden düşürmektir. Mesele tamamen siyasîdir. Onlara sizinle beraber Avrupa'nın politikasını izleyeceğiz. Ortak Pazar'a gireceğiz deyin, size katiyen karşı çıkmazlar. Uslu çocuk olun, size karışmasınlar. Hadise budur. Bütün kriterleri siyasîdir.

- ***Sayın Kaynak, sağduyulu her vatandaşımızı üzen ve zaman zaman gündeme gelen askerî okullardan atılan ve tek suçları inançları olan talebeler var ve bunlar hem bu okullara alınmıyor hem de okullardan uzaklaştırılıyorlar ve bu bir bahaneyle meşru hâle gel-***

miş oluyor kendilerine göre. Şunu sormak istiyorum. Acaba kendi görüşlerinde olan insanlar daha fazla vatansever, inançlı insanlar daha az mı vatansever?

Laik olmayı dincilere karşı olmak olarak anlıyorlar. Ben öyle anlamıyorum laik olmak demek bu işlere karışmamak demektir. Yani, insanların dini seçtiği zaman, dini seçmelerine, başka bir ideolojiyi seçmek istedikleri zaman da başka bir ideolojiyi seçmelerine imkân vermek demektir. İslam'a karşı Atatürkçülüğü savunmak laiklik değildir. Ordu meseleleri böyle algılamıştır. Laikliği Atatürkçülükle özdeşleştirmiştir. Bu bir yanılgıdır. Laiklik, her düşünce karşısında devletin tarafsızlığıdır. Bir sınav açıp bu sınavda kazananları, hangi düşünceden olursa olsun okula almak zarurettir. Bu insan şu okuldan mezun veya şu düşünceden yana diye ayrım yapılmasını doğru bulmuyorum. Türkiye'de insanların Müslüman olmasının hiçbir sakıncası yoktur. Kimseye de bir zararı yoktur. Bununla birlikte size şunu söylemek istiyorum: Türkiye bulunduğu dönemin çok ilerisindedir. Çok şanslı bir dönemdeyiz. Hiçbir zaman böyle şanslı bir dönemde olmadık. Çok iyi hatırlıyorum. Eminönü Camii'nde çarşaflı bir kadın görüldüğü zaman fotoğrafı çekilirdi ve "Türkiye'de irtica var" denilirdi.

Şimdi o konumda değiliz çok şükür. Bu, bir zaman ve mücadele meselesidir. Uzlaşma meselesidir. Türkiye'nin refahını, iyiliğini isteyen insanlar bence söz sahibi olmalıdır. Herkese o imkânı vermek lazımdır. Zaten insan niçin kendi zararına çalışsın? Doğruyu bize gösteren adam, gerçekten doğruysa, niçin kabul etmeyelim ki? Ben herkes için söylüyorum açınız kendisini rekabete. İnsan kendisine uygun olanı, doğru olanı seçer. İnsana güvenmek lazımdır. Türk halkına hiç güven duyulmadı. Zannedildi ki Türk halkı serbest bırakılırsa kötü olan ne varsa onu yapar. Türk halkı kadar ülkesine bağlı çok az halk tanıyorum. Mesela Amerikalının kendi ülkesine bağlılığı maddi çıkarları sebebiyledir. Türk halkının bağlılığı has-

bidir. Onu biliyorum. Bu halka Türkiye aleyhine çalışır iftirasını atmak çok yanlıştır. Oradaki insanların demokrasi içerisinde olması Türk halkına da kayıtlar getirilmesi, bu halka hakarettir. Olmaz böyle şey.

11. Bölüm

MAHİR KAYNAK'LA KÖRFEZ, ORDU VE ÖZAL ÜZERİNE SICAK SENARYOLAR

NOKTA DERGİSİ - 13 OCAK 1991

- ***Tarih, 11 Ekim 1990. "Türkiye laik, İslamcı çatışmasına sürükleniyor." başlıklı kapak konusunu hazırlayan Nokta muhabiri, konuyla ilgili görüşlerine başvurduğu eski MİT'çi Mahir Kaynak'ın "Bizim üzerimizde operasyon yapanlar büyük güçler" sözleri üzerine, bu güçlerin kimler olabileceğini soruyor. Konuşmanın devamı şöyle...***

Genel olarak Türkiye'nin dış politikasından şikâyetçi olan Avrupa. Türkiye'yi ABD-Sovyetler çizgisine sokan politikaların sorumlusu olarak gördükleri ANAP iktidarını bertaraf etmek istiyorlar. Göreceksiniz, ANAP içerisinde birçok sayısal değişiklik olacak. ANAP içinde Avrupa'ya yakın kimselerin iktidarı düşürmek için istifa etmeleri söz konusudur.

- ***Yarınki gazeteler Savunma Bakanı Safa Giray'ın istifa ettiğini yazacaklar.***

(Müstehzi bir gülüşle) Devamı gelecektir...

İstifa haberi Anadolu Ajansı teleksinden geçeli 10 dakika olmamıştı. Kaynak'ın haberi öğrenmiş olması neredeyse imkânsızdı. Ama o hiç şaşırmamış, tahminleri doğru çıkan bir istihbaratçının hazzıyla cevap vermişti... Nitekim ilk günlerde Giray'ın istifası ANAP Kadıköy ilçe seçimlerindeki yolsuzluk iddialarına bağlanırken, Torumtay'ın da istifasından sonra basında eski Dışişleri Bakanı Ali Bozer, Giray ve Torumtay'ın istifalarının aynı paralelde olduğu kanısı ağırlık kazandı. Kaynak; Muammer Aksoy'un öldürülmesinin ardından da suikastların devam edeceği öngörüsünde bulunmuş, kısa bir süre sonra kamuoyu Turan Dursun ve Bahriye Üçok cinayetleriyle sarsılmıştı.

1966'da ajan olarak girdiği MİT'ten 1980'de İktisat Dairesi Başkanı görevinde iken ayrılan Kaynak, hâlen Gazi Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi'nde iktisat teorisi profesörü. Kaynak, Özal'ın Körfez Krizi dolayısıyla izlediği politika, Torumtay'ın istifası, TBMM Başkanı Kaya Erdem'in Özal'a alışılmadık sertlikteki çıkışı gibi olaylarla tırmanan sıcak siyasî gelişmeler üzerine, Nokta'nın sorularını yanıtladı.

Nokta'yla yaptığı uzun söyleşide oldukça iddialı tahminlerde bulundu. Kaynak'a "Bu analizleri sadece olayları dışarıdan izleyerek mi yapıyorsunuz, yoksa bunun ötesinde özel bilgilere de sahip misiniz?" sorusu yöneltildiğinde cevabı şu oldu: "Benim hiçbir organik bağlantım yoktur. Ama çevre var, o çevreyle konuşuyorum şüphesiz. Özel bilgilere sahip değilim. Sadece olayları çok yakından takip ediyorum. Şüphesiz bazı kişilerden edindiğim intibalar var. Ama o soruyu sormasını bilen benim..."

- ***Körfez politikası tartışmaları, istifalar, işçi direnişleri gibi olaylar siyasî tansiyonu son yılların en üst noktasına yükseltti. Şu anda Özal ve karşıtları nasıl bir kompozisyon çiziyorlar sizce? Uluslararası konjonktürün buradaki rolü nedir?***

Esas itibariyle Özal'ı destekleyen ABD ve bu destek karşılıklı. Avrupa ise esas itibariyle muhalefetle ilişki içinde. Bunu gayrimeşru bir ilişki olarak görmüyorum, karşılıklı birbirlerini destekliyorlar. Son işçi hareketleri de tamamen buna bağlıdır. Avrupa, esas itibariyle Türkiye'yi ABD taraftarı cephenin dışına atmak istemektedir. Irak'ın kuzeyden baskı altına alınmasını engellemek istiyor Avrupa. Kriz karşısında Amerika'yı desteğinden mahrum bırakmak istiyorlar. Avrupa'dan kastım Almanya, Fransa ve İtalya'dır. Almanya, ABD ve Sovyetler gibi bir süper güç olmak arzusunda. Özal onların istediği gibi Cumhurbaşkanlığı'ndan ayrılırsa, Türkiye'deki hiçbir alternatif Amerika'yı desteklemeyecektir.

- ***İşçi hareketlerinin bunlarla bağlantılı olduğu iddianızı neye dayandırıyorsunuz?***

Zonguldak grevi açısından önerilen ücret düzeylerine baktığımız zaman hükümet anlaşmak istemekte ve fedakârlıkta bulunmaktadır. Bunun dışında genel grev Türkiye'de ikinci defa deneniyor. Çok olumsuz şartlar altında bile işçiler genel greve tevessül etmedi. Şu da var, ücret almak için genel grev yapılmaz, genel grev esas itibariyle siyasîdir. Şu andaki siyasî olay da Özal'ın ve ANAP'ın iktidardan indirilmesidir. Zaten dikkat edilirse SHP ve DYP'de kanunsuz olan bu hareketi desteklemektedirler. Düşünebiliyor musunuz, hep meşruiyetten yana olmuş siyasî parti liderleri kanunsuz bir grevi destekliyor. Genel grev başarı kazanırsa kitle hareketleri olarak devam edecektir. Kısa zamanda çökertmek istiyorlar, tabii karşı taraf da kozlarını henüz oynamadı.

- ***Ne gibi kozlar bunlar?***

Tansiyonu düşürmek için erken seçim tarihini açıklayabilirler. İşçilere istedikleri parayı verirler ve grev kırıcılığı yaparlar. Bunu deniyorlar. İşçiye karşı ANAP politikası, önde havuç, arkada sopa... Hak etmedikleri kadar para vermeye razılar, bunu kabul etmeyenleri de ceza tehdidiyle caydırmaya çalışıyorlar. İşçi hareketini parçalamaları mümkündür.

- ***Avrupa'nın Türkiye'deki yandaşları kimler?***

Özal dışında herkes gibi gözüküyor. ANAP içinde Özal'a mukavemet eden bazı kimseler dâhil. ANAP'ı bölmek isteyeceklerdir. Bundan sonra ANAP'tan ayrılanlarla, SHP ve DYP'nin yer alacağı bir koalisyon kurulabilir. Zannediyorum SHP ve DYP zaten bir koalisyonun hazırlıkları içinde. Böylece Özal'ı devre dışı bırakırlar ve istifaya zorlarlar.

- ***Kaya Erdem'in Özal'a karşı sert çıkışını nasıl değerlendiriyorsunuz?***

Aynı istikamettedir. Recep Ergun Paşa'nın çıkışları da diğerleri de hep aynı çerçeve içinde görülmelidir.

- ***ANAP'ta uluslararası planda Özal'a karşı yatırım yapılan isimler var mı Özal'a alternatif olarak?***

Tabii... Büyük bir ihtimalle Mesut Yılmaz etrafında böyle bir hareket olacaktır. Recep Ergun da katılacaktır.

- ***Neden Mesut Yılmaz?***

Mesut Yılmaz ekibinde Avrupa'yla ilişkileri uzun süredir devam eden kişiler var. Yalnız şunu söyleyeyim: Özal gibi düşünen-

lerin diğer partiler içerisinde olduğunu kabul etmek lazım. Karşı tarafın da adamları vardır diğer taraflarda. Henüz onlar ortaya çıkmadı. Avrupa oyununu oynuyor ama Amerika beklemede. Diğer partilerde de Özal'ın ABD, Sovyet eksenindeki politikasına destek çıkanlar mutlaka bulunacaktır.

- ***Cuma gecesi TRT'de "Hodri Meydan" programında Ağca'nın cezaevinden çıkarılışı tartışılacak. Bu olayda kontrgerillanın itham edildiği ve Özel Harp Dairesinin de kontrgerillayla bağlantılı olduğu iddiaları hatırlandığında, normal olarak bu tür yayınlar yapmayan TRT'nin tutumunu nasıl değerlendiriyorsunuz?***

Bu Özal kanadının bir atağı olarak düşünülebilir. Özal kanaatimce kontrgerilla sırlarını silah olarak kullanacak. Orada o cephenin pek temiz olmadığını ifade etmek için, kontrgerillanın orduyla bağlantısı konusunda imâda bulunabilirler. Onların da 1980'den önce birtakım işlere girdiğini anlatmak açısından onu kullanıyor olabilirler. TRT'nin her davranışında da hükümetin izni vardır. Bu bir başlangıçtır, devam edebilirler.

- ***Türkiye'nin AT'a üyelik başvurusu sürekli engellemelerle karşılaşıyor. Bu engellemelerin Özal yönetimiyle ilgisi olabilir mi?***

Özal'ı hem almazlar hem Özal girmez. Onun oynadığı koz esas itibariyle ABD-Sovyet ekseninde Karadeniz Ekonomik iş birliğidir. Aslında Türkiye, Avrupa açısından vazgeçilmez. Ya içine alır ya kontrol altında tutar. Ama Özal'ın bulunduğu bir Türkiye'yi içine almaz. Bunu bir sitem değil, analiz olarak söylüyorum. Amerika kontrolünde olmayan bir Türkiye'yi ise kabul edecekleri şüphesiz.

Türkiye SHP, DYP gibi Avrupa'ya oynayan partilerin yönetiminde ortak pazara girebilir.

- ***Körfez Krizi'nin sonuçlarına göre Türkiye'de durum ne olur?***

Hem muhalefet partilerinin hem Avrupa'nın telaşı, Özal'ın Ortadoğu Krizi'nden bir pay almasıdır. Böyle bir pay aldığı zaman onu devirmek son derece müşkül olur. Onun için önceden önlem almak istiyor ve devirmek istiyorlar. Hatta Körfez'de bir başarısının gerçekleşmemesini bile istiyorlar.

- ***"Devirmek" derken, buna bir askerî darbe de dahil mi?***

İşçi hareketleri yaygınlaştı, ordunun isteksizliğinden bahsediliyor. Bunun bir darbeye yol açması çok mümkün değil ama böyle bir teşebbüs bile olabilir. Özal'ın karşısındaki cephenin çok güçlü olduğunu kabul etmek lazım. İki cephe de kritik adımlarını 15 Ocak'taki sıcak savaş ihtimalinden önce atacak.

- ***Kısa vadede Özal'a yönelik bir askerî müdahale olabilir mi? Olursa ABD bunu nasıl karşılar?***

ABD böyle bir darbeye izin vermez. Çünkü Ortadoğu'daki askerî gücü çok geniş bir sahayı etkileyecek konumda. Kabul edemez. Karşı taraf da bunu vesile telâkki ederek ezer. Gelen kuvvet son yılların en önemli kuvveti.

- ***"Bu kuvvet Türkiye'ye müdahale eder" mi demek istiyorsunuz?***

Evet. Evvela doğrudan etmez. Ama içerideki güçleri kanalıyla çatışma başlatır.

- ***"İçerideki güçlerle" neyi kastediyorsunuz?***

Türkiye içerisinde Amerikancılar bu darbeye müsaade etmeyecektir. Bu emniyet olabilir, ordu içerisinde bir grup itaat etmeyebilir. Mesele biter o zaman... Emniyet tamamen hükümetin kontrolünde ve şanslarından birisi de bu... Bu durum muhtemel bir askerî darbeye karşı büyük bir koz. Türkiye'de bir darbede eğer ilk bir-iki gün ufak bir mukavemet olursa bu darbe başarısızlığa uğrar. Bugüne kadarki darbelerin başarılı olmasının nedeni, hiçbir mukavemet olmamasıdır.

- ***Ordunun isteksizliğinden bahsedildiğini söylediniz. Bu durum Özal'ın Körfez'e yönelik aktif politikasını baltalamaz mı?***

Özal ordunun tavrını ve muhalefetin durumunu bildiği için bu olayda orduyu asgari düzeyde kullanacaktır. Hatta kullanmayacaktır bile. Esas itibariyle operasyon ABD'den yapılacak, Türk askeri meyveleri toplamak üzere girecek. Yani aşağı yukarı durum belli olduktan sonra, Türkiye'nin birtakım kazançları olduğu anlaşıldıktan sonra gitmesi söz konusu olabilir. Türkiye'nin yapacağı fedakârlık, doğudaki havaalanlarını Amerika'ya açmak olacaktır.

- ***Bu arada Türkiye Irak saldırısına hedef olmaz mı?***

Olabilir. O zaman da Türk ordusu mukavemet edecek. Türkiye'nin bu işte çok fazla aktif rol oynayacağını beklememek lazım. Çünkü baktığınız zaman, Ortadoğu'daki Amerikan hazırlığı Irak'ı çok aşan bir hazırlık.

- ***Bunun amacı ne sizce?***

Burada ABD, karşısındakinin sadece Irak olmadığını düşünüyor. Daha geniş bir hazırlığı var ve bu hazırlığın içinde İran'ın oldu-

ğunu kabul etmek lazım. Esas itibariyle Amerika açısından "nifak" merkezi İran'dır. Radikal İslamiyet'le esas tehdit oradan başlamıştır. Saddam'ın rolü tam tersiydi, yani bu "nifağı" söndürmek üzere Batılılar tarafından kullanılıyordu.

- ***ABD'nin Irak'ı yenilgiye uğratması hâlinde hesabı ne olabilir?***

Bu taktirde Ortadoğu'daki en güçlü merkez Türkiye olacak ve bu merkez Sovyetler'le ABD'nin yanında yer alacak. Böyle bir Türkiye toprak işgali yoluyla değil ama siyasî hakimiyet yoluyla çevresindeki nüfuzunu genişletecek. Plan bu görünüyor.

- ***Bölgede uydu bir Kürt devletinin kurulması söz konusu olabilir mi?***

Orada bir uydu Kürt devleti kurulacak ve onu da Kürdistan Demokrat Partisi etrafında kurmak istiyor ABD... Ve Türkiye'nin bunlar üzerinde bir kontrolünün olmasını kabul ettiğini zannediyorum. Uydu devletin Kuveyt'i de içine alacak bir şekilde, İran'dan da bir parçayı koparması ve İran'ın parçalanması düşünülüyor olabilir.

- ***Böylece Türkiye işgalci rolü oynamadan Ortadoğu petrolleri üzerinde nüfuz mu elde edecek?***

Evet. Aynı zamanda Ortadoğu'ya, Avrupa'ya karşı bir duvar oluşturacak. Avrupa yanlısı çevreler de bunu engellemek, Türkiye'yi bu konuda en azından nötralize etmek istiyorlar.

- ***Bu gerçekleşirse o çevrelerin kazancı ne olacak?***

Avrupa, Irak ve İran'ı siyasî nüfuz açısından ele geçirirse ileri-

de Suudi Arabistan'ın ve Körfez şeyhliklerinin dayanması mümkün değil. O zaman bütün petrol doğrudan doğruya Avrupa'nın kontrolünde olacak. O bakımdan burada çok ciddi bir mücadele vardır. Ve ABD'nin ya da Avrupa'nın yenilgisi, onların kaderlerini belirleyecek uzun vadede. Türkiye'deki olaylar bu açıdan bakıldığında, 70 yılın en ciddi olayı olarak nitelendirilebilir. Şu anda Türkiye'nin durumu son 70 yılın en ciddi durumudur.

- ***ABD'nin muhtemel Körfez zaferlerinden Türkiye'ye de pay vereceğini söylüyorsunuz. Ancak daha geçen hafta Özal Senatör Byrd'e yazdığı mektupta ABD'nin yeterli ölçüde yardım yapmamasından şikâyet ediyordu.***

Türkiye'nin alacağı şey parasal yardım değildir, siyasî nüfuzdur ve iktisadî durumunun sürekli bir gelişme sağlayacak şekilde organize edilmesidir. Ticarî anlaşmalar, petrolden imtiyazlar, siyasî nüfuzunu genişletmek, siyasî destekler almak... Onları istiyor. Bunu kazandığı zaman Özal'ın kaybetmesi ihtimali yok. Çünkü o zaman DYP de sağdan silinecektir. İçerideki mücadele karşısında Özal'ın kolay pes edip ayrılacağını zannetmiyorum. Bu mücadele halk desteği çok az olmakla beraber, eğer mukavemetini sürdürür ise sırf Özal'ı tutmak için Türkiye'nin cebine bir şeyler koymak durumunda Amerika. Ama eğer bu Ortadoğu bunalımından Türkiye henüz payını almadan Özal'ı indirirlerse, bundan hem muhalefet kazançlı çıkar hem de Avrupa.

- ***Bu olmaz da Türkiye krizden başarısız çıkıp ağır faturalar öderse durum ne olur?***

Özal'ı bertaraf etmek çok önemli bir problem olmaz ama o zaman Türkiye'den ABD gider. Çünkü Türkiye'de ondan sonra

Amerika'yı destekleyecek hiçbir güç kalmaz. ANAP da yıkılır gider. Bu yenilgi ABD'nin Ortadoğu'dan da gitmesi anlamına gelir. Bütün dünya dengeleri değişir. Ancak bu çok zayıf ihtimal. Irak'ın gücünün abartılması, aslında Amerika'nın oraya büyük kuvvet göndermesini meşru kılmak içindir. Saddam'ın hiç şansı yoktur. Bu rauntta Amerika'nın kazanma şansı yüksek, çünkü Sovyetler'in de desteği var.

Ne olursa olsun, Türkiye'de bu kavga çok ciddi boyutlarda sürecek. Çok kritik bir yol ayrımındayız.

- ***1990 yılında önemli şahsiyetlere yönelik suikastlar oldu. Bunları da o zaman "Türkiye'nin muhtemel konumlanmalarını yönlendirmek amaçlı" olarak nitelemiştiniz. Bu tür olaylar devam edebilir mi?***

Yeni suikastlar olacaktır. Ama bu çok üst düzeylerde olmaz. Çünkü üst düzeylerde karşılığını görür. Bu bir terör dengesidir. Daha ziyade alt kademede, çok fazla anlam ifade etmeyecek kişilere karşı yönelebilir.

- ***Laik çevrelerin hassasiyetini kaşıyacak, dinci çevrelere mal edilebilecek bazı provokasyonlar olabilir mi?***

Yapılabilir. Ancak şu anda bu tür olayları büyük istihbarat servisleri yapıyor. Bunlar birbirleri hakkında çok bilgi sahibidir ve bu tür olaylar çok hassasiyetle yapılmak zorundadır. Onun için kitlesel hareket beklemeyin. 1980 öncesi herkes Türkiye'ye yönelik olarak yapıyordu, âdeta açıktan yapıyordu. Şimdi bir yanda Almanya var, bir yanda Amerika var, ötekiler de var... Ve bunlar birbirlerinin içlerine girmiş durumdalar. Çok açık bir oyun oynayamazlar.

- ***Yani kitleleri infiale sevk edecek suikastlar mi olabilir?***

Evet!..

- ***Kıbrıs da Türkiye-Avrupa ilişkileri açısından hassas bir bölge. Bu mücadelede Kıbrıs da kullanılmak istenebilir mi?***

Yunanistan ve Kuzey Kıbrıs Avrupa yörüngesinde olduğu için, orada problem çıkarmak isteyebilirler Türkiye'ye. Mesela güneyden kuzeye bir saldırı olabilir veya ortalığı karıştırmak amacına yönelik sıcak bir harekât bile beklenebilir Kıbrıs'ta.

- ***O zaman Türkiye meşru müdafaa amacıyla kuvvet kullanmak zorunda kalır...***

Kalır ve Türkiye'nin yeni problemleri olur Özal açısından. Önemli olan burada siyasî iktidarın devrilmesidir, yoksa şu anda Kıbrıs için zaman değil.

- ***PKK'nın bu kamplaşmayla bağlantılı bir rolü olabilir mi?***

PKK esas itibariyle Almanya ve Fransa tarafından desteklenıyordu. Ama Suriye Amerika safına geçince, PKK'nın Türkiye'ye sızma imkânı kalmadı. O yüzden de şu anda eylemleri geniş ölçüde azalmış durumda. Suriye şimdi baskı altında tutuyor PKK'yı, eylemlerindeki durgunluk da buradan kaynaklanıyor. Bizim aldığımız tedbirlerden kaynaklanmıyor.

- ***TBKP'nin ANAP'la paralellik sergileyen son çıkışlarını nasıl değerlendiriyorsunuz?***

Çok doğal değil mi, ABD-Sovyet ekseni olunca? Onlar Özal'la aynı safta olacaklardır.

- ***Söyleşi boyunca Türkiye'deki siyasî yelpazeyi uluslar arası kamplaşmanın şablonlarına uygun olarak değerlendirdiniz...***

Tamamen uygundur ve Türkiye'deki bu olaylar tamamen uluslararası konjonktürden kaynaklanmaktadır.

- ***Bu saptamanızın bir istisnası olamaz mı? İçi dinamiklerden örneğin?***

Ben iç dinamik görmedim ki hiç... Şu ana kadar hiçbir iç dinamik görmedim.

12. Bölüm

KONTRGERİLLA İLE HİÇ İŞİM OLMADI

PLAYBOY DERGİSİ - ŞUBAT-1991

- ***Siz son yıllarda özellikle Türkiye'de sürekli manşette kalmış ve kamuoyunun çok yakından tanıdığı bir kişisiniz. Özellikleriniz fazla, örneğin bilinen görevinizden sonra şimdi öğretim üyeliği yapıyorsunuz. Bu nedenle öncelikle eğitim durumunuzu anlatır mısınız?***

Benim eğitim durumum biraz değişik bir çizgi izlemiştir. Ortaokula kadar Gaziantep'te okudum. Oradan sonra Kuleli Askerî Lisesi'ne gittim. Kuleli Askerî Lisesi'ni bitirdikten sonra Harp Okulu'ndan 1953 yılında mezun oldum ve 1957 yılında bilgi yetersizliğinden emekliye ayrıldım askerlikten.

- ***Ne gibi bir bilgi yetersizliğinden askerlikten ayrıldınız, yani siz subayken mi bilgi yetersizliğinden ayrıldınız?***

Evet subay olduktan sonra. Ben bunu bilinçli olarak yaptım. Yani İstihkam Okulu'nda katıldığım bir kurstan başarılı olamadım. Başarılı olamayınca da kural gereği beni emekliye sevk ettiler.

- ***Sonra dışarıdan fakülteye mi girdiniz?***

Zaten o sıralarda da İktisat Fakültesi'ne girmiş bulunuyordum. 1961 yılının Şubat ayında İktisat Fakültesi'ne asistan olarak girdim. Bu sırada, ben galiba tek işi sürdüremiyorum. Yanına bir ek iş de katıyorum. O sırada Millî İstihbarat Teşkilatı ile de ilişkim olmuştu. 1966 yılında.

- ***Kadrolu bir ilişki miydi bu?***

Hayır efendim. Bu ilişki bir ajan ilişkisiydi ve 1966 yılından sonra 1971 yılında katıldığım bir operasyon nedeni ile deşifre edilmiş oldum. Yani teşkilat beni deşifre etti. Ben kendi kusurum nedeni ile deşifre olmadım, açığa çıkmadım. Deşifre edildikten sonra o zamanki Türkiye'nin şartları nedeni ile artık üniversitede kalamazdım. İşime devam etmek imkânından mahrum kaldım. Edemeyecek durumdaydım. Ayrıldım üniversiteden ve Millî İstihbarat Teşkilatı'nda kadrolu olarak çalışmaya başladım. Bu çalışmam tam dokuz yıl sürdü. Dokuz yıl sonra 1980 yılının son günü Millî İstihbarat Teşkilatı'ndan emekli olmak sureti ile ayrıldım.

- ***Kendi arzunuzla mı ayrıldınız?***

Evet kendi arzumla. Millî İstihbarat Teşkilatı'nda görüş farklılıkları ortaya çıktı. Bu görüş farklılıkları nedeniyle ben sürekli olarak kızakta kalıyordum.

- ***Onu da kabul etmediniz?***

Kabul etmedim tabii ve emekliliğimi istedim.

- ***MİT'te çalışmaya başlamanız hangi kanalla oldu?***

'Efendim, Millî İstihbarat Teşkilatı'ndan bir zat geldi. MİT'in

başlangıçta bana karşı tavrı olumsuzdu. Yani Millî İstihbarat Teşkilatı'nın sol eğilimli gördüğü her kişi hakkında olumsuz bir görüş içinde olması muhakkaktır. Ancak onların sola bakış tarzları da yanlıştır. Onlar için solcu olmak mevcut düzen karşıtı bir tavır almaktır. Böyle yaptığınızda onlar sizi solcu olarak kabul ediyorlar. Solcu liberaldi. Yani karşıttı. Karşıt olmak da onlar için solculuk oluyordu. Bu da kötü olmak anlamına geliyordu. Millî İstihbarat Teşkilatı'nın bu tavrını bildiğim için ve onların adamlarını da aşağı yukarı tanıdığım için benim Türkiye Cumhuriyeti Devleti ile hiçbir anlaşmazlığımın olmadığını, Türkiye ile bağının kesilmesinin mümkün olmadığını açıkça ifade ettim. Bu onlar için herhâlde olumlu bir puandı. Teklifte bulundular. Ben de kabul ettim. Kabul edince de tabii ki çalıştım. Çalışmamın meslek hayatımda olumsuz yönleri de oldu. Zamanımı da çok aldılar ve ajan olarak çalışmaya başladığım tarihten itibaren de fikir anlaşmazlığımız başladı. Çünkü ben olaylara başka türlü bakıyordum, analizi başka türlü yapıyordum, onlar başka türlü bakıyorlardı.

- ***Yani sizin verdiğiniz bilgileri, onlar sizin gibi değerlendirmiyorlardı demek istiyorsunuz?***

Evet. Öyle değerlendirmiyorlardı ve bu anlaşmazlık devam etti. Birbirimizden farklı düşündük. Ama amaçlarımız aynı oldu. Yani belirli bir darbeyi ortadan kaldırmaktı benim amacım. Onlar da böyle bir darbe istemiyorlardı, bu darbeyi ortadan kaldırmak istiyorlardı.

- ***Bu hangi darbe oluyor?***

Madanoğlu Darbesi. Ya da Madanoğlu Cuntası dediğimiz olay. 1971'de oldu.

- ***12 Mart dönemi sırasında?***

Evet 12 Mart döneminde. Bundan sonra da üniversitede çalışmak imkânı olmayınca tekrar teşkilata geldim ve olaylara farklı bakışımız devam etti. Bu farklı bakışı şöyle özetleyebiliriz: Onlara göre kötü kişiler, iyi kişiler vardır. Kötü eylemler ve kötü hareketler vardır. Esasında bunlar da başkalarının yönlendirdiği hareketlerdir. Kişiler bunların içerisinde rol almıştır. Ama çoğu zaman iyi niyetli kişilerdir bu insanlar. Ülkesine yardımcı olacağını düşünerek girmiştir olayların içine, o bakımdan kişilere karşı müsamahakâr ama eylem ve hareketlere karşı akıllı olmak lazımdır diye düşünüyordum ben. Onlar ise kişilerin bertaraf edilmesinden yanaydılar. Tabii böyle olunca anlaşmazlık devam etti.

- ***Madanoğlu Davası'nda anlaşmazlı nereden kaynaklanıyordu? Siz darbe yapılacağını söylüyordunuz, onlar da aynı şeyi söylüyorlardı. Anlaşmazlık neydi peki?***

Doğru, onlar da darbe olacak diyorlardı ama kaynağı konusunda ayrılıyorduk. Onlar Türkiye'deki sol hareketlerin ve sol darbelerin Sovyetler Birliği menşeili olduğunu söylüyorlardı, bense Avrupa kökenli olduğu kanısındaydım.

- ***Yani "Madanoğlu Sovyetler'den destek alarak bir darbe yapacak." diye düşünüyorlardı?***

Evet onlar öyle düşünüyordu, ben hareketin esas itibariyle Avrupa kökenli, Avrupa destekli olduğu kanaatindeydim. Böyle bir harekette Sovyetler, Avrupa hareketini destekleyebilirler diyordum.

- ***Avrupa kapsamı içinde Amerika da var mı?***

Hayır efendim. Amerika ile Avrupa o tarihlerde de tıpkı bugün olduğu gibi birbirleri ile karşı durumdaydı.

- ***Şu anda Millî İstihbarat Teşkilatı ile ilişkiniz nedir? Şu yönden ilişkiniz, bir iletişim bağı olmadığı gerçek de dostluk ilişkiniz var mı o zaman birlikte çalıştığınız kişilerle?***

Evet. Şimdi efendim, o zamanki dostlarım...

- ***Yani daha doğrusu dışlanmış durumda mısınız, o zamanki dostlarınız da şimdi size selam veriyor mu?***

Çok az dostum var. Çok sınırlı. Bunlar aile dostum. Ama Millî İstihbarat Teşkilatı yapısı ile yönetimi ile bir ilgim yok. Onlar benden hoşlanmıyor. Beni sevmiyorlar. Tabii bu iş askerlikte de böyledir. Askerlerin kontrol ettiği yerlerde de böyledir. Eğer yönetim sizi sevmiyorsa orada çalışanlar da sizden ister istemez uzaklaşır.

- ***Özellikle bu MİT'te daha fazla, sevdikleri de olsa bizim edindiğimiz intiba, önemli olup ayrıldıktan sonra açık bir şekilde ilişkiyi kesiyorlar. Hatta emekli olunduğuna ilişkin kimlik bile vermiyorlar. Öyle değil mi?***

Doğru kimlik yoktur, tamamen dışlanırsınız. Hiç ilişki kurmazlar. Bu anlaşılmaz bir şeydir. Ama maalesef öyledir. Yani bu konuda halkın bir düşüncesi vardır. MİT'ten emekli olunmaz, irtibat hiçbir zaman kesilmez diye, ama bunun tam tersi olmaktadır. En kesin emeklilik MİT'te olunur. Yani tapu dairesinden emekli olsanız, gidip ziyaret edebilirsiniz, size hoş geldiniz derler, burada öyle bir şey söz konusu değildir.

- ***Siz çok hassas konularda, istihbarat birimlerinde çalışmış, deneyimli bir kişisiniz. Zamanınızda operasyonlara girmiş, darbelerle uğraşmış bir kişisiniz. Şu andaki konuşmamız 14 Ocak'ta oluyor. Bu röportaj ise 1 Şubat 1991'de yayınlanacak. Bugün, 14 Ocak 1991 çok kritik bir gün. Birleşmiş Milletler'in Saddam'a verdiği süre 24 saat sonra bitiyor. Yarın savaş çıkar, ya da çıkmaz. Söylediklerinizin yaklaşık 15 gün sonra yayınlanacağını düşünerek ve deneyimlerinize, istihbaratınıza dayanarak söyleyebilir misiniz? Körfez'de savaş çıkacak mı?***

Savaş çıkmasının Amerika tarafından istendiği kanaatindeyim. Yani Amerika olayları bir savaşa götürmek istemektedir. Bununla Amerika'yı savaşçı olmakla itham etmiyorum. Ama çıkarları o istikamettedir. Şu anda en büyük petrol rezervleri Ortadoğu'dadır ve herkes buna muhtaçtır. İki sebeple muhtaçtır. Birincisi, kendi enerji ihtiyaçlarını karşılıyorlar, ikincisi bu enerji kaynaklarını elinde tutan iplerin kontrol etmek istenmesidir. Bu iki nedenle Ortadoğu her ülke açısından son derece önemlidir. Şimdi bugüne kadar bildiğimiz bloklaşma ortadan kalktı ve Avrupa ile Amerika çıkar çatışması hâlinde olan iki grup hâline geldi. Bu grupların çatışması bugün Ortadoğu'da olan olayları ortaya çıkarmıştır. O bakımdan Amerika uzun vadede anti Amerikan olan iki ülkenin varlığından endişe etmektedir. Bu iki ülke İran ve Irak'tır. Amerika bu iki ülkeyi Avrupa'nın kontrol etmesinden korkmaktadır. Öyleyse bu odakları yok etmek gerekir. Onun dışında bir tek Irak'ın dümdüz edilmesi ve sahneden çekilmesi olayı çözmez. Çünkü bu takdirde İran tek başına körfezi tehdit edecek bir güç hâline gelir. Amerikan çıkarlarına karşı çıkar. Bu bakımdan ya Saddam ve İran, yani Irak ve İran bir arada var olacaklardır, çıkar çatışmalarına rağmen ya da ikisi birden çekip gidecektir. Bunun bir tanesinin yok edilmesi

çözüm değildir. O bakımdan Amerika'nın şöyle düşündüğünü tahmin ediyorum: Irak'ı Kuveyt'i işgale yönlendirmiştir. Yahut cesaretlendirmiştir. Ondan sonra da Irak'ın gücünü abartarak, büyük ölçüde abartarak kuvvetli bir yığınak yapmıştır. Amacı aşan bir yığınaktır bu. Bundan kastım, görünen amaçtır. Yani Irak'ın bertaraf edilmesi amacı. Bundan anlaşılıyor ki Amerika mücadelenin çok daha geniş boyutta olduğunu tahmin etmektedir. O bakımdan Körfez Savaşı çıkar diyorsunuz.

- ***Yani savaş çıkar diyoruz.***

Çıkar diyorum... Ve sınırlı kalmayacaktır. Çıkmaması, Irak'ın Amerika Birleşik Devletleri'nin bütün tekliflerini kabul etmesi anlamına gelir. Bu teklifler ise zaten savaşla elde edilecek sonuçların aynısıdır. Yani Irak'ın parçalanmasıdır bu. Sadece kuvvetlerini Kuveyt'ten çekmesi değil, ordusunu dağıtması, Saddam'ın devrilmesi demektir. Onun için Saddam açısından ikisi birbirine denk iki alternatif söz konusu. Kişisel psikolojisi ise zannediyorum savaşarak yok olmaktır.

- ***İçten bir şey olabilir mi Saddam'a. bir halk hareketi, yahut bir cunta. Savaş istemeyen ordu mensuplarınca böyle bir şey yapılabilir mi?***

Şu ana kadar Saddam'ın bir suikasta kurban gidemeyecek kadar iyi korunduğunu biliyoruz. Ama zannediyorum Amerika Birleşik Devletleri'nin çıkarlarını tahdit eden bir ülke olmakta devam edecektir. O bakımdan Saddam'ın içten devrilmesi olayını ben Amerika Birleşik Devletleri'nin uğraşıp da başaramadığı bir olay olarak düşünüyorum.

- ***Uğraşsa yapar mı diyorsunuz?***

Belki, bir şey diyemiyorum ama uğraştığını sanmıyorum.

- ***Yani Amerika Birleşik Devletleri'nin işine savaş geliyor.***

Evet, buranın kendi kontrolünde bir ülke olmasını istiyor. Avrupa'nın, Avrupa'yla da kastettiğim Almanya ile Fransa'dır. Irak'ın bunların kontrolünde bir ülke olmasını istemiyor.

- ***Ama Avrupa da Amerika'ya destek veriyor.***

Hayır destek verdiğini söylemeyiniz.

- ***En azından karşı çıkmıyor.***

İşgal edilen bir ülkeye karşı olumsuz tavır almak herkesin görünen işlevidir.

- ***Yani Kuveyt'in işgaline mi?***

Evet, böyle bir durumda işgale tavır almak kaçınılmazdır ama ambargoyu delen firmalar alan firmalardır. Şu anda Saddam'ın bertaraf edilmesini engellemek isteyen ülkeler de Avrupa ülkeleridir. Mesela Fransa'nın bir teklifi var ki Saddam bir teklif getirse ancak böyle bir teklif getirirdi.

- ***Ne idi bu teklif?***

Şöyle diyorlardı: Irak, Kuveyt'ten çekilmeye söz versin, bir Ortadoğu konferansı toplansın, koşulları görüşsün. Bu tamamen işleri sürüncemede bırakacak bir yöntemdir, Saddam da ancak bunu isteyebilir.

- ***Şu anda, savaş hakkında bana çok ilginç bilgiler aktardınız. Siz bu bilgileri kişisel çabalarınız, istihbaratınız ile mi elde ettiniz, acaba MİT hükümete, size yaklaşık bilgiler aktarmış mıdır? Üstelik onların istihbarat kaynakları da sizden çok değişik ve yaygın. Örneğin; savaş olacak, olmayacak, olur ise şu sonuçları doğuracak gibi bilgiler Genelkurmay'a, hükümete verilmiş midir? Mit sağlıklı bir istihbarata ve teknolojiye sahip midir?***

Efendim şimdi tabii MİT'in haber alma kaynakları kişileri aşar ama olaylara bakış tarzı...

- ***Yani değerlendirilmesi mi?***

Evet, değerlendirilmesinin benimki ile aynı çizgide olacağı kanaatinde değilim. Çünkü biliyorsunuz ülke içerisindeki hareketleri, kötü kişileri, iyi kişilere bağlamak eğiliminde olan bir teşkilat. Dünya bakışında böyle olması kaçınılmazdır. O bakımdan öyle zannediyorum ki Millî İstihbarat Teşkilatı bu düzeyde bakmaktadır ve olayı Irak'ın Kuveyt'i işgali olarak yorumlamaktadır. Bölgesel çıkarları ile dünyanın bu bölge üzerindeki çıkarlarını nazarı itibara alan global bir değerlendirme yaptıkları inancında değilim, yani mikro bir bakış açısı içindeler.

- ***Yani değerlendirme olanakları var ama değerlendirme yanlışlıkları içinde olduğu için doğru bilgi aktaramıyorlar. Yani şartlandırılmış durumdalar...***

Evet. Bir de zannediyorum böyle değerlendirmelere alışık değiller. Personeli buna göre hazırlamışlardır. İçe yönelik, dışarıda da savaş çıkarsa efendim, "Nereyi vuralım, nereyi alalım?" gibi değerlendirme içinde olduklarını tahmin ediyorum.

- ***MİT ile ilgili olarak yaygın bir kontrgerilla iddiası vardır. Bu sizin döneminizde de vardı. Sizin olduğunuz dönemde kontrgerillada çalıştınız mı?***

Kontrgerilla ile hiçbir ilişkim olmadı. Ben daha ziyade tabiri caiz ise kalem efendisi olarak çalışıyordum. Zaten bu işleri de pek beceremem. Ben Millî İstihbarat Teşkilatı'nın bir kontrgerilla olarak çalıştığı kanaatinde değilim. Hatta şunu söyleyebilirim: Türkiye'de hiçbir kuruluş kontrgerilla olarak çalışmamıştır. Ancak bütün bu kurumların içerisinden alınmış, bu kurumların bilgisi dışında alınmış ve oluşturulmuş bir gücün olduğu kanaatindeyim. Kontrgerilla örgütü böyle kurulmuştur. Yani şunu söylemek istiyorum: Bir Özel Harp Dairesi personeli de görev almış olabilir. Ama ne Özel Harp Dairesi ne de MİT kontrgerilla değildir.

- ***Peki bunları kontrol eden kimdir?***

Bunları kontrol eden şüphesiz Amerika Birleşik Devletleri'dir. Tamamen onların kontrolündedir. Tabii Türkiye'de bunların alt birimleri vardır.

- ***Peki bunları Amerika'nın kontrol etmesine Türkiye'den izin veren makâm kimdir?***

İzin veren makâm olduğunu sanmıyorum. Mesela başbakanın bile bu konuda bilgi sahibi olduğu kanaatinde değilim.

- ***Peki o zaman bilgi sahibi olan kim, birilerinin olması gerek.***

Birisi vardır, ABD, doğrudan etkili, yetkili birisi ile temasa geçmiştir. İdeallerini, birbirlerinin düşüncelerini paylaşmışlardır ve çalışmaktadırlar.

- ***Şimdi bu böyle olunca devam eden bir sistem içinde etkili ve yetkili kişi devreden çıkmış olabilir ki bunlar en üst düzeyde kişiler değildir zannediyorum. Çünkü üsttekiler sürekli değişir, alttakiler kalıyor.***

  Alttakiler kendilerine sürekli bir baş mı buluyor?

Evet böyledir, istenilen yönde hareket edebilmelerini sağlayacak kişiler de vardır.

- ***Bir de biliyorsunuz, Türkiye'de artık yurt dışında bile konuşulan sistematik bir işkence vardır. Bundan mahkûm olan polisler olduğu gibi devletin resmî açıklamalarına göre ölen pek çok genç insan vardır. Bu işkenceler özellikle siyasî şubelerde yapılıyor ve görülen şudur ki siyasî şubeler, birimlerine yani emniyet müdürlüklerine, savcılıklarına bağlı olmaksızın çalışıyor. Oralardan bilgi almak bile olanak dışı. Bu kontrgerilla ile iş birliği hâlinde mi?***

Olabilir. Efendim şimdi şunu söyleyeyim, Türkiye'de işkence olduğu anlaşılıyor. İşkence kaynağı Türk toplumu değildir. Eskiden polislere Türkiye'nin itimadı vardı. Mesela, babalar yaramaz çocuklarını polise götürüp şöyle bir gözdağı verdirirdi. Polis de çocuğun gözünü korkutacak şekilde iki tane tokat atar gönderirdi. Bu da baba dayağından mahiyet itibarı ile son derece farklıdır ve aşağılayıcı bir olaydır. Bu bize dışarıdan gelmiştir. Bu Güney Amerika teknolojisi... Ve bu Türkiye için fevkalâde yıkıcı olmuştur, bunu size söyleyeyim. Bunun sebebi de şudur: Türkiye'de güvenlik güçleri istihbarat yapmadıkları için bilgi almayı kişilerin itiraflarına bağlamışlardır. Sonra bu itirafa bağlamak amacını da aşmış kişiyi cezalandırmak şekline dönüşmüştür. Fevkalâde vahim bir olaydır. İşkence ile bilgi alınmaz. Bir defa bu yanlış. İşkence ile siz istedi-

ğinizi söyletirsiniz. Onun bildiğini söyletemezsiniz. Ne söyletseniz işkence altında insanlar kabul ediyor. O bakımdan işkence yapan müesseseler bilgi açısından kaos içerisindedir. Onun dışında birçok vatansever insan ama sizin gibi düşünmeyen insan, yapılan işkencelerle ülkesine ve kurumlara düşman hâle getiriliyor.

- ***Çözüm nedir?***

Derhal işkencenin yasaklanması ve işkence yapanın kesin olarak cezalandırılması gerekir.

- ***Hâlbuki şimdi tam tersine işkence yapanların DGM'lerde yargılanmasını öngören bir tasarı hazırlanıyor.***

Bu yanlıştır, bunun faydası yoktur. Şöyle düşünülebilir, faydalıdır ama hoş görülmüyor deseler belki bu kadar üzerinde durulmaz ama faydası da yoktur. Türkiye'nin işkence nedeniyle kazandığı hiçbir şey yoktur. Sonuçta ne olmuştur? İstihbaratı bilmiyor Türkiye, Türkiye haber alamıyor. İhtiyacı da yok, birisinden şüphelenirsem, alır içeri döverim ve söyletirim. Fevkalâde vahim bir olaydır. Bunu kabul etmek lazımdır.

- ***Bunun herhalde bir yasayla düzenlenmesi lazım...***

Devletin yasaya ihtiyacı yok. Devletin yanlış olduğunu anlaması lazım. Kendine yarar getirmeyeceğini anlaması lazım. Gerçek budur. Yani Batı'da işkence sistematik olarak yoktur. Ama çok ender hâllerde vardır. Bir kişi vardır... Ve bu kişinin bilgisi son derece gereklidir ve bu bir tek kişiye uygulanır. Kimse farkına varmaz.

- ***Üstelik zannediyorum oradaki işkence fizikî değil daha çok psikolojik işkence.***

Evet, fiziksel değildir. Bir de onlar doğruyu öğrenmek için bu işi yaparlar. Onun söylediklerini bile kabul etmezler. Doğruyu öğrenmek isterler. Bizimkiler, itiraf etsin de ne söylerse söylesin derler.

- ***Siz işkencenin Güney Amerika ülkelerinden alındığını söylediniz. Amerika'nın bir katkısı yok mu?***

Amerikan teknolojisi tabii. Teknolojiyi getiren Amerika'dır.

- ***Siz de yurt dışında eğitim gördünüz mü?***

Hayır. Ben üniversite mezunu olarak gittim yurtdışına.

- ***Fakülte adına gittiniz, teşkilat adına değil öyle mi?***

Hayır, teşkilat adına gitmedim.

- ***Teşkilat adına genellikle gidiliyor. MİT mensupları yurt dışında eğitiliyor.***

Olabilir, Türkiye hiçbir şey bilmiyor galiba ki her şeyi dışarıdan öğrenmek istiyor. Dünyanın en eski ordusuyuz, fakat askerlik hakkında hiçbir şey bilmiyor, hepimiz dışarıda eğitiliyoruz... Ve insan bir şeyi bir kere öğrenir, biz sürekli öğreniyoruz.

- ***Siz geçmiş dönemde askerlik yaptınız. MİT'te çalıştınız, şimdi de öğretim görevlisisiniz. Sizce bu üç meslekten hangisi gönlünüze daha yakın.***

Efendim, ben bu üç meslek hakkında da olumsuz kanaatlere sahip değilim. Ama askerliğin bugün Türkiye'de uygulandığı gibi çakı gibi selam vermek, kayıtsız şartsız itaat şeklinde anlaşılmasından yana değilim. Ben ordumuzun sürekli disiplin eğitimi yaptığı-

nı, savaş eğitimi yapmadığını müşahede ediyorum. Ordu savaşmak içindir. İkincisi ordunun iç politika ile ilgilenmesine de karşıyım. Bu iki nedenle ordunun bu tavrını yadırgıyorum. Üçüncüsü bir istihbarat servisinin ülkenin varlığı için kesin zarurî olduğuna inanıyorum. İstihbarat mesleğinin çok büyük bir zekâya ihtiyaç gösterdiğine inanıyorum. Ama bizde istihbarat teşkilatı gizli bir polis gibi çalışıyor. Gizli polisten hiç yana olmadım açıkçası. Ama istihbarat teşkilatlarının devletin hayatî organlarından birisi olduğuna inanıyorum ve istihbarat mesleğine de sempati duyuyorum. Ama daha evvel söylediğim gibi Türkiye'de istihbarat kavramının dışında bir istihbarat kavramı olduğunu da söylemem lazım. Üniversitedeki mesleğimi seviyorum ve bu işi başardığıma inanıyorum. Üstelik isteyerek geldim, iktisatçı olmak istediğim için iktisatçı oldum. Bundan da çok memnunum, o bakımdan üçüne de sempati ile bakıyorum.

- ***Öğrenciler ile diyaloğunuz nasıl, sizi soruları ile sıkıştırdıkları oluyor mu?***

Öğrenciler ile çok iyi ilişkiler kurduğumu zannediyorum. Öğrencilerimin şüphesiz hepsi kimliğimi biliyor. Ama ben de saklamıyorum. Üstelik bunu isteyerek yaptığımı da söylüyorum. Yani ben bir cebir altında böyle bir yola tevessül etmedim. Ama öğrencilerimin hiçbiri bana bu nedenle olumsuz tavır takınmadılar, hiçbir tepki ile karşılaşmadım.

- ***Hobileriniz nelerdir? Meslekî uğraşılarınızın dışında.***

Yetişme şartları nedeni ile çok fazla imkânları olan bir insan olamadım, onun için hobilerim de olmadı. Çok düz bir insan telâkki edilebilirim. Bütün hayatım evimle işim arasında geçer.

• ***Evli misiniz?***

Evliyim, üç tane de çocuğum var. Evimle işim arasında geçer günüm. Genellikle ya iktisatla uğraşırım ya da siyasetle. Başka mesela deniz kenarında bir tatil geçirmeyi bile bilmiyorum.

• ***Gitmiyor musunuz?***

Gidiyorum da çocuklarla beraber. Onlar denize giriyor. Ben de bir kenarda kitap okuyorum ki bunu kendimin büyük bir eksikliği olarak görüyorum.

• ***Siyasetten kopmanız akademik kariyeri olan bir insanın doğal tavrıdır. Ama bizde bu böyle kabul edilmiyor. Bizim üniversitelerde öğretim üyeleri kendilerini siyasetten soyutluyorlar.***

Doğru, soyutluyorlar.

• ***Üniversitenin siyasetle çok yakından ilgilenmesi gerekmiyor mu?***

Gerekiyor ama bu siyaset siyasî partilerle özdeşleştiriliyor. İlginç olarak şunu söyleyeyim ki benim hiçbir siyasî parti ile ilişkim yoktur. Mesela bir işim olsa yaptırabileceğim hiç kimseyi tanımam, hiç kimse de beni tanımaz.

• ***Parti ile ilişki değil demek siyasetle ilgilenmek.***

Değil tabii.

• ***Sayın Turgut Özal cumhurbaşkanı seçildikten sonra âdeta başbakan gibi hareket etmeye başladı. Özellikle Körfez Krizi'nde de Türkiye adına söylenen tüm sözler***

ona ait, Bush ile özel görüşmeleri, Saddam aleyhindeki sözleri, savaş ile ilgili yorumları cumhurbaşkanlığı tarafsızlığının ötesinde ve kendisini hâlen başbakan ya da başkan gibi görmesinden kaynaklanıyor. Siz bunu nasıl değerlendiriyorsunuz?

Efendim bunun iki yanı var: Birincisi hukukî açıdan, sistemimiz açısından doğru olup olmadığı meselesi, ikincisi etkin olup olmadığı sorunu. Ben etkinlik açısından doğru buluyorum hareketini.

Yani gerçekte bu siyasetin önderi, bu politikanın önderi Turgut Özal'dır. O bakımdan Turgut Özal'ın bu politikayı yürütmesinde de yarar vardır. Ama meselenin hukuksal olarak olumsuzluklarını da görüyorum. Bu benim ilgi alanımın dışında. Çünkü ben meseleyi sadece siyasî etkinlik açısından değerlendiriyorum.

- ***Yani bu şahsî politika ile Meclis atlanmış olmuyor mu?***

Oluyor. Onda hiç şüphe yok. Ama Meclis'in yapısı da öyle. Yani Meclis aslında teker teker siyasî güçlerin toplanmasından meydana gelmiş bir Meclis değil. Yukarıdaki bir siyasî gücün adeta tayin ettiği bir Meclis, o bakımdan olayın böyle cereyan etmesi anormal değil.

- ***Amerika'da başkanlık sistemi var ama Bush gene de Kongre'den savaş izni alıyor.***

O doğrudur ama, Amerika'daki kongre üyeleri aslında kendi başlarına bir siyasî güce sahiptirler. Ve taban destekleri vardır. Oysa Türkiye'deki milletvekillerinin hiçbirinin taban gücü yoktur. Birisi partiden ayrıldığı zaman beş oy alamaz. Partiyi yönlendiren kimse, oylar onun gücü ile alınıyor. O zaman kendi başlarına bir hareket

ortaya koymaları mümkün olmuyor. Yapısı nedeniyle öyle bu. Bundan sonraki meclislerde belki değişiklik olabilir.

- ***Yani başkanlık sistemine gidilirse mi demek istiyorsunuz?***

Hayır, yani bundan sonraki seçimlerde belki tabanla ilişki kurulabilirse.

- ***Nasıl kurulabilir?***

Bu Türkiye'nin gelişmesi ile ilgili bir olaydır. Bunu oturup bir kişinin davranışlarına bağlayamayız. Gerçekten de siyasî partiler adayları tayin ediyorlar, halk da tayin edilenleri tasvip ediyor. Tersi olsaydı, eğer halk seçseydi, bugünkü durum olmazdı.

Çünkü milletvekili halktan gücünü alacaktı, şimdi böyle bir şey yok. Bu bütün partiler için geçerli. Yani Doğru Yol Partisi'nde de mesela Süleyman Demirel dışında bir siyasî hareket oluşturmak mümkün değil. Belki SHP biraz daha farklıdır.

- ***Savaş çıkarsa ki siz çıkacağına inanıyorsunuz ne kadar sürer acaba?***

Çok kısa süreceğine inanıyorum. Eğer mesele Irak'la olan savaşsa. Ama Irak'la olan savaş bittikten sonra, mesele çözülmeyecektir. Çünkü bu Ortadoğu'daki siyasî güçlerin yeniden belirlenmesi sürecidir. Zaman alır ve muhtemelen savaş sınırlarını veya siyasî operasyonlar sınırlarını genişletebilir.

- ***Türkiye'nin ne çıkarı olabilir bu savaştan?***

Türkiye'nin bu savaşla ilgili olarak değil ama genel olarak konumunda büyük bir iyileşme bizim idaremiz dışında konumu-

muzdan kaynaklanıyor. Olayı şöyle görüyorum: Türkiye 1299'dan beri, yani Osmanlı'nın kuruluşundan bu yana konjonktür olarak en şanslı dönemini yaşıyor.

- ***Nedir bu şansı?***

Şundan kaynaklanıyor: Sovyetler Birliği artık Rusya hâline dönüşüyor, dönüştüğü ölçüde de küçülecektir. Burada yeni bir güç oluşacaktır. Bu oluşacak güç açısından en şanslı ülke Türkiye'dir.

Mesela şunu görüyorum, Sovyetler Birliği çekildikçe, çekildiği bölgelerde meydana gelebilecek boşlukların bir süper güç tarafından doldurulmasını arzu etmiyor. Onun yerine bu boşlukların Türkiye tarafından doldurulmasını arzu ediyor.

Çünkü Türkiye kendisi için uzun vadeli bir tehlike oluşturmayacaktır. Bunun dışında Avrupa güçlendiği ölçüde Amerika Birleşik Devletleri Avrupa'yı rakibi olarak görüyor ve kendisi ile iş birliği yapacak bir gücün Ortadoğu'da bulunmamasını istiyor. Yoksa bizim çabalarımızın sonucu değil. Körfez krizi çıksa ya da çıkmasa ki buna benzer krizler olacaktır, Türkiye'nin bu bölgedeki etkinliği artar.

- ***Yani Sovyetler Birliği'ndeki birtakım cumhuriyetlerde Türkiye söz sahibi olacak mı?***

Evet ekonomik ilişkiler kurar.

- ***Yani oraya gidip oturmak değil, sıcak ilişkiler, ekonomik, kültürel ilişkiler.***

Evet, ben zaten toprak işgaline karşıyım. Son derece kötü bir şey. Türkiye'nin de bu fırsatları şövenistçe kullanmasını istemem. Aynı şekilde Bulgaristan ve Romanya üzerinde Sovyet hakimiyeti azaldıkça, buraya yeni bir güç sızacaktır.

Bunun bir süper güç olmasını Rusya da istemiyor Amerika da. O hâlde Türkiye'nin buralarda ekonomik açıdan yayılmasında iki güç açısından da sakınca yoktur, bu da bizi rahatlatır.

Orta Asya'daki Türk cumhuriyetlerine yayılmak için İran'ı arzu etmiyorlar, çünkü dinsel bir potansiyeldir. Süper güç de buralara gidemeyeceğine göre çünkü Rusya'nın yumuşak karnıdır, ekonomik açıdan Türkiye'ye dönüktür. Türkiye bundan faydalanacaktır. Türkiye siyasî açıdan etkinliğini arttıracaktır ister istemez.

- ***Türkiye'deki siyasal liderlerden hangisi Körfez sorununa en doğru yaklaştı?***

Körfez sorununa doğru yaklaşan şüphesiz Turgut Özal'dır.

- ***Yani yapılması gereken bu muydu?***

Evet, buydu.

- ***Peki bunun faturası ekonomik açıdan yukarıda anlatıldığı gibi çıkacak. Ama savaşın faturası ne olacak, biz savaşa girmez miyiz?***

Biz savaşa girebiliriz. Ama şu vardır, savaş yapmamak esastır diye kural yoktur. Gerektiği anda yapmak vardır. Gireceğimiz savaşın gereksizliği iddia edilebilir. İddia böyle olmalıdır ama kategorik olarak savaş yapılmaz diye bir kural koymamak lazımdır. Ben bu savaşın kaldı ki Türkiye açısından çok büyük riskler taşıdığı kanaatinde değilim. Çünkü olayda yıkılmak istenen güç Türkiye değil, Irak'tır. Irak'ın gücü de Türkiye'yi yıkmaya yetmez. Hep şunu söylüyorum: Türkiye eğer savaşacaksa bundan daha ucuz bir savaş bulamaz.

- ***Ama karşılığında alacak çok ve Turgut Özal'ın Körfez politikasını onaylıyorum diyorsunuz.***

Ben problemlerin sloganlarla çözülmesine karşıyım. Bir söz bana çok anlamsız geliyor. "Komşularınızla iyi geçinin." sözü aslında bu söz bir arkadaşıma aittir; insanlar komşuları ile savaşırlar. Bütün dünyada savaşan komşulardır.

Kaldı ki komşularımızla iyi geçinecek isek niye Sovyetlerle yıllardır hasımız. Bununla bu politikaları eleştirmiyorum ama sloganların yanlış olduğunu söylüyorum. Bunun dışında savaşa kategorik olarak hayır demek mümkün değil. O zaman orduları niye besliyoruz? Bir de şunu söylemek istiyorum, deniyor ki biz saldırıya uğrarsak savaşırız.

Saldırgan sizi yeneceğine dair bir kanaate sahiptir ki onun için saldırır. Zaten size saldırılmışsa sizin şansınız azdır. İnsanlar pekâlâ bir saldırıya uğramadan da ileride olacak bir saldırı ihtimalini bertaraf etmek için de savaşabilirler. O bakımdan sloganların her zaman doğru olmayacağı kanaatindeyim. Bu kanaatimin ne kadar doğru olduğunu da kısa zaman içinde göreceğiz zaten... Çünkü savaş davulları dünyanın her yerinde çalınıyor.

13. Bölüm

ÖZAL'IN ORTADOĞU POLİTİKASI BAŞARILI

TÜRKİYE GAZATESİ - 28 NİSAN 1991

- ***Sayın Mahir Kaynak, emekli MİT mensubusunuz. Halen de üniversitede öğretim üyesisiniz. Bu sıfatla önce güncel bir konuyu tepeden inme soracağım. Irak sınırımızda Kürtler için Filistin kampları türünde organizasyonlar var. Bu gidiş bağımsız Kürdistan'a bir gidiş midir?***

Efendim bilindiği gibi Körfez Savaşı'nda ABD hiç beklenilmeyen bir anda savaşı durdurdu. Durdururken de Saddam aleyhtarlarını kışkırttı. Akabinde ABD Irak'a yönetime karşı ayaklanmalara destek de vermedi. Bilakis Saddam'ın bunları ezmesine göz yumdu. Tabii bunlar tesadüfî hadiseler değil bilakis politikaların uygulamaya konulmasıdır. Yani, ABD, başlangıçta Irak'taki Şiileri ezdirmiştir.

- ***Yani ABD Ortadoğu'da Şii kuşağına karşı Saddam'ı kullanmıştır.***

Evet kullanmıştır. Saddam sanki ABD askeriymiş gibi, savaş sonrası dalgalanmaları çatışmaları şöyle değerlendirmek gerek. Kuzeyde Kürtlerin yaşadığı bölge ile alakalı olarak üç safha müşahede ediyoruz. Birinci safhada Irak'ın kuzeyi, savaş sonrasında Kürtlerin kontrolünde bir görüntü veriyor ve başlangıçta ABD, Saddam yönetiminin buraya müdahalesini engelliyor, uçaklarını ,helikopterini düşürüyor. Bu arada ABD birden politika değiştiriyor ve de Saddam'ın kuvvetlerinin Kürtleri ezmesine izin veriliyor, Kürtler de dağlara ve sınırlara çekiliyor. Burada ABD, iki politikasıyla çelişiyor. Üçüncü safhada ikinci durumla çelişen yeni bir durum ortaya çıkıyor. Kürtler korumaya alınıyor. Saddam'a yeni baskı yapılıyor. Şimdi ben şu soruyu soruyorum. ABD neden Kürtlerin bölgeye hâkim olduğu dönemde onlara yardım etmedi de şimdi yardım ediyor?

- ***Sizce neden?***

Ben burada mevcut tabloda Türkiye'nin çok kârlı çıktığını söylemek durumundayım. Zira, Kürtlerin başlangıçta, iddia edeceği haklar çok geniş çerçevede olurdu ve zannediyorum, bu iddialar Türkiye içerisindeki bölgeye kadar yayılırdı. Oysa, şimdi tamamıyla mağlup olmuş, liderlerinin prestiji kalmamış bir Kürt tablosuyla karşı karşıyayız. Dolayısı ile bu tabloda, verildiği ile yetinecekler. Bu noktada sayın Özal'ı kutlamak gerek. Zira, sayın Özal bunları baştan görmüştür ve ona göre hareket etmiş, stratejilerini uygulamıştır.

- ***Yani öyle veya böyle bağımsız Kürt devletine gidiş başlamıştır ancak kontrollü güdümlü bağımsız bir Kürdistan diyorsunuz.***

Özerklik şu ya da bu. Bağımsızlık süreci başlamıştır. Bu devlet, hak edildiği için değil, ihsan edildiği için kurulacak. Bu devletin kuruluş şartları ve bunlar üzerindeki ipotekler de onları himaye edenler tarafından tesis edilecek. Bu ipoteklerin, ben Türkiye'nin lehinde olacağını tahmin ediyorum.

- ***Sayın Kaynak, PKK Kuzey Irak'taki Kürtler'le çatışıyor görüntüsü veriyor. En azından beraber değiller. İkisinin de davası Kürdistan değil mi?***

Efendim... PKK, başlangıçta Almanya ve Fransa tarafından desteklendi. PKK hareketi doğrudan doğruya Türkiye'deki Kürtlere yönelik bir hareket. Gelişmelerle beraber PKK'nın yapabileceği bir şey yok. Hükümetle ya da Özal'la uzlaşacaktır.

- ***Ne tür bir uzlaşma?***

Bir nevi ateşkes. Ortadoğu'da Kürtler için öngörülen, aslında Türkiye'nin âdeta empoze ettiği şartları PKK kabul edecektir. Kuzey Irak'ta kurulacak ve Türkiye'den hak iddia etmeyen bir devlet, PKK'yı dolaylı olarak sıfırlar. PKK bunu görür ve uzlaşır. Ayrıca, bu devletin hayat borusu da Türkiye'den geçecek.

- ***Peki Irak'taki Türkmenler? Onları zikreden yok.***

Kürt oluşumu, Irak'ta Türkmenlerin de federal bir devlet kurmasına imkân tanıyacak. Burada şunun altını çizeyim. Gerek Kürtlerin gerek Türklerin bağımsızlığı federatif olarak şekillenecek. Yani, Irak şeklen var olacak.

- ***Irak'taki Türkmenleri biraz ihmal etmedik mi?***

Akıllı politikadır bu... Şimdi çıkıp desek, Kürtler'le beraber Türkmenler de eziliyor, bağımsızlık onların da hakkı dersek, Batı

bundan ürker, korkar, yanaşmaz buna... Ama şimdi işler iyiye gidiyor. Kürt meselesiyle Türkmenler de federatif bağımsızlığa koşuyor. Türkiye burada da çok akıllı davranmıştır.

- ***CIA Saddam'ı neden deviremiyor?***

Saddam, ABD politika ve çıkarlarının figüranı olarak kullanılıyor. Bu kullanma bitti mi, o da gidecek. Demokratik federatif bir yapı da oluşacak, ABD'nin Kafkasya senaryolarından söz ediliyor. Azerbaycan sonrasında Gürcistan ve Ermenistan'daki gelişmeler malûm. Ermeniler merkezî hükümetle bağlarını kopardı.

- ***Bu arada ABD Moskova'ya Ermeni kökenli bir büyükelçi atıyor. Bunları yorumlamanız?***

Ben, ABD'nin Sovyetler'deki azınlıkları kışkırttığı görüşüne katılmıyorum. Kışkırtsa çok daha farklı tablolar olurdu. ABD ve SSCB glastnost ve perestorika sonrasında kışkırtmamam konusunda anlaştılar. ABD şu an kendine Batı'dan Japonya'dan Sovyetler'i çıkarları için daha yakın görüyor. Yani ABD-SSCB Türkiye bir yanda, Batı bir yanda. Efendim diyeceksiniz, din ya da ekonomik faktörler. Birin hiç önemi yok. Dünya savaşlarına bakın. Hristiyanlar birbirine saldırdı... Hadise ekonomik... Bunun için de ABD gelişmiş Almanya, Avrupa ya da Japonya'nın yerine SSCB'yi ve Türkiye'yi tercih edecek...

- ***Sovyetler açısından Pan-Türkizm bir tehdit değil mi?***

Hadise ekonomik. Bunu bütün dünya gibi Sovyetler de görüyor. Ruslar'da Pan Türkizm korkusu olsa, Türk cumhuriyetlerini bize açarlar mıydı? Karadeniz Ekonomik İş Birliği olayında Sovyetler'in yaklaşımı hadisenin iktisadî olarak değerlendirildiğini alenen teyit ediyor.

- ***Peki, Ermenistan, içeriye Türk kökeninden gelenler arasında sıkışmış bir Batı menşeli millet. Yayılmacılığı gündeme gelebilir mi?***

Ermenistan hadisesi glasnost öncesinde Batı'nın Sovyetler'e karşı kullandığı konulardan biriydi. Bir de Batı'da, ABD'de vs. Ermeni menşeli insanlar var. Bunların da katkıları oldu. Yoksa onun ötelerinde bizim telaşlandığımız kadar, Ermeni İmparatorluğu vs.ler hiçbir devletin politikası hâline gelmedi. Şimdi, Türkiye'den nasıl toprak talep edip de imparatorluğu yayarlar? Nüfus yapısı bellidir. Dolayısıyla böyle bir şey de yok. Şimdi Türkiye, Ermenistan'la sağlıklı ilişkiler kuruyor. Büyükelçisini gönderdi. Bunlar uzun ve keskin talep ya da beklentilerin olmadığını teyit ediyor ve oldukça da güzel. Burada sadece nüans olarak Azerileri gözönünde bulundurmak da lazım ve ona göre akıllıca diyaloglara girmek gerek.

- ***Sayın Kaynak, başka bir konuya girmek istiyorum. Siz uzun süre MİT'te çalıştınız. Şu andaki MİT müsteşarımız Sayın Teoman Koman Paşa ABD'de. Orada CİA ve NATO üyesi ülkelerin istihbarat başkanlarıyla görüşecek. Bu tür toplantılar eskiden olsa Sovyet ve komünizm tehdidi için buluştular derdik. Oysa şimdi böyle bir şey yok. Ne konuşulur sizce bu toplantılarda?***

Bütün dünyadaki istihbarat servisleri, kendi aralarında iş birliği içinde bulundukları ülkelerin istihbarat teşkilatlarıyla istihbarat alışverişinde bulunurlar. Bu bakımdan bu tür toplantılar çok doğaldır. Fakat bugüne kadar Türk toplumuna bu bilgiler verilmediği için sürpriz teşkil etmiş olabilir. İstihbarat teşkilatlarının, diğer ülkelerle temasları olabilir. Karşılıklı yardım olabilir, bu çok tabii...

- ***Sayın Kaynak, her ülkenin haber alma, istihbarat toplama teşkilatları var. Bizde MİT, ABD'de CIA, Sovyetler'de KGB, İsrail'de MOSSAD gibi... Bunlar hangi gayeler için çalışırlar?***

Dünyada istihbarat servisleri, iki ayrı istikamette çalışmaktadırlar. Birincisi, doğrudan doğruya ülkenin çıkarlarını kollamaktır. Yabancıların, ülkesindeki operasyonlarını engeller ya da yabancı ülkeler içinde operasyonlar yapar. Ülke içindeki ideolojik ya da sosyal olaylarla uğraşmazlar. Sadece ülke içine yabancıların müdahalesini engellerler. Batıdaki istihbarat örgütleri bu konumdadır.

İkinci tür istihbarat servisleri rejimi korumakla mükelleftir. Buna örnek geçmişte KGB, Savak ve bizim MİT'tir. Türkiye'de MİT'in görevi cumhuriyeti korumak ve kollamaktır. Bu kollama değişik şekillerde olur.

- ***MİT başbakanlığa bağlı bir kuruluştur. Ordu ve genelkurmayla ilişkisi nedir?***

Şu an için söyleyeyim. Başında korgeneral var. Dolayısı ile paşanın orduyla, genelkurmayla birinci derecede ilgili olması gerekmez mi? Bunu şeklen söylüyorum... İlave ediyorum. MİT'te uzun süre çalışan biri olarak MİT eşittir genelkurmay diyorum; oraya bağlı diyorum. Türkiye'de cumhuriyetten beri ordu genel hatlarıyla bütün stratejileri belirleyen, rejimi belirleyen bir konumdadır. Siyasî iktidarlar, ordunun belirlediği alanlarda kalmak zorundadırlar.

- ***Bir ara MİT'te sivilleşme konusu gündeme getirilmişti. Akabinde de ünlü MİT raporları kamuoyuna sızdırılmıştı. Bunlar arasında bir bağ var mı?***

Elbette var. Siyasî iktidar MİT'i sivil bir konuma getirmek istiyordu. Dolayısıyla iç çatışma sonucu bu raporlar kamuoyuna sızdırıldı.

- ***Sayın Kaynak, MİT'te raporlar, dosyalar tanzim ediliyor mu, insanlar, müesseseler adım adım izleniyor mu?***

Öyle büyük bir izleme söz konusu değil. Şimdi şu insanlar izlenir, bu insanlar izlenmez diye bir şey yok. Yalnız, rejimi tehdit edecek davranışlarda bulunanlar, elbette izlenirler, takip edilirler.

- ***Efendim. Son sorum emekli MİT mensubu olarak avantajlarınız ve dezavantajlarınız neler?***

Hiçbir avantaj yok. Dezavantaj çok. MİT mensubu olarak bilindiğinizde dolaşmak bile zor. MİT emeklisine kimse yardım etmez, MİT'ten sağcı korkar, solcu korkar, millet korkar, en önemlisi Türk devleti bile MİT'ten korkuyor. Benim, kendi zamanlarında hizmet ettiklerim bile benimle diyalogdan, konuşmaktan korkuyor. Hâlbuki ben ve MİT'te çalışmış ve çalışan arkadaşlarımın tek gayesi, bize verilen görevi yapmaktır. Devletin adına bu görevi yapmaktır...

- ***Teşekkür ederim.***

14. Bölüm

OPERASYONDAKİ MİT-CIA İLİŞKİSİ

ZAMAN GAZETESİ - 17 TEMMUZ 1991

- ***Son yapılan operasyonlar kamuoyunda birçok soruyu gündeme getirdi. Sizce sorulması gereken soru nedir?***

Bence sorunun şöyle sorulması lazım: "Acaba bu terör yuvaları daha önceden biliniyor muydu, yoksa ABD'den ya da başka bir servisten bilgi mi aldılar?" Bence sorulması gerek soru bu.

- ***CIA mı?***

Evet. Amerikan Gizli Örgütü'nden aldınız? Şu açıdan söylüyorum bir başka ülkenin ihbarı ile bu operasyonlar yapıldıysa, Türkiye'nin güvenlik örgütleri açısından bu bir başarı telâkki edilemez. Yarın, haber vermezlerse yıllarca biz terörle, teröristlerle içiçe yaşarız. Bu sorunun cevabını açıkça samimiyetle dürüstçe vermelerinde fayda var. Türkiye'nin terör konusunda nerede olduğunu ancak böyle anlamak mümkün.

- ***Son operasyonlar Koman'ın sözlerini tekzip etti mi?***

Milli İstihbarat Teşkilatı Müsteşarı Teoman Koman o sözlerini söylerken samimiyetle Türkiye'de bir İslamî terör olacağına inanıyor idi. Açıkça söyleyeyim: Türkiye'de MİT müsteşarları da basındaki, genel kamuoyundaki havadan farklı bir şey düşünmez. 12 Eylül'den önce de böyleydi, sonra da böyledir. Genel havaya bakın MİT'in ne düşündüğünü anlarsınız.

Gazeteler ne yazıyorsa, genel hava ne ise aslında MİT'in Türkiye'ye bakışı da odur. Zaten bizim itiraz ettiğimiz konu da odur. Diyoruz ki Millî İstihbarat Teşkilatı ülkede yayılmak istenen havaya uygun bir tavır alamaz. İşin gerçeğini öğrenmek zorundadır. Oysa genel havaya uygun konuşmak, Türkiye'nin yöneticileri açısından, bürokratlar açısından son derece elverişlidir. Çünkü bütün dünya böyle istiyor, siz de öyle konuşuyorsunuz ve hiçbir şekilde sıkıntıya girmiyorsunuz.

- ***Bu bir siyasî tavır mı?***

Şunu söylemek istiyorum: zaten genel havayı bilmeyen bir adamın böyle bir yerde bulunması da son derece zor. O günkü koşullara ayak uydurmak zorundadır. Kaldı ki, teşkilatın onun dışında bir değerlendirmesi olduğuna da inanmıyorum. Yani samimi olarak ne düşünüyorlarsa onu söylüyorlar.

- ***MİT-polis operasyonları MİT müsteşarını yanıltı. Bu durumda Müsteşar Koman ne yapmalı?***

Diyelim ki Koman bu sözlerini tashih etti ve bundan sonra hata yapmayacağı anlamına gelmez. Bundan sonra da teşkilatın bütün değerlendirmesi Türkiye'de basındaki genel hava ne ise o istikamette olacaktır.

- ***MİT'i gazeteler mi yönlendiriyor, bunu söyleyebilir miyiz?***

Şunu söylemek istiyorum: bunlar isteyerek bilerek kötülük olsun diye bunu yapmıyorlar. Güçleri bu kadar. Dünyaya bakışları bu kadar, değerlendirmeleri bu kadar.

- ***Son operasyonlar için uygun zaman kollandığı söyleniyor.***

Ben bu operasyonların daha evvel neden yapılmadığı sorusunun cevabını şöyle veriyorum: Devlet bu örgütlerin yerlerini biliyordu ve uygun zaman arıyordu. Ben bu şekildeki değerlendirmelere katılmıyorum. Daha evvel güvenlik güçlerinin üzerinde ciddi baskılar vardı. Devlet başarıya susamıştır. O zaman eğer bunlardan bir tekini bilselerdi gider yakalarlardı veya tasfiye ederlerdi. Ben bunun dışarıdan bir ihbarla öğrenildiği kanaatindeyim. Devlet bu konuda açıklama yapmalıdır. Belki yanılıyorum. O zaman yanıldığını söylemeliler. Biz kendi imkânlarımızla bunu bulduk demeliler. Şunu söyleyeyim, operasyonun başlangıcında dışarıdan gelen militanlardan bahsedildi. Bizim teşkilatımız dışarıdan gelen bir militanı tespit etmek yeteneğine sahip değildir. Bir tesadüf olmuş olabilir. Ona bir şey diyemem. Bu tesadüfler ki -buna Allah'ın operasyonu diyorlar- bu tesadüflerin arkasında da birtakım kasıt bulunduğunu kabul etmek lazım. Yani ben herhangi bir devlet kuruluşunu gözden düşürmek istemiyorum. Açıkça kanaatimi samimi olarak söylüyorum. Zaten eğer devlet bunları tespit edebiliyor bundan sadece zevk duyarım. Ama eğer bu operasyonlar bizim gücümüz dışında bir etki ile yapılmışsa, terör konusunda bizim ulaştığımız herhangi bir merhale yoktur ve dışarıdan herhangi bir yardım almadan terörü önlememiz mümkün değildir. Devletimiz dışarıdan yardım almadan bu örgütleri tespit edecek güce ulaşma-

lıdır. Şunu da görmek lazım: tasfiyelerin ardından böyle bir başarı, yeni kadronun çok mükemmel olduğunu, eskinin de çok beceriksiz olduğu intibaını da oluşturmaktadır. Bu çok yapılır. Belirli bir kadroyu başarıya ulaştırmak için bu yapılır. Bunun çaresi de yoktur. Yeni kadroyu başarılı, eskileri de başarısız kabul etmekten başka kamuoyu açısından yapılabilecek hiçbir şey yoktur.

Böyle bir başarıyı eski kadroya da bahşedebilirlerdi. Ben asıl başarının sebebini öğrenmek istiyorum. Biz miyiz başarılı olan yoksa bir dış güç mü?

15. Bölüm

İSLAMÎ TERÖR OYUNU TUTMADI

YENİ ASYA GAZETESİ / 1-5 AĞUSTOS 1991

Eski MİT mensubu ve istihbarat uzmanı Prof. Dr. Mahir Kaynak'la Ankara'daki mütevazı evinde görüştük.

"Terör kaynakları, hedefleri, 'infazlar', faili meçhul cinayetler, güneydoğudaki olaylar, PKK, gizli servis mücadeleleri, provokasyonlar, Türkiye'ye Ortadoğu'da biçilen yeni rol" başlıkları, sohbetimizin ana mevzularını teşkil ediyor.

Kaynak bu mevzularda oldukça enteresan tahlillerde bulunurken, Türkiye üzerinde ABD ve Batı'nın müthiş bir menfaat çatışması içerisinde bulunduğuna dikkat çekiyor. Türkiye de İngiltere gibi milletlerarası 'etkin bir siyaset' güdebilir mi? "Evet güdebilir." diyor Kaynak ve ilave ediyor, "Eğer Türkiye devlet yapısını rayına oturtursa dünyada en az İngiltere kadar etkili bir role sahip olabilir." İngiltere'nin bugünkü siyasetindeki tutarlılığını da asırlardır muhafaza edilen devlet geleneği ile izah ediyor.

Prof. Kaynak, güneydoğuda devletin tatbik ettiği askerî tedbirleri oldukça yanlış buluyor ve değişik çözüm tekliflerin-

de bulunuyor. Ona göre bu bir "akıl" işi ve örgüt çökertme operasyonu ise halkın içinde velvele ile değil de 'gizlice' ve yıldırım süratinde yapılmalı...

Oldukça hassas mevzularda cesurca konuşan Kaynak 'fincancı katırlarını' ürkütmekten çekinmiyor. İlgiyle okuyacağınızı tahmin ettiğimiz sohbetin sonunda gülerek "Yahu bu adam da çok konuşmaya başladı. Yeter artık sussun! deyip bizi de susturabilirler!" diyerek söylediklerinin samimi olduğunu ilave etmeyi de ihmal etmiyor.

Prof. Dr. Mahir Kaynak'la yaptığımız sohbetimiz şöyle:

- ***Efendim, terör konusu son bir buçuk yıldır Türkiye'de aktüelliğini koruyor. Bahriye Üçok'un, Muammer Aksoy'un bilhassa da Turan Dursun'un öldürülmesinden sonra gözler İslamî kesime çevrilmeye çalışılırken, siz, bunun bir şaşırtmaca olduğunu açıklamış ve dikkatleri çekmiştiniz. Türkiye'de ise sıcaklık gitgide artıyor. Bu sıcaklığın sonu nereye gidecek?***

Efendim evvelâ bu İslamî tehdidin mahiyeti üzerinde bir uzlaşmaya varalım. Biliyorsunuz, İslamî terörden söz edildiği zaman Türkiye'deki bütün gazeteler çok kısa sürede Türkiye'nin bir İslam devleti hâline dönüşeceğini ve şeriat düzeninin kurulacağını iddia ediyorlardı. Oysa çok kısa bir süre geçmesine rağmen ANAP Kongresi esnasında milliyetçi-muhafazakâr dediğimiz, esas itibarıyla dinci kişilerin hiçbir güçlerinin, hiçbir ehemmiyetlerinin olmadığı ve de bunların bertaraf edilebilmelerinin mümkün olduğu yine aynı kaynaklar tarafından söylendi.

O zaman çok açık olarak şunu söylemek istiyorum. Bir siyasî güç üç ayda beş ayda kaybolmaz veya birden bire ortaya çıkmaz. İs-

lamcı güçleri abartanlar aslında yalan söylüyorlar. Yani, üç ay evvel 'Çok tehlikeli, çok güçlü.' dediler, üç ay sonra ise 'Bunların hiçbir gücü yok ve bunları bertaraf etmek de mümkün.' dediler.

Bu bakımdan şunu söylemek istiyorum. Türkiye'de gazeteler veya kitle haberleşme araçları bir tehlikenin varlığından bahsettikleri zaman aslında bu, 'gerçek bir demokratız' diyen her ülkede bilinir. Onun için Türkiye'de İslam'ın gelişmesi çok doğal.

Yapmak istedikleri şey bu tabii. Gelişmeyi sanki anormal bir gelişmeymiş gibi gösterip ve de bunun ucuna bir terör takıp o suretle Türkiye'de İslamcılara karşı bir tavır aldırmaktı. Bu tavrın arkasında da siyasî nedenler vardı. Siyasî nedenleri şöyle analiz edebiliriz: Esas İslamcı kesimin önemli bir kısmı ANAP'ı destekledikleri için Türk ordusuna karşı ANAP'ı anti Atatürkçü, Atatürk aleyhtarı bir partiymiş gibi göstermek ve bertaraf ettirmek istiyorlar. Yoksa şunu söyleyebilirim, bir askerî müdahale bile olsaydı, İslamcılar üzerinde büyük bir baskı olmazdı. Çünkü, onlar da biliyorlar ki bugün Türkiye'deki İslamcı gelişim normal bir gelişimdir.

- ***Efendim, bu krizlerle basın veya o etkin güçler dediğimiz kesim acaba kendi gücünü denemek maksadıyla mı krizi en yüksek noktada tutmaya çalışmıştı?***

Değil efendim, oradaki şey ANAP'ı orduya ihbar etmektir. Ben şunu biliyorum, Türk siyasî hayatında çok uzun zamandır müşahedelerim var. Aslında zannettiğiniz gibi irtica tehlikesi bazı çevrelere göre bugün başlamamıştır. Ben çocukluğumdan beri Türkiye'de zaman zaman irtica tehlikesinin ileri sürüldüğünü biliyorum. Mesela, Demokrat Parti'ye irticayı koruduğu için ithamlar yağdırılmıştır. Adalet Partisi böyle bir ithamla bölünmüştür. 41'ler olayının arkasında o vardır. Demirel üzerinde büyük baskı yapıldı.

İslamî Terör Oyunu Tutmadı

Yani irtica tehlikesi Türkiye'de dinin geniş halk kitleleri üzerinde etkili olmadığı zamanlarda da vardı. Eskiden şunu görürdük, Eminönü Camii'nin önünden geçen üç tane çarşaflı kadın Türkiye'deki irticanın bir sembolü hâline getirilirdi ve bu gazetelerde basılırdı. O bakımdan şunu söylemek istiyorum. Türkiye'de dincilik gelişsin veya gelişmesin, bu bir tehdit olarak arada sırada öne sürülür.

Buradaki amaç Türkiye'deki dinci gelişmeyi engellemek değildir. Sadece Atatürkçü dediğimiz kesimleri Türkiye'deki muhafazakâr dediğiniz kitlenin üzerine kışkırtmak amacına yöneliktir.

Bu şu ana kadar, son ana kadar hep başarılı olmuştur. Yani, eskiden bir Ticani lafı vardı. Onlar gider bir Atatürk heykeli kırarlardı, ondan sona da bütün dinci hareketler baskı altına alınırdı. Birtakım insanlar, namaz kılanlar, hapse atılırdı. Yani, bunlar çok doğaldı. Ama son oyunda dinciler çok basiretli davranmışlardır ve hepsi ittifak hâlinde terörle herhangi bir ilişkileri ve ihtiyaçları olmadığını ve bunun bir provokasyon olduğunu söylediler. O bakımdan bu oyundan vazgeçildi.

Ve de görüyorsunuz şimdi Türkiye'ye yönelik tehlike birdenbire irtica olmaktan çıktı. Tehlike değişti. Kürt tehlikesi hâline dönüştü. Şimdi onu kullanıyorlar.

- ***Kürt meselesine değişik şekillerde bakanlar var. Ancak filmi biraz geri alırsak, 1920'li yıllara gittiğimizde bugün yaşadığımız problemlerin tohumlarını o günlerin politikalarında bulmak mümkün değil mi?***

Size şunu söyleyeyim, bir defa Türkiye'de güneydoğu olayı veya Kürt olayı Kürtler'den kaynaklanan bir olay değildir. Yani, Kürt-

lerin kendi ayaklanması veya kendilerinin harekete geçmesi olayı değildir. Her zaman onları bir örgütleyen olur. Eğer Türkiye'de bir Kürt meselesi olmasaydı, belki bir Çerkez meselesi olurdu. Belki bir Osmanlıcılık ortaya çıkardı. Yani, şunu söylemek istiyorum. Kürtlerin başkaldırması gibi bir olay söz konusu değildir. Ama o problemi kullanan, oradaki farklılıkları kullanan dış güçler vardır.

Bunun tohumlarının cumhuriyetin ilk yıllarından kaldığını söylemek mümkün değil. Yani şunu söylemek istiyorum, Türkiye'nin içerisinde kavga çıkarmak için iki farklı etnik grubun varlığına gerek de yoktur.

Doğuda Vatandaş PKK ile Devlet Arasında Çaresiz

Prof. Dr. Mahir Kaynak, Türkiye Cumhuriyeti'nin senelerdir tatbik ettiği politikanın son derece yanlış olduğunu belirterek, PKK'nın tertiplediği hadiselere kitle iştiraklerinin artmasını da halkın "devletin tatbikatlarına tepkisi" olarak değerlendirdi.

Dağlara, taşlara "Ne mutlu Türküm diyene!.." ve "Türk, öğün, çalış, güven!.." yazılmasını da "oldukça yanlış şeyler" olarak vasıflandıran Kaynak, devletin yapması gerekenin normal vatandaşlarla bölücüyü ayırt etmek olduğunu söyledi.

Devletin, provokasyonlara katılana "Sakin olun beyler." diyemeyeceğini belirten Kaynak, bu gibi hadiselerin olduğu yerde tek suçlunun "devlet" olacağını ifade etti.

Sohbetimize kaldığımız yerden devam ediyoruz:

12 Eylül'den önce solcularla sağcılar birbirlerini öldürmüştür. Yani bir farklılık meydana getirdiğiniz zaman bunun etnik olması gerekmez. Türkiye'de bir sosyal ortam var ve onu kullanıyorlar.

Onun için şu iddianıza katılmıyorum, eğer Kürt olmasaydı kavga olmazdı. Yahut Kürtleri asimile edip hepsini Türk'leştirseydik Türkiye problemsiz olurdu iddiasına katılmıyorum.

- ***O bakımdan değil. Benim sormak istediğim o değildi. Bir asimile için değil. Yani ilk meclisten sonra o bölgeyi savunacak, oraya yatırım götürecek adamlar azaldığı için orası da ihmal edilmiş. Bir de o devrin ırkçı politikaları var. Mesela 1950'lere kadar oraya yatırım götürüp, okul gittiğinde oranın aydınlanıp pürüz çıkaracağını savunan bir görüş var. Yani hiçbir planlarında doğu ve güneydoğu yok. Buna Fevzi Çakmak Politikası da deniyor ve bütün bunlar 'ora' insanını küstürmüş, bir türlü sıcak bir bağ kuramamış devletle. Hep soğuk ve askerce yaklaşımlar görmüş. Bu bakımdan diyorum.***

Efendim şimdi o iddia da kısmen doğru. Yani, şunu söylemek istiyorum. Aslında bu söylediğiniz devlete karşı çekingenlik ve uzaklık sadece güneydoğu halkına mahsus değildir. Türk halkında da vardır. Türk halkı, devleti kendi dışında, üzerinde hükmeden ve kendisine hesap vermeyen bir güç olarak görür. Tabii, güneydoğu aslında o günün teknolojik şartları içinde yatırıma müsait değildi. Yani, insanın olduğu yere yatırım götürülmez, yatırım yapılan yere insan taşınır.

Devlete karşı soğuk bakış ise sadece güneydoğuda değil, aynı şey Aydın'da da vardır.

- ***Peki bu problemin kaynağı sizce ne?***

Bizim problemimiz bunun ötesindedir. Bizim problemimiz, bazı kimselerin bu bölgeyi ayırmak istemeleridir. Bu ayrılma mese-

lesinin güneydoğu halkından geldiğini kabul etmiyorum ve böyle bir müşahededе de bulunmuyorum. Ayrılma meselesi sadece bu farklılıkları istismar eden yabancı ülkelerin tezgâhıdır. Açıkça şunu söylemek istiyorum: Güneydoğu insanının haklı talepleri vardır. O haklı talepler de daha iyi yaşama talepleridir. Ama haksız yönleri de vardır, bunun bir kasıt yüzünden olduğu şeklinde...

Uzun zaman içerisinde söylüyorum. Kürtler kendi başlarına devlet kursalar ya da başka bir devletin sınırları içinde olsalar bile Türkiye Cumhuriyeti'nde erişemeyecekleri kadar büyük imkânlara sahip olamayacaklardır ve Türkiye'de Kürtlere hiçbir ayırım yapılmamaktadır.

- ***Bir de PKK'nın 83-84'te başlattığı hadiseler gittikçe tırmanıyor ve kitleler daha çok iştirak etmeye başladılar. Şimdi bu insanlar yüzde yüz PKK sempatizanı olduğu için mi bu mitinglere katılıyorlar, yoksa devletin tatbikatına bir tepki olarak mı?***

Devlet "Kürt"le "Kürtçü"yü Ayırt Edemiyor

PKK'nın Güneydoğu'daki gelişmesinin sebebi esas itibarıyla devletin uygulamalarına olan tepkidir. Çünkü Türkiye'de güvenlik güçleri "Kürt" ile "Kürtçü"yü ayırt etmemiştir. Yani, bütün Kürtleri Kürtçülük ithamı altında tutmaktadır. İnsanlar PKK'lı olmasa bile maruz kaldıkları haksız muamelelere karşı isyan etmektedirler. O bakımdan devletin o konuda kusursuz olduğunu söyleyemeyiz.

Güneydoğu Anadolu'da o bölge insanı, yani Kürtler, bir çaresizlik içindedirler. Çeşitli cephelerden baskı altındalar. Yani, PKK'lı olmadığı zaman PKK'nın, PKK'lı olduğu zaman ise devletin baskısı altındadır. Devletin yapacağı şey, ilk iş olarak kanun hâkimiyetini

ve güvenliği sağlamaktır. Ondan sonra buna rağmen direnen varsa onlar devlete başkaldırmış sayılacaktır. Ama devlet böyle yapmıyor. Can güvenliği nedeniyle PKK'nın yanına geçmiş insanları da itham altında tutuyor. Oysa böyle bir konumda itham edilecek sadece devlettir veyahut kusurlu sayılacak sadece devlettir.

- ***Devletin bir yanlış davranışı da son aylarda meydana gelen toplu kitle gösterilerine sert tedbirler almaya çalışması. Çeşitli provokasyonlara imkân vermesi. En son Diyarbakır hadiselerinde her iki tarafa da ateş eden şahısların görüldüğü söyleniyor.***

Efendim doğrudur. İki tarafa ateş eden şahısların bulunduğu yerde devletin arayacağı tek suçlu kendisidir. Bu provokasyonları yapanları bulmak devletin görevidir. Kişilere, "Provokasyonlara katılmayın." diyemezsiniz. Bu kitle psikolojisidir ve iki tarafa da ateş eden adam bunun sonucunu kestirmektedir. Devletin görevi bu kişileri yakalamaktır. "Devlet yakalayamıyor." Devlet, bölgesinde sevilen HEP il başkanının katilini bulmak zorundadır. Bulmadığınız zaman bundan çıkacak provokasyonlar neticesinde halkı itham edemezsiniz. Çünkü, zaten öldürenler kitlenin nasıl davranacağını ve bundan neler doğacağını bilmektedirler ve bu sonuçları elde etmek için yapıyorlar. "Devletin görevi de bunları engellemektir. Yoksa her türlü provokasyon yapılacak ve siz 'Sakin olun beyler!' diyeceksiniz, bu olmaz."

Devlet İçinde Devlet Var

- ***Efendim, devlet içinde devlet var diyoruz. Yani, şimdi devletin içindeki devleti, 'devlet' gerçekten bilmiyor mu, yoksa anlamak mı istemiyor? Mesela bir başba-***

kan, bir içişleri bakanı veya diğer yetkililer, gerçekten bunlardan habersizler mi veya haberleri var da bu güç çok etkili olduğu için ses mi çıkaramıyorlar? Yani, bu işin içinde bir gaflet mi var, yoksa ihanet mi? Nasıl görüyorsunuz?

İki ihtimal var. Bu ihtimallerden bir tanesi, "Devlet bizzat bu olayların içindedir. Provokasyonları devlet yapmaktadır..." Yani, bunu ben hiç söylemedim. Söylemek de istemiyorum. Ben her zaman yabancı istihbarat servislerinin bu işten sorumlu olduğunu iddia ediyorum. Gerçekten de Türkiye'yi yöneten bir insanın bu provokasyonları yapması çok vahim bir olaydır. Buna ihtimal dahi vermek istemiyorum.

O hâlde söyleyeceğimiz şey, bütün bu çok açık provokasyonları engelleyemeyecek kadar yetersiz olunmasıdır.

- ***Bir de emniyet kuvvetleri soğukkanlı değiller. Belki de öyle olmaları istenmiyor. Bilhassa timler, oldukça gergin. En ufak bir harekette silahlar konuşuyor. Perde çok ince. Devlet bu perdeyi kalınlaştırma çabası içerisinde değil. Silahlar konuşuyor ve halk daha da galeyana geliyor.***

Burada olayın şöyle cereyan etmesi gerekir. Aslında olayları tahlil eden, karar veren ve yapılacak operasyonlara yön veren merkezi hükümet olmalıdır ve oradaki güvenlik güçleri ve yöneticiler, tespit edilen bu ana stratejiyi uygulamakla mükellef olmalıdırlar. Gördüğümüz şey şu, böyle bir ana strateji tespit edilmemiştir. Güvenlik güçleri kendi inisiyatifleriyle hareket etmektedirler ve diyorlar ki: "Ben atış altındaydım, bu stres altında da başka bir şey yapamazdım."

Oysa disiplinli bir kuvvet, verilen emirleri yapan güçtür. Kendi psikolojik durumuna göre davranan güç değildir. Türkiye'de disiplin yanlış anlaşılmıştır. Askerlerde de poliste de böyle. Disiplin esas itibariyle ölüm pahasına bile olsa tespit edilen stratejiyi uygulamaktır ve onu uygulayan asker 'disiplinli' sayılır. Biz disiplini yanlış anlamışızdır. Yani netice olarak güneydoğudaki güçlerimiz disiplinsizdir. Kendi psikolojik durumlarına göre davranmaktadırlar. Bir görevlinin buna hakkı yoktur. Devlet stratejiyi çizecek, oradaki görevli ise uygulayacaktır. Uygulayamıyorsa istifa edecektir.

- ***Bir de Çekiç Güç meselesi var. Bu gücün Türkiye aleyhine kullanılması mümkün mü?***

Ben Çekiç Gücün Türkiye'ye yönelik bir güç olduğu kanaatinde değilim. Eğer bu kişiler Kürt halkının içerisinde birtakım ilişkiler kurarlarsa bu onların maharetidir. Burada bizim için utanılacak bir taraf vardır. Aslında birçok kimse tarafından düşman sayılması gereken insanlar halkın sempatisini kazanırlarken, asırlarca beraber yaşamış insanların onları düşman gibi görmesi bizim eksikliğimizdir.

- ***Efendim, orada o insanlara karşı bir sempati meydana getiriliyor. Şimdi biz Kuveytliler'i de gördük İngiliz ve Amerikan bayraklarını öperken. Yani, bu işin sonu nereye varır, bu psikolojik hava o bölgenin insanlarını nereye götürür?***

E, Ne Yapalım Yani?

E, ne yapalım yani? İnsanlara başka birini zorla sevdiremezsiniz ve sevdiği için de kusurlu diyemezsiniz. Bizim kusurumuzdur, bunu telâfi ederiz, bunun yollarını da aramak lazım.

Bu bir birikimin sonucudur. Yani, senelerce, Kürt halkına yukarıdan bakarsanız, kendi halkınız gibi davranmazsanız, sonucunda bunlar tepki gösterirse, yapacağınız hiçbir şey yoktur!

- ***Efendim, bir de o bölgelerde dağlara, taşlara "Ne mutlu Türküm diyene!.." veya "Türk, öğün, çalış, güven!.." şeklinde ibareler yazılıyor. Yani adam diyor ki: "Ben Türk değilim, mutsuz mu olmak gerekiyor? Yani ben niye Türk olacakmışım?" Şehirlerin çıkışı bunlarla dolu.***

Tabii son derece yanlış şeyler.

Güneydoğu'da PKK'yı APO Yönlendirmiyor

- ***Efendim, devletin güneydoğu politikasında esneklik göstermek gibi bir niyeti de yok. Yani ne zamana kadar sürecek?***

Yok. Türkiye'nin esasen böyle olaylarda nasıl davranacağı hakkında bir fikri yok. Yani bir örgüt kurulursa devletin amacı bu örgütü tespit etmek ve bunların adamlarını bertaraf etmektir. Öyle yapmıyor. O örgütün hedef aldığı halk kitlesini baskı altında tutuyor. Bu da senelerden beri söylediğimiz bir olayı ortaya çıkarıyor: "Türkiye'de istihbarat yoktur."

Yani eğer bir grup bankalara saldıracağını söylüyorsa bütün bankaların önüne nöbetçi koyuyoruz. Aslında bu nöbetçiler soygunları da önlemez. Ancak o örgütü ele geçirmek gibi bir amacımız olmuyor. Oysa bu tedbir değildir ve son derece yanlıştır. Aslında bence dağa, taşa hiç asker dikmeyin daha iyi. Yapacağınız tek şey var, "Örgütü bulmak ve örgütü bertaraf etmek." Halkın başına nö-

betçi dikmek son derece yanlıştır. Fakat maalesef bunun sonucu da işte budur.

Bu Bir Akıl Oyunudur

- ***O bölgede batıdan çok ayrı bir hava hâkim. Ora insanının devletle barışması için ne yapılması lazım? Hiç kimse üniter bir yapıdan uzaklaşmak istemiyor. Ancak orayı zorla tutmak da mümkün değil. Peki oradaki insanları devletle barıştırmak, memnun etmek nasıl mümkün olabilir?***

Yapması mümkündür. Eskiden beri yapılacak şey de odur zaten. Devlet önlemlerini halkın göremeyeceği, duyamayacağı ve bilmeyeceği şekilde almak zorundadır. Sokaklara güç koyduğunuz zaman doğrudan doğruya yöre halkını hedef alırsınız. Bütün tedbirlerinizi kaldıracaksınız.

Bu bir akıl oyunudur, bir kuvvet oyunu değildir. Sadece halkı organize eden karşı örgütleri baskı altına alacaksınız ve halkı tamamen serbest bırakacaksınız. Bunu yapmadığınız zaman sonunda mutlaka savaşı kaybedersiniz.

- ***Efendim, Suriye'ye geçeceksek...***

Alınan haberler doğru ise -tam bilemiyorum- APO şu anda gözetim altında. Aslında Suriye de ABD ile iyi ilişkiler içerisinde. APO'nun rahat hareket etmesi mümkün değildir. Bana sorarsanız şu anda Güneydoğu Anadolu'daki PKK hareketinin sevk ve idaresi APO'da değil. Başkaları yapmaktadırlar.

- ***Kim bu başkaları?***

Kim olduklarını bilmiyorum ama bunun yabancı bir servis olduğunu tahmin edebiliyorum.

- ***Peki APO'nun yaptığı hareketler kimin ekmeğine yağ sürüyor dersek...***

Esas itibariyle Türkiye hariç herkes açısından faydalıdır. Avrupa esasında Türkiye'yi küçültmek istiyor. Güneydoğu Anadolu'yu bölmek istiyor. ABD'nin Türkiye'yi zayıflatmak niyetinde olduğu kanaatinde değilim. Bizi sevdiği için değil. Öyle bir durum Türkiye'yi kendi nüfuz sahasından uzaklaştırır. ABD muhtemelen Türkiye aleyhindeki hareketlere destek vermeyecektir. Ama buna rağmen eğer ABD'nin desteklemediği bir iktidar gelirse Türkiye'nin başına, Kürtler bir şantaj unsuru olarak kullanılacaktır. Bu bakımdan ABD'nin de işine gelir. Yalnız görülen o ki Türkiye, Güneydoğu Anadolu'da inisiyatifi kaybetmektedir.

- ***Peki bu inisiyatifi kaybetmekte Türkiye'nin hatası nerede?***

Türkiye'nin orayı bırakmak gibi bir politikası yük. Tutmak istiyor, tutmak istedikçe de bırakıyor. Problem orada. Çünkü Türkiye meselelerin çözümünde kuvvete başvurmayı çok sever. Çünkü, Türkiye'de güvenlik meselesi askerî bir meseledir. Tarih boyunca böyle olmuştur. Askerin böyle düşünmesi normaldir, çünkü hayatı öyle geçmiştir. Kuvvet kullanmaya alışmıştır. Ama kendi ülkesi içerisinde kuvvet kullanmak kadar yanlış bir tavır da düşünülemez. O bakımdan bugün neredeyiz, sonu ne olur, çok iyi kestiremiyoruz. Ama bundan sonra ülke içerisinde bir güvenlik sorunu olur ise bunu askere bırakmamak lazım.

- ***Kuzey Irak'ın, ABD tarafından Lübnan hâline getirilerek hem Türkiye'yi hem İran'ı hem de Irak'ı tedirgin edecek bir bölge hâline getirilmek istendiği belirtiliyor. Bir çıban başı olarak bırakılmak istendiği gibi yorumlar var.***

Şimdi Kuzey Irak meselesi sadece Amerika'yı ilgilendiren bir mesele değildir. Burada Avrupa da var, SSCB de var, İngiltere de vs. Şunu söyleyeyim: Irak'ta müstakil bir Kürt devletinin mümkün bir çözüm olduğu kanaatinde değilim. Çünkü etrafı hasım ülkelerle çevrilmiş bir ülke olacaktır. Mesela o ülke Türkiye'ye karşı hasmâne bir tavır içerisinde bulunamaz. Çünkü tek geçim kaynağı petrol olacaktır. Bunun dışında bir devlet olma gelenekleri de yoktur. Gelişmiş bir ülke de olmayacaklardır.

Türkiye Mücadelenin Orta Yerinde

Bu arada ABD'nin de burayı uzun süre kontrol etmesi mümkün değildir. ABD esas itibariyle büyüyen ve etkisini artıran bir güç değil, gerileyen bir güçtür. O bakımdan bölgede kendisiyle ittifak hâlinde bulunacak bir başka ülkeye ihtiyacı vardır. Kuzey Irak'ı "birinin" himayesine vereceklerdir. Görüldüğü kadarıyla bunu Irak'a vermek istemiyor. Şimdi bu himayeye en layık ülke de ABD açısından Türkiye...

Buna karşılık Avrupa esas itibariyle Irak'ı desteklediği, hatta İran'ı desteklediği ve Suriye'ye daha büyük yakınlık hissettiği için Türkiye, onlar için en son çözümdür. En istenmeyen bir çözümdür. Onların Güneydoğu'yu Türkiye'den uzaklaştırmak istemeleri de doğaldır.

Şimdi Türkiye böyle bir mücadelenin orta yerindedir. Hüner bize kalmıştır. Esas itibariyle şunu görüyoruz: Türkiye'de politikayı idare eden Özal, Kürtler'le çatışmak niyetinde değildir. Buna karşılık güvenlik güçleri bölgede çatışma hâlindedir. Bu, devlette politikanın tek merkezden oluşturulmamasının sonucudur. Ama görüldüğü kadarıyla Turgut Bey, Kürtleri kendi vatandaşı kabul ediyor ve Kuzey Irak'taki Kürtleri de soydaş kabul ediyor. Esasen bu düşünce Kürtleri Türk sayan belirli bir kesim tarafından doğru olması lazım gelir. Çünkü madem ki Kürt yok, Türk vardır. O hâlde, "Kuzey Irak'taki Kürtler de zaten Türk'tür." demek gerekir! Oysa o kişiler bir çelişkinin içindedirler. Türkiye'deki Kürtçe konuşanlara Türk diyoruz, Kuzey Irak'taki konuşanlara ise Kürt diyoruz. Olmaz böyle şey.

Eğer Türkiye mantıklı oynarsa G. Anadolu'da davayı kaybetmez. Bunun ötesinde Kuzey Irak'taki siyasî hâkimiyetini arttırabilir. Bunu ilhak anlamında söylemiyorum. Ekonomik ve siyasî anlamda bu mümkündür.

Bunun için yapılacak şey de bölge halkını ve Kürtleri bir hasım, bir düşman telâkki etmemektir. Kendinin bir parçası saymaktır ve onlara karşı iyi davranmaktır. Karşı hareketlerinizi sadece nifak yuvalarına yöneltin, bölge halkını taciz ve rahatsız etmeyin.

- ***Çok başlılık olduğu için, bu yüzden de politikaların çok merkezlerden yönlendirildiğini söylediniz. Askerlerin Sayın Özal gibi düşünmedikleri ve bir nevi 'alışamadıkları' biliniyor. Demek ki onların 'bilgilendirme merkezi' değişik. Peki bu çatışma size göre nereye kadar gidebilir?***

Aslında bu çatışma tarihseldir. Yani Türk tarihinde bütün sivil hükümetlerle askerler arasında politika farkları vardır. Bu politika farkları 27 Mayıs'ı, 12 Mart'ı ve 12 Eylül'ü doğurmuştur. Görünen

gerekçeler ne olursa olsun, aslında dünyaya bakışları farklı olduğu için bu müdahaleler olagelmiştir ve askerlerle sivil hükümet arasındaki bu farklılık devam etmektedir. Şunu söyleyebilir miyiz, bu iki güç aslında siyaseten savaş hâlindedir. İkisinden biri galip gelecektir. Kim galip gelirse bundan sonra politikayı o belirleyecektir. Onun için 'Ne olacaktır?' sorusunun cevabını ancak galip olacak güce göre vermek lazımdır.

Ordu bugün siyasî bir odaktır. Bunu kabul etmek lazım ve bu odak sürekli sivil hükümetlerle görüş ihtilâfı içindedir.

- ***"Kendi görüşle"riyle sivil hükümetin görüşü arasındaki bir ihtilâf mı, yoksa kendisine 'belli mihraklar' tarafından empoze edilen görüş ile hükümet arasındaki ihtilâf mı?***

Hayır, bu tarihsel bir oluşum. Belli bir dünya görüşü var. Tabii bu dünya görüşünün arkasında olan, o dünya görüşünü destekleyen dış güçler de var. Ama esas itibariyle kendisinin geçmişi böyle... "Cumhuriyeti ben kurdum. Bu ülkeye ben sahibim, son sözü ben söylerim" diyor.

Sivil hükümet onlar için bir lüksten ibarettir. Şu vardır, tahammül edilebildiği kadar müsaade ederler, sınıra geldiği zaman da bertaraf ederler.

- ***Sayın Özal'ı destekleyenlerin kim olduğu gayet açık. Bakıyoruz askerler de oradan destek alıyorlar.***

Evet şunu söyleyebiliriz. Türkiye'de siviller ve askerler karşı karşıya olduğu için dış güçler nereye ağırlığını koyarsa o kazanır. Şunu söylemek lazım; demek ki, ikisi de aynı gücün kontrolünde de olabilir. Bu akla da aykırı değil. O güç kendisi açısından en faydalı kim ise ağırlığını o tarafa koyar ve o taraf galip gelir. Her iki

tarafı da kontrol etmek aslında bir dış güç için son derece faydalıdır. Çünkü kendisiyle ihtilâf hâlinde olanı devirerek karşı tarafa da gözdağı vermiş olur. "Yani benim çizgimden çıkarsan iktidardan uzaklaşırsın" der. O bakımdan Türkiye'yi sürekli kendi kontrolünde tutabilir.

Bugüne kadar böyle geldi. Şu anda Batı bir bütün hâlinde değil. Bütün hâlinde olmadığı için de Türkiye üzerine olan dış etkiler tek odaklı olmaktan çıktı, çok odaklı hâle geldi.

Esas itibariyle hükümet Amerika tarafından desteklenirken, hükümete karşı olan ve en geniş tanımıyla laik güçler olarak tanımladığımız kesim Avrupa tarafından destekleniyor.

- ***Darbe yapmak kolay mı?***

Şu an eskisi kadar kolay darbe yapmak mümkün değil. Yani eskiden Amerika açısından her ikisi de kendi etrafında olan iki güç vardı. Beğenmediğini atar, beğendiğini iktidara getirirdi. Şimdi kendi yandaşını attığı zaman, karşı tarafın eline geçiriyor iktidarı. Eskisi kadar Türkiye'de darbe kolay değildir. Bugün Türkiye'de darbe olması için 10 sebep varken, eskiden bir sebep vardır. Fakat, şu ana kadar darbe yapılmış değil.

Bir de şu var ki, iki ihtilâlde de seçim yapılamadığından, kriz atlatılamıyor diyebiliriz. Bugün yine bir kriz var. Seçim olduğu takdirde bu krizlerden kurtulmanın çok kolay olacağı da açık.

Peki şu soruyu niye sormuyorsunuz, "Darbe yapanlar niye krizi atlatmak için seçimi beklemediler?"

- ***Krizi atlatmak gibi bir dertleri yoktu herhâlde?***

Öyleyse şunu da göreceksiniz ki o şartlarda meclisler nedense hangi gücün etkisiyle bilinmez, erken seçim kararı alamıyorlar.

- ***Bu bir gaflet mi, yoksa belli yerlerden bir şey olmaz, korkmayın şeklindeki telkinler sonucu mu?***

Evet. Zaten "Bir şey olmaz, korkmayın" diyenler de askerler oluyor. Her seferinde o teminatı veriyorlar. Her darbe öncesi askerler bağlılıklarını hükümete bildiriyorlar. Onun için bağlılıklarını bildirdikleri zaman endişe etmek lazım!

- ***Sayın Özal'ın belli yerlerde bazı angajmanlara girdiği biliniyor. Şu an bir seçim olsa bundan sonra gelecek iktidar veya değişik şekillerdeki koalisyonun ortakları az çok belli ve bu gelecek olanların da o angajmanları hemencecik kabul etmeyecekleri ortada. Böyle olunca bu Amerika için büyük bir risk. Amerika'nın tavrı ne olabilir?***

Şimdi tabii Türkiye'de partilerde ne çok ciddi değişiklikler olduğunu görüyorsunuz. Yani önümüzdeki dönemin hazırlıkları yapılıyor. Siyaset şekillendiriliyor.

Ama buna rağmen halkoyuna dayanan bir iktidarı çok fazla şekillendirmek de mümkün değil. Ondan sonraki durum iki tarafın basiretine bağlı. Yani, Amerika'nın pek arzu etmediği bir iktidar gelebilir ve iktidarda da kalabilir. Zaten o da oturup Amerika'yla silahlı bir mücadeleye girmeyecektir herhâlde! Dış politikanın belli kuralları vardır, o da ona riayet edecektir. Amerika da belirli bir ölçüde kaybı göze alacaktır. Ama hayati çıkarlarını engellemeye başladığı zaman, Amerika Birleşik Devletleri'nin elinde çok büyük imkânları vardır!

Bu imkânları ise Irak'ı örnek göstererek verebiliriz. Irak'ı felakete adım adım Amerika sürüklemiştir. Saddam bu felakete gitmemek basiretini gösterememiştir.

Size şunu söyleyeyim: Türkiye'de yabancıların yapacağı operasyonların başarılı olma ihtimali son derece yüksektir.

- ***Efendim, şöyle bir faraziye de var. Deniyor ki Körfez Krizi sırasında Türkiye'de eğer Amerikancı olmayan bir iktidar olsaydı, Amerika ne yapardı?***

Şimdi şunu söylemek lazım. Eğer Türkiye'de mevcut iktidarın dışında bir iktidar olsaydı, Ortadoğu'daki senaryo bir defa böyle olmayacaktı! Yani bir Irak Savaşı muhtemelen çıkmayacaktı. Bu konumda Türkiye kilit rolü oynamıştır.

Türkiye Amerika'nın yanında yer almasaydı, Avrupa Amerika'ya karşı daha dirençli davranabilecekti. Hatta Sovyetler Birliği'nin bile daha fazla direnç gösterebileceğini söylemek mümkün.

O bakımdan Türkiye, Amerika Birleşik Devletleri'nin Irak politikasında âdeta bir ateşleyici fünye görevi görmüştür. Çok önemli bir olaydır. Türkiye karşı safta olsaydı, Ortadoğu senaryosu böyle olmazdı.

- ***Eğer tersi olsaydı...***

Yani Türkiye üzerinde birtakım şeyler olurdu! İktidar değişikliği için birtakım mücadeleler cereyan ederdi ve o nedenle de Irak operasyonu daha ileri tarihlere atılırdı.

- ***Efendim, bilhassa ABD Başkanı Bush gelirken terör hadiselerinde daha bir canlanma oldu. Terör ise gitgide tırmanıyor. İstanbul ve Ankara'da emniyet kuvvetlerinin infaz adı verilen baskınları oldu. Sizinle telefonla görüştüğümüzde ilgililerin bu bilgileri nereden aldıklarını açıklamalarını istemiştiniz. Bunu biraz daha açar mısınız?***

Şimdi ortada bir mantıksızlık var. Bir kadro gidiyor ve bir hafta içerisinde bütün suçluları tespit ediyor. Bu mantık dışı... Değil mi efendim? Evet... Yani bir kadro geliyor ve bir hafta içerisinde bu işi çözüyor.

Yani şunu düşüneceksiniz. Polis bunu daha evvelden biliyor idiyse eski kadro yapardı. Hatta eski kadro giderayak kendilerine puan kazandırmak için operasyonları kendileri yaparlardı.

O halde polis yeni kadroya gelinceye kadar bu işi bilmiyordu. Çok ani bir bilgilendirme oldu. Çok ani bilgilendirme esas itibariyle ya büyük bir tesadüftür –bunu da nazarı itibara almak lazım– ya da birisi bu bilgileri vermiştir.

- ***Ben bunu soruyorum. Diyorum ki bu kısa sürede senelerdir çözemediğiniz bu hücreleri nereden öğrendiniz?***

  O infazlarda Temel Cingöz ve Memduh Ünlütürk paşaların da katilleri öldürülmüştü. Şimdi, bizim istihbaratımız o insanları gerçekten sağ yakalayacak kabiliyetsizlikte mi, yoksa öyle bir dertleri yok da hadise bir susturma operasyonu mu?

Efendim, öncelikle şunu söyleyeyim, şimdi şu an ben bu olay için konuşmuyorum. Ama genel bir ilke olarak söylüyorum:

Eğer bir suçlu grubu ortadan kaldırılmışsa ortadan kaldıranlar kendi yandaşlarıdır.

Evet karşı tarafı ele geçirmek ister. Kendi yandaşının ise öğrenecek hiçbir şeyi yoktur, zaten biliyordur. Genel prensip budur.

Ama burada muhtemeldir ki karşı taraf polise ateş etmiştir; işte onlar da çaresiz kalmış ve vurmuşlardır ona da artık bir şey diyemem!

- ***Peki bu çaresiz kalma hadiseleri devam edebilir mi sizce?***

Edebilir tabii. Bu bir yerlerden fısıldayan güçler neticede kendi piyonlarını hedefe koyuyorlar.

Size şu genel kuralı da söyleyeyim. Kendi piyonlarını temizlemek çok yaygın bir tatbikattır. Yani pek çok insanlar hasımları tarafından değil, kendilerini kullananlar tarafından bertaraf edilir.

Nitekim 12 Eylül... Yani bunda hiç şaşılacak bir şey yok. Çünkü kendi piyonlarıyla öyle bir sevgi bağları falan olduğunu zannetmiyorum. Sadece onu kullanıyor. Çünkü o piyonlar kimin için çalıştıklarının farkında da değiller. Hatta muhtemelen kendi çalıştıkları merkeze ideolojik olarak düşmanlıkları da vardır. Onun için onlar tarafından bertaraf edilmesi pek öyle sürpriz sayılmaz.

Teröristleri Yaşatan Polis, Mahkeme ve Ordudur

- ***Peki, MİT içerisinde infaz hadiselerine tepki gösterip "canlı yakalayalım, öldürmeyelim." diye direnen bir grup olmuş mudur?***

Olmamıştır. Şu an bir senaryo yazıyorum. Gerçekle bir ilgisi olmayan bir senaryo. Bu hadiseyle bir bağlantısı yok.

Şöyle olabilir: Eski kadro hedefine epeyce yaklaşmıştır. Hedefler hakkında bilgi sahibidir. Hatta bu hedeflerin ilişkilerini de öğrenebilecek konuma gelmiştir. O zaman yeni kadronun yapacağı şey nedir? Bu militanların konuşamaz hâle getirilmesidir. Yeni kadro bunları hâlleder ve bu iş de kapanır gider... Çünkü eski kadronun sadece sezgileri vardır ve çok ufak bilgileri vardır. Tabii bu sadece bir senaryo!

- ***Efendim, bir de mesela Dev-Sol gibi terör örgütlerinin zaman zaman devletin kontrolünde eylemler yaptıkları iddia ediliyor. Buna örnek olarak da 86-87-89 seçimlerinden önce 'enteresan' bir şekilde ANAP il ve ilçe merkezlerinin bombalanması gösteriliyor. Bunların çoğunu da hep Dev-Sol üstlenmişti. Yani devletin bu tip örgütleri kullanma ihtimali var mı?***

Size daha önce de söyledim, bu gibi hadiselerin pek mantıklı tarafı yoktur. İki ihtimal var ya bizimkiler yapıyor ya da yabancılar... Ben gönlüm elvermediği için yabancılar yapıyor diyorum.

- ***Efendim, geçtiğimiz aylarda bir de Kontgerilla tartışmaları olmuştu. Siz, Sayın Ecevit, Cüneyt Canver Star I'de enteresan konuşmalar yaptınız. Sayın Demirel de tepki gösterdi. Ecevit kendisinin ilk önce haberinin olmadığını söylemişti. Peki Sayın Demirel'in de sizce haberi yok muydu?***

Hayır. Zannetmiyorum. Şunu söylemek istiyorum, bizde başbakanlar esas itibariyle bu tür olaylardan habersiz olarak iktidara gelirler. Belki de başbakan oluncaya kadar hayatlarında bir casus romanı bile okumamışlardır.

Bizde devlet adamları belirli bir yetişme sürecinden geçmezler. Esas itibariyle de bu konuları "ehline" bırakırlar. Tabii "ehlileri" de vardır. Bunların da pek işlerine karışmazlar, çünkü pek anlamazlar. Bunlar da bildikleri gibi yürütürler. Bu bir süre yöneticilerimizi ve başbakanlarımızı rahatsız etmez... Ancak kendilerini iktidardan uzaklaşmış görünce, "Yahu, n'olduk?" diye sormaya başlarlar.

Ben Süleyman Bey'in bu işlerle çok fazla ilgilenmiş olduğu kanaatinde değilim. O da istihbaratı aslında birtakım suçluların yakalanması olarak algılar. Yani gizli polis olarak algılıyor. Cinayet işleyeni bulsunlar diyor.

Şu ana kadar Süleyman Bey'in demeçlerinden edindiğim bütün intiba bu. Diyor ki: "Suçluları bulun!" Oysa istihbaratta ne suçlu kavramı vardır ne de suçluyu bulma kavramı. Operasyon kavramı vardır. Cinayetler aslında bu işin teferruatıdır, ayrıntısıdır, çok önemli de değildir.

Ve cinayetler de yakalanarak önlenmez. Siyasî tedbirlerle önlenir. Ama ben böyle bir bakış açısını Türk siyasîlerinde görmedim. O bakımdan şunu söylüyorum, bundan sonra da yeraltı faaliyetleri karşısında kendilerinin yapabileceği hiçbir şey yoktur. Seyrederler.

Bir de Cumhurbaşkanı Özal'ın eski bakanlarından Ercan Vuralhan'ın kontrolünde özel bir istihbarat teşkilatı kurmaya çalıştığı iddiaları ileri sürüldü. Hatta öldürülen Hiram Abas'ın da bunun bir başka kademesi olan MİT'i.

Bilmiyorum. Bilmiyorum da yani istihbarat örgütleri öyle kolay kurulan örgütler değil. Eğer kendiniz böyle üç beş derme çatma adamı yan yana getirip istihbarat kurarsanız, bu bir koalisyon olur. Yani bütün dünya istihbarat teşkilatlarının müştereken faaliyet gösterdiği bir daire haline gelir. Çünkü bu iş dünyada çok gelişmiştir. Öyle getirip üç beş adamı yan yana koyarak istihbarat teşkilatı kurulmaz.

Bu son derece uzmanlık isteyen bir iştir. İstihbarat kadar uzmanlık isteyen bir iş çok az tasavvur edilebilir.

- ***Peki George Bush sizce Türkiye'ye niçin geldi?***

George Bush'un Türkiye'ye gelmesi Türkiye açısından önemli bir hadise. Bu Türkiye'deki iktidar açısından şüphesiz bir prestij meselesidir, bir onore demektir. Esasen liderlerin ziyaretlerinin moral cephesinin dışında çok fazla anlamı da yoktur. Bunlar içerisinde şunların olduğunu tahmin ediyorum: Birincisi Kıbrıs Meselesi, ikinci olarak da Türkiye'nin bölgedeki rolü tespit edilecektir.

Bu stratejiktir ve uzun vadelidir. Üçüncüsü de Kuzey Irak'taki durumdur.

- ***Bu arada Türkiye'nin bir de Orta Asya politikası var.***

Bu çok uzun vadeli bir şey. Buna SSCB'nin de itiraz ettiği bir şek yok. Çünkü Sovyetler, çekildikçe meydana gelecek boşluğu bir süper gücün doldurmasını istemiyor. Onun yerine Türkiye'yi tercih ediyor yani Sovyetler'i tehdit etmeyecek ölçüde bir açılmanın, Sovyetler açısından da hiçbir şekilde kontrol altın alma üzere çalışmadığı iddia edilmişti. Mahzuru yoktur.

Tabii bunun sınırları vardır. O sınırlar da şu: Türkiye'nin ekonomik gücü bunu sınırlar. İkinci sınırı, Türkiye'nin siyasal gücüdür. Siyasal gücünü sınırlayan birtakım faktörler vardır. Bunlardan en önemlisi Türkiye'de devlet yapısının bölünmüşlüğüdür. Yani Türkiye hiçbir yerde belirli bir politika izleyemez. Mutlaka ikili bir tavır söz konusudur.

- ***Küçük devletlerin milletlerarası etkili politika takip edemeyeceğini söylüyorsunuz. Türkiye'nin durumu ne?***

Türkiye küçükle büyük arasında bir yerde. Türkiye imkânları itibariyle büyük ama tatbikatı itibariyle küçük. Mesela dünya üzerinde Türkiye'nin etkinliği, potansiyel olarak İngiltere'den fazla olmalıdır. Türkiye'nin elindeki aletler İngiltere'nin elindeki aletlerden fazladır. Ama İngiltere o imparatorluktan gelen kurumlarını ve müesseselerini hâlâ kullanmakta ve dünyada Türkiye ile kabili kıyas olmayacak ölçülerde etkili olabilmektedir.

Burada bizim eksikliğimiz ne ekonomimizin zayıflığı ne topraklarımızın azlığı ne de potansiyelimizin eksikliğidir. Sadece devlet yapımızın ve öteki kurumlarımızın yetersizliğidir. Türkiye eğer

bunu aşarsa ki bu bir şekil meselesidir. Bunun için zenginleşmeye de ihtiyaç yoktur. Türkiye de dünyada en az İngiltere kadar etkili role sahip olabilir.

Bunun için de şu lazımdır: Açıkça söylüyorum. Türkiye'de hâkimiyeti tek güçte olmalıdır.

- ***Şimdi bir de geçtiğimiz hafta içerisinde bir toplantıda, "Askerler Türkiye bölünüyor diye gelirler ve maalesef de Türkiye bölünür" dediniz. Bunu hangi noktadan hareketle söyleyebiliyorsunuz?***

Bir defa şunu görmek lazım. Asker iktidarı almaya her zaman hazırdır. Yani onun için de şartların doğması gerekir. Bu şartlar eğer dış bir güç tarafından meydana getirilirse mesela Güneydoğu Anadolu'daki olaylar abartılarak veya bir gerçek olarak Türkiye'nin bölüneceği şeklinde bir intiba meydana getirilirse Türkiye genelinde, gazetelere bakın eğer "Türkiye bölünüyor" gibi haberler yaygınlaşmaya başlar, bilin ki ordu el koyacaktır.

- ***Peki gazetelerin normal yayınlarının neticesinde mi olabilir bu, yoksa bir empoze şeklinde mi?***

Hayır şöyle söylemeyeyim yani, kendilerine emir verilir de diyemezsiniz. Şöyle olur. Türkiye'de insanlar masa başında gazetelere yazarlar. Dışarıdaki ajanslar veya dışarıdaki yazarlar böyle yazılar yazmaya başladığı zaman Türkiye'deki gazeteler bu yazıları alırlar. 'John böyle dedi. Hans böyle dedi.' diye onları bütün Türkiye'ye yayarlar.

Bir örnek vereyim size. Bulgaristan'da uzun süre Türklere eziyetler yapılmıştır. Türkiye sesini bile çıkarmamıştır. Ne zaman ki Batı âleminde böyle bir yaygara koptu. "Bulgarlar Türklere eziyet ediyor." diye ondan sonra bizde de yaygara koptu.

Ve de bunlardan çok daha ağır muamelelere maruz kalan Kerkük Türkleri hiçbir zaman gündeme gelmedi. Çünkü Batılılar o konuda hiç sese çıkarmıyorlar. Onun için söyleyeyim, yani Batı istediği zaman Türkiye'de ne konuşulacağını, ne yazılacağını dolaylı olarak ayıca belki biraz da doğrudan doğruya belirleyebilir.

- ***Efendim bir de çok tartışılan Terörle Mücadele Kanunu var. Hukukçulardan büyük tepki aldı. Nasıl değerlendiriyorsunuz?***

TMK'nun belki kapsamı geniş ama getirdiği çok önemli bir şey var. Şu ana kadar teröristle silahlı çatışmaya giren güvenlik güçleri büyük bir tedirginlik içindeydi. Çünkü mahkemeler güvenlik güçlerini sürekli itham altında tutuyorlardı. Teröristi siz sadece eli silahlı kişi olarak alamazsınız. Eğer devletin birçok katlarında destekçisi yoksa terörizmin yaşaması mümkün değildir. Yani teröristi yaşatan aslında polistir, mahkemelerdir, ordudur. Esasen teröristlere bakın, bir sürü erle irtibatları vardır. O bakımdan Terörle Mücadele Kanunu'nun en önemli yanı adalet cihazını devletin dışına attı. Yani devlet müsaade etmediği zaman bir güvenlik hiçbir şekilde muhakeme edilemiyor.

- ***Peki bu nereye doğru giden bir adım?***

Eğer adalet mekanizması güvenlik güçlerinin aleyhinde ise faydalı olur. Ama bu istismar edilirse de bugünkü infazlar olur.

- ***Dengesini nerede bulacağız?***

"Kırk katır mı, kırk satır mı?" diye soruyorsunuz bana. Bilemiyorum ki! Yani hangisini söyleyeyim?

- ***Bir de 2000'e Doğru dergisinin bir iddiası vardır. Güneydoğu'da Vedat Aydın'ın evinden alınmasıyla zirve noktaya ulaşan hadiselerin kendilerinden hesap sorulmayacak bir devre güvenilerek yapıldığını söylüyorlardı. Aynen Güney Amerika'daki taktik uygulanıyor. Güneydoğuda da... Bu iddia sizce ne derece ciddidir?***

Şu anda TMK'da bu imkânı zaten veriyor. Kimse hesap sormayacak.

- ***Peki yarın sormaya kalkıldığında...***

Eğer devlet değişirse sorarlar. Yani bugünkü devlet bu hesabı sormaz.

Türkiye jeo-politik konum itibariyle dünyanın en zor bölgesinde bulunuyor. Hem tarihin hem de dünyanın seyrini değiştiren olaylar sürekli bu bölgede cereyan ediyor. Ekonomik krizler, darbeler, rejim değişikliği, savaşlar, çatışmalar ve tüm bunların sonuçlarından minimum zarar ve maksimum kârla çıkmak, bu bölgede söz sahibi olmak ve olayları öngörebilmek için iyi stratejistlere, fikir adamlarına ihtiyaç duyarsınız.

Elinizdeki kitap ülkemizin yetiştirdiği en önemli stratejistlerden Mahir Kaynak'la 1985 ile 1991 yılları arası yapılmış röportajlardan oluşuyor. Mahir Kaynak daha o yıllarda gerekirse Saddam Hüseyin'in idam edilebileceğini, Irak'ta bir kaos ve istikrarsızlık çıkacağını, ABD'nin bir Kürt devleti oluşumu için bastıracağı iddialarında bulunuyor. Çoğu iddiasında da haklı çıktığını göreceksiniz.

Mahir Kaynak ülkemizde vuku bulmuş siyasi cinayetlerin perde arkasını daha o yıllarda izah etmiş. Muammer Aksoy, Bahriye Üçok gibi cinayetlerde herkes İran parmağı ararken ve Türkiye'de irtica hortladı çığlıkları atarken, Mahir Kaynak bu işin büyük gizli servisler tarafından planlandığını açıklıyor.

Mahir Kaynak'ın bundan tam 20 sene önce olayları nasıl öngördüğünü, ortaya koyduğu stratejileri ve neler yapılması gerektiğini okurken büyük bir şaşkınlık yaşayacaksınız.

Fiyatı 10 Ytl.